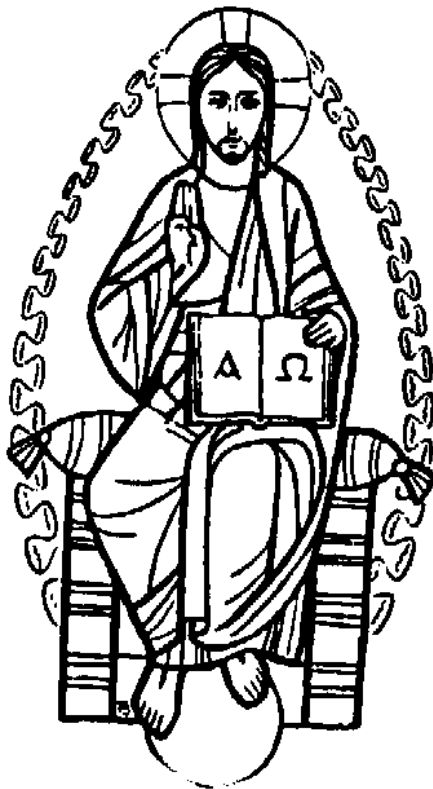

BISKUP JAN PAVEL
SLUŽEBNÍK SLUŽEBNÍKŮ BOŽÍCH
NA VĚČNOU PAMÁTKU

APOŠTOLSKÁ KONSTITUCE
PASTOR BONUS

pracovní překlad
© Diecézní církevní soud Brno 2009

IOANNES PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
AD PERPETUAM REI MEMORIAM

CONSTITUTIO APOSTOLICA

PASTOR BONUS

Introductio

1. Pastor bonus Dominus Christus Iesus (cf. *Io* 10, 11.14) missionem discipulos faciendi in omnibus gentibus atque prædicandi Evangelium omni creaturæ Apostolorum successoribus Episcopis, et singulari ratione Romano Episcopo, Petri successori, ita contulit, ut Ecclesia, Dei Populus, constitueretur atque eiusmodi Populi sui Pastorum munus esset revera servitium, quod «in Sacris Litteris "*diaconia*" seu ministerium significanter nuncupatur».

Hoc servitium seu *diaconia* eo præsertim tendit, ut in universo ecclesiali corpore *communio magis magisque instauretur*, vigeat atque perpulchros fructus edere pergat. Etenim, sicut Concilium Vaticanum II luculenter docuit, Ecclesiæ mysterium per multiplices huiusmodi communionis rationes significatur, Spiritus Sancti suavissimo instinctu: etenim Spiritus «Ecclesiam, quam in omnem veritatem inducit (cf. *Io* 16,13) et in communionem et ministracionem unificat, diversis donis hierarchicis et charismaticis instruit ac dirigit [...] eamque perpetuo renovat et ad consummatam cum Sponso suo unionem perducit». Quam ob rem, ut idem Concilium asseverat, «illi plene Ecclesiæ societati incorporantur, qui Spiritum Christi habentes, integram

BISKUP JAN PAVEL
SLUŽEBNÍK SLUŽEBNÍKŮ BOŽÍCH
NA VĚČNOU PAMÁTKU

APOŠTOLSKÁ KONSTITUCE

PASTOR BONUS

Úvod

1. Dobrý pastýř, Pán Ježíš Kristus (srov. *J* 10,11.14) poslal biskupy jako nástupce apoštolů a zvláštním způsobem římského biskupa jako nástupce Petra ke všem národům, aby ozřejmili a zvěstovali evangelium každému stvoření, aby tak byla vytvořena Církev, lid Boží, a aby úloha pastýřů tohoto lidu byla opravdovou službou, která je v Písmu svatém pojmenovaná „*diaconia*“ neboli služba.

Tato služba neboli *diaconia* směřuje především k tomu, aby v celém organismu Církve bylo *communio* stále více obnovováno, bylo plné života a pokračovalo v přinášení svých vynikajících plodů. Skutečně, jak obsáhle učí II. Vatikánský koncil, tajemství Církve se totiž projevuje mnoha způsoby tohoto *communio*, a to z přesladkého podnětu Ducha Svatého: Duch vskutku uvádí církev do veškeré pravdy (srov. *J* 16,13), sjednocuje ji ve společenství a zajišťování služby, buduje ji a řídí různými hierarchickými a charismatickými dary (...) stále ji obnovuje a vede k dokonalému sjednocení s Ženichem.“ Proto jak tentýž koncil potvrdil, „ti, kteří jsou plně přivtělováni společenství Církve a mají Ducha Kristova, přijímají její celý pořádek a všechny prostředky spásy,

eius ordinationem omniaque media salutis in ea instituta accipiunt, et in eiusdem compage visibili cum Christo, eam per Summum Pontificem atque Episcopos regente, iunguntur, vinculis nempe professionis fidei, sacramentorum et ecclesiastici regiminis ac communionis».

Cuiusmodi communionis notionem non modo Concilii Vaticani II documenta in universum edisseruerunt, ac praesertim Constitutio dogmatica de Ecclesia, sed ad illam animum intenderunt etiam Synodi Patres, qui anno MCMLXXXV, itemque duos post annos Generales Synodi Episcoporum Coetus celebraverunt: quam in Ecclesiae definitionem coeunt sive ipsum Ecclesiae Mysterium, sive messianici Populi Dei ordines, sive hierarchica ipsius Ecclesiae constitutio. Quae omnia ut una comprehensione describamus, verba sumentes ex eadem memorata Constitutione, Ecclesia est «in Christo veluti sacramentum seu signum et instrumentum intimae cum Deo unionis totiusque generis humani unitatis». Quam ob rem, huiusmodi sacra communio in tota Christi Ecclesia viget, «quae — ut perbelle scripsit Paulus VI, Decessor noster — vivit et agit in variis communitatibus christianis, Ecclesiis scilicet particularibus, per omnem terrarum orbem dispersis».

2. Habita igitur ratione huius communionis, universam Ecclesiam veluti conglomerantem, etiam hierarchica eiusdem Ecclesiae constitutio explicatur atque ad effectum deducitur: quae *collegiali simul ac primatiali*, natura ab ipso Domino praedita est, cum «Apostolos ad modum collegii seu coetus stabilis

quae in ní byly stanoveny, a ve viditelném spojení s Kristem, pod vedením papeže a biskupů, se spojují skrze svazek vyznání víry, svátostí, církevního vedení a společenství.“

Nejen dokumenty II. Vatikánského koncilu a zvláštním způsobem dogmatická konstituce o církvi obsáhle objasnily pojem *communio*, nýbrž věnovali mu svoji pozornost synodní otcové, kteří se zúčastnili v roce 1985 a rovněž dva roky později generálního shromáždění biskupské synody: v této definici církve se pojí jak tajemství samotné církve, tak také postavení mesiánského Božího lidu, tak také hierarchické ustavení církve. K popsání toho všeho v souhrnném pojmu a při použití slov z téže, již připomenuté konstituce, je církev „v Kristu jakoby svátostí, tj. znamením a nástrojem pro nejvnitřnější sjednocení s Bohem, jakož i pro jednotu všeho lidství.“ Proto je toto svaté *communio* živoucí v celé církvi Kristově, „která — jak trefně popsal náš předchůdce Pavel VI. — žije a je činná v různých křesťanských společenstvích, totiž místních církvích, které jsou roztroušeny po celém světě.“

2. Na základě tohoto *communio*, které jakoby „udržuje pohromadě“ univerzální církev, se vyjadřuje také hierarchické zřízení církve a je vedeno k jeho účinnosti: bylo ustanoveno samotným Pánem s povahovou kolegiální i primální, když „ustanovil apoštoly po způsobu kolegia neboli pevného shromáždění, do jehož čela

instituit, cui ex iisdem electum Petrum præficit». Hic præsertim agitur de speciali illa ratione, qua Ecclesiæ Pastores triplex Christi munus participant, docendi scilicet, sanctificandi atque gubernandi: et sicut Apostoli id una cum Petro egerunt, ita haud dissimili modo id Episcopi agunt simul cum Romano Episcopo. Ut Concilii Vaticani II verbis denuo utamur, «Episcopi igitur communitatis ministerium cum adiutoribus presbyteris et diaconis susceperunt, loco Dei præsertim gregi, cuius sunt Pastores, ut doctrinæ magistri, sacri cultus sacerdotes, gubernationis ministri. Sicut autem permanet munus a Domino singulariter Petro, primo Apostolorum, concessum et successoribus eius transmittendum, ita permanet munus Apostolorum pascendi Ecclesiam, ab ordine sacro Episcoporum iugiter exercendum». Itaque fit ut «Collegium hoc» — Episcoporum dicimus cum Romano Pontifice coniunctorum — «quatenus ex multis compositum, varietatem et universalitatem Populi Dei, quatenus vero sub uno capite collectum, unitatem gregis Christi» exprimat.

Episcoporum autem potestas atque auctoritas *diaconiae* notam præ se fert, ad ipsius Iesu Christi exemplum accommodatam, qui «non venit, ut ministraretur ei, sed ut ministraret et daret animam suam redemptionem pro multis» (*Mk* 10, 45). Potestas ergo, quæ in Ecclesia datur, potissimum secundum serviendi normam et intellegenda et exercenda est, ita ut huiusmodi auctoritas pastoralis nota in primis polleat.

vyvolil a ustanovil z jejich středu Petra.“ Zde se především jedná o onu zvláštní povahu, kterou se pastýři církve účastní na trojím Kristově úřadu, totiž na úřadu učitelském, úřadu svátostném a úřadu řízení (církve): jak to konali apoštolové společně s Petrem, tak to činí nikoliv nepodobným způsobem biskupové společně s římským biskupem. Aby byly ještě jednou použity slova II. Vatikánského koncilu, „převzali tedy biskupové svou službu ve společenství společně se svými pomocníky, kněžími a jáhny. Na místě Božím vedou stáde, jehož jsou pastýři, jako učitelé nauky, jako kněží v posvátném kultu, jako služebníci v řízení (církve). Jak ovšem trvá dále úřad, který předal výlučně Petrovi, prvnímu z apoštolů a předaný jeho nástupcům, tak také trvá úřad apoštolů, kteří pasou církve nadále a musí být neustále vykonáván posvátným úřadem biskupů. Tak se stalo, že „toto kolegium“ – totiž biskupové ve spojení s papežem – ačkoliv je složeno z mnohých, představuje rozmanitost a univerzalitu Božího lidu, nakolik je shromážděno pod jednou hlavou, jednotu Kristova stáde.“

Avšak moc biskupů a jejich autorita mají charakter diakonie, podle předobrazu samého Ježíše Krista, který „nepřišel, aby si nechal sloužit, nýbrž aby sloužil a vydal svůj život jako výkupné za mnohé (*Mk* 10, 45). Moc, která se propůjčuje v církvi, musí tedy být jak chápána, tak vykonávána především podle povahy služby, takže je takováto autorita především pastorační.

Id vero ad singulos Episcopos in propria cuiusque particulari Ecclesia spectat; attamen tanto magis ad Romanum Episcopum pertinet, cuius ministerium Petrianum in universalis Ecclesiae bonum utilitatemque procurandam incumbit: Romana enim Ecclesia praesidet «universo caritatis coetu», ideoque caritati inservit. Ex hoc potissimum principio processerunt vetusta ilia verba «Servus Servorum Dei», quibus Petri Successor denominatur atque definitur.

Quam ob causam, Romanus Pontifex Ecclesiarum etiam particularium negotia, ab Episcopis ad se delata aut utcumque cognita, diligenter perpendere curavit, ut, pleniore rerum experientia exinde adepta, vi muneris sui, Vicarii scilicet Christi totiusque Ecclesiae Pastoris, fratres suos in fide confirmaret (cf. *Lc* 22, 32). Id enim persuasum sibi habebat mutuam inter Episcopos in universo orbe constitutos et Romanum Episcopum communionem, in vinculo unitatis, caritatis et pacis, maximum afferre emolumentum unitati fidei necnon disciplinae in cuncta Ecclesia promovendae atque tuendae.

3. Quibus praemissis, sic intellegitur *diaconia*, quae Petri eiusque successorum propria est, ut necessario referatur ad aliorum apostolorum, eorumque successorum, diaconiam, quae ad aedificandam Ecclesiam in hoc mundo unice intendit.

Haec necessaria ministerii Petriani ratio ac necessitudo cum ceterorum apostolorum munere ac ministerio quoddam signum iam antiquitus postulavit, atque postulare debet, quod

To se týká jednotlivých biskupů v jejich příslušné místní církvi a tím spíše se týká římského biskupa, kterému náleží horlivě vykonávat Petrovu službu k dobru a užitku univerzální církve: Římská církev totiž stojí v čele „celosvětového shromáždění lásky“ a proto slouží lásce. Především z toho vycházejí ona starobylá slova „služebník služebníků božích“, kterými je pojemován a popisován nástupce Petra.

Z tohoto důvodu papež ustavičně svědomitě pečuje o záležitosti místních církví, které jsou mu předkládány biskupy nebo o nichž se dozví jiným způsobem, aby poté, co se ve vztahu k této věci dozví vše, mohl posilovat své bratry ve víře (srov. *Lk* 22,32) mocí svého úřadu, to znamená jako zástupce Krista a pastýř celé církve. Je totiž přesvědčen o tom, že vzájemné communio mezi biskupy nasazenými ve světě a římským biskupem ve svazku jednoty, lásky a pokoje přináší největší užitek pro jednotu víry a nauky, které jsou v celé církvi žádány a chráněny.

3. Podle těchto předběžných úvah spočívá takto chápaná *diaconia*, která je vlastní Petrovi a jeho nástupcům, v tom, že se nezbytně vztahuje k diakonii ostatních apoštolů a jejich nástupců, která směřuje jedině k budování církve v tomto světě.

Tato nezbytná souvislost a blízkost Petrova služebného úřadu s úřadem ostatních apoštolů odpradávná vyžadovala jakési znamení a musí je dál požadovat nikoliv jen jako symbol,

non modo ad instar symboli, sed etiam in rerum veritate exstaret. Hanc quidem necessitatem Decessores Nostri, apostolici laboris gravitate percussi, dilucide impenseque senserunt, sicuti, exempli gratia, Innocentii III verba testantur, qui anno MCXCVIII ad Galliæ Episcopos praelatosque hæc scripsit, cum ad ipsos suum quendam Legatum mitteret: «Licet commissa nobis a Domino potestatis ecclesiastice plenitudo universis Christi fidelibus nos constituerit debitores, statum tamen et ordinem conditionis humanæ non possumus ampliare [...]. Quia vero lex humane conditionis non patitur nec possumus in persona propria gerere sollicitudines universas, interdum per fratres nostros, qui sunt membra corporis nostri, ea cogimur exercere, que, si commoditas ecclesie sustineret, personaliter libentius implemuse».

Inde quidem perspiciuntur atque intelleguntur sive natura illius instituti, quo Petri successor usus est in sua exercenda missione in universalis Ecclesiæ bonum, sive agendi ratio, qua ipsum institutum commissa munera ad effectum deduceret oportuit: Romanam Curiam dicimus, quæ in ministerii Petriani adiutorium ab antiquis temporibus adlaborat præstandum.

Nam ut illa, quam diximus, frugifera *communio* firmior exstaret atque uberius usque proficeret, Romana Curia ad id exorta est, ut scilicet efficacius redderetur muneris exercitium Pastoris Ecclesiæ, quod Petro eiusque successoribus ab ipso Christo traditum est, quodque in dies crevit ac dilatatum est. Enimvero Decessor Noster Xystus V in

ale také jako znamení skutečně existující. O této nezbytnosti měli jasnou a určitou představu naši předchůdci dotčení tíží apoštolské činnosti, jako potvrzují např. slova Inocence III., která směřoval v roce 1198 biskupům a prelátům z Galie, když k nim poslal jednomu ze svých legátů: „Ačkoli nás plnost církevní moci, která nám byla předána Pánem, učinila dlužníky věřících křesťanů, nemůžeme přesto zlepšovat poměry a uspořádání lidského postavení [...] Protože to totiž zákon lidského postavení nedovoluje, nemůžeme ve vlastní osobě nést všechny starosti. Snažíme se však vykonat s pomoci našich bratří, kteří jsou údy našeho těla, to, co bychom mnohem raději vykonali osobně, kdyby to dovoľovala osobitost církve.“

Odtud je viděna a chápána jak povaha onoho uspořádání, jehož užívá nástupce Petrův při výkonu svého vlastního poslání k dobru univerzální církve, tak také způsob jednání, jímž má toto uspořádání přivést k výkonu svěřené úřady: hovoříme zde o Římské kurii, která od pradávna zajišťuje pomoc při výkonu Petrovy služby.

Aby totiž ono plodné *communio*, o němž jsme hovořili, bylo stále silnější a přineslo stále lepší plody, povstala Římská kurie za tím účelem, aby službu pastýřů církve učinila stále účinnější, tedy tu, která byla předána samotným Kristem Petrovi a jeho nástupcům a která v průběhu času vyrostla a byla rozšířena. Tak totiž přiznal již náš předchůdce Sixtus V.

Constitutione apostolica *Immensa æterni Dei* fatebatur: «Romanus Pontifex, quem Christus Dominus Corporis sui, quod est Ecclesia, visibile caput constituit omniumque Ecclesiarum sollicitudinem gerere voluit, multos sibi tam immensi oneris adiutores advocat atque adsciscit [...] ut partita inter eos (*sc.* Cardinales) aliosque Romanæ Curie magistratus ingenti curarum negotiorumque mole, ipse tantæ potestatis clavum tenens, divina gratia adiutrice, non succumbat».

4. Revera, ut iam quædam historiae lineamenta proponamus, Romani Pontifices, iam inde a remotissimis temporibus, in suo ministerio ad universæ Ecclesiæ bonum procurandum sive singulos viros sive instituta adhibuerunt, qui ex *Romana Ecclesia* deligebantur, siquidem eadem *Ecclesia Beati Petri apostoli* a Decessore Nostro Gregorio Magno nuncupata est.

Primum enim presbyterorum diaconorumve, ad eandem Ecclesiam pertinentium, opera usi sunt, qui vel legati munere fungerentur, vel pluribus missionibus interessent, vel Romanorum Pontificum partes in Œcumenicis Conciliis agerent.

Cum autem peculiaris momenti res tractandæ erant, Romani Pontifices in auxilium vocaverunt Synodos vel Concilia Romana, ad quæ Episcopi, in ecclesiastica provincia Romana suo munere fungentes, arcessebantur; hæc vero non modo quæstiones ad doctrinam et magisterium spectantes agebant, sed etiam ad tribunalium instar procedebant, in quibus

v apoštolské konstituci *Immensa æterni Dei*: „Papež, kterého dosadil Kristus Pán jako viditelnou hlavu svého těla, totiž církve, a který podle jeho vůle má nést tíži starostí všech církví, volá a přibírá mnoho spolupracovníků v této velké zodpovědnosti ... aby poté, co rozdělil nesmírnou tíži starostí a úkolů mezi tyto (kardinály) a ostatní spolupracovníky Římské kurie, držíc nadále klíč této velké moci ve svých rukou, s pomocí Boží milosti neklesl.“

4. Skutečně, abychom předložili některá dějinná hlediska: papežové, kteří byli voleni z římské církve, přizvali ve svém úřadu již od nejdávnějších dob k péči o dobro celé církve jednotlivé muže stejně jako některé instituce, když totiž táž církev byla označena naším předchůdcem Řehořem Velikým jako církev svatého apoštola Petra.

Nejprve totiž užili pomoci kněží a jáhnů, kteří příslušeli k této církvi, kteří buďto vykonávali úřad legátů nebo byli činní při různých úkolech nebo vyřizovali záležitosti papežů na ekumenických koncilech.

Pokud ale mělo být jednáno ve věcech zvláštního významu, svolávali papežové na pomoc synody nebo římské koncily, k nimž se scházeli biskupové, kteří vykonávali službu v římské církevní provincii; tito však neprojednávali pouze otázky nauky nebo učitelského úřadu, nýbrž k nim přistupovali také jako k tribunálům, u nichž byly rozhodovány záležitosti

Episcoporum causæ, ad Romanum Pontificem delatæ, iudicabantur.

biskupů, které pak byly předkládány papeži.

Ex quo autem tempore Cardinales speciale momentum in Romana Ecclesia adsumere cœperunt, præsertim in Papæ electione, quæ inde ab anno MLIX ipsis reservata est, iidem Romani Pontifices Patrum Cardinalium collata opera magis magisque usi sunt, ita ut Romanæ Synodi vel Concilii munus gradatim deminueretur, donec reapse cessaret.

Avšak od doby, kdy se začali kardinálové těšit zvláštní důležitosti v římské církvi, obzvláště při volbě papeže, která jim byla vyhrazena od roku 1059, využívali papežové stále více spolupráce kardinálů, takže poznenáhlu ztrácela úloha římských synod a koncilů na významu, až tyto zcela pominuly.

Quare evenit ut, præsertim post sæculum XIII, Summus Pontifex omnia Ecclesiæ negotia una cum Cardinalibus, in Consistorium coadunatis, ageret. Ita factum est, ut instrumentis non stabilibus, videlicet Conciliis seu Romanis Synodis, stabile aliud succederet, quod Romano Pontifici semper præsto esset.

Tak došlo k tomu, že především od 14. století papež projednával všechny záležitosti církve společně s kardinály, shromážděnými v konzistoři. Takže došlo k tomu, že po nestálých instrumentů jako koncilech nebo Římským synodách následovalo něco jiného, stálého, co bylo papežovi trvale k dispozici.

Decessor Noster Xystus V, per iam commemoratam Constitutionem Apostolicam *Immensa æterni Dei*, die XXII mensis Ianuarii anno MDLXXXVIII — qui fuit MDLXXXVII ab Incarnatione D.N.I.C. — Romanæ Curie compagem eius formalem dedit seriem XV Dicasteriorum instituendo, eo consilio ut uni Cardinalium Collegio plura subrogarentur collegia, e quibusdam Cardinalibus exstantia, quorum tamen auctoritas ad definitum quendam campum certamque materiam restringeretur; quam ob rem Summi Pontifices huiusmodi collegialium consiliorum viribus maxime frui poterant. Consistorii ideo nativum munus propriumque momentum valde diminuta sunt.

Náš předchůdce Sixtus V. dal již zmíněnou konstitucí *Immensa æterni Dei* z 22. ledna 1588, po 1587 letech od doby, co se náš Pán Ježíš Kristus stal člověkem, Římské kúrii její formální strukturu, v jejímž rámci zřídil 15 dikasterií s cílem, aby tak bylo ustanoveno ke kolegiu kardinálů více kolegií, která povstala účastí některých kardinálů, jejichž moc ale měla být omezena na určitou oblast a určitou materii; odtud mohli papežové nejlépe využívat pomoci takovýchto kolegiálních rad. Vlastní úkol a význam konzistoře se proto velmi oslabil.

Volventibus tamen sæculis ac rationibus historicis rerumque condicionibus mutantibus, temperamenta quædam atque immutationes accesserunt, præsertim cum sæculo XIX Cardinalium Commissiones institutæ sunt, quarum esset Summo Pontifici adiutricem operam præter alia Romanæ Curiæ Dicasteria conferre. Denique, opera et iussu S. Pii X, Decessoris Nostri, edita est Constitutio apostolica *Sapientis consilio*, die XXIX mensis Iunii anno MCMVIII, in qua, respectu etiam propositi ecclesiasticas leges in *Codicem iuris canonici* colligendi, hæc Ipse scripsit: «Maxime opportunum visum est a Romana Curia ducere initium, ut ipsa, modo apto et omnibus perspicuo ordinata, Romano Pontifici Ecclesiæque operam suam præstare facilius valeat et suppetias ferre perfectius». Cuius reformationis hi præcipui fuerunt effectus: Sacra Romana Rota, quæ anno MDCCCLXX munere cessaverat, ea ratione restituta est, ut iudicialia negotia ageret, dum Congregationes, amissa iudiciorum competentia, administrationis instrumenta unice fierent. Præterea, principium instauratum est, quo Congregationes suo proprio iure, nemini alii attribuendo, gauderent, scilicet ut singulæ res a suo quæque Dicasterio, non vero simul a pluribus, tractari deberent.

Quæ quidem Pii X reformatio, postea in *Codice iuris canonici* anno MCMXVII a Benedicto XV, Decessore Nostro, promulgato, sancita et completa, fere immutata permansit usque ad annum MCMLXVII, non multo post Concilium Œcumenicum Vaticanum II peractum, in quo Ecclesia altius sui ipsius mysterium exploravit suumque vividius prospectavit officium.

Se změnou staletí a dějinných okolností a se změnou věčných skutečností byla provedena některá přizpůsobení a změny, především když byly v 19. století zřízeny komise kardinálů, jejichž úkolem bylo stát po boku papeži vedle ostatních dikasterií Římské kurie. Konečně skrze úsilí a na pokyn našeho předchůdce, sv. Pia X., byla vydána apoštolská konstituce *Sapientis consilio*, a to 29. června 1908, ve které do ohledem na to, že církevní zákony mají být shrnuty do *Kodexu kanonického práva*, napsal: „Jeví se jako velmi příhodné začít u Římské kurie, aby tato byla zřízena vhodným způsobem a ve všem srozumitelné formě, aby mohla papežovi a církvi zajistit pomoc lehčeji a své přispění dokonaleji.“

Vynikající výsledky této reformy byly tyto: svatá Římská rota, která byla zrušena v roce 1870, byla tím znovu zřízena, aby projednávala soudní záležitosti, zatímco kongregace se ztrátou soudních pravomocí se staly správními orgány. Kromě toho byla zavedena zásada, že se mají kongregace těšit svým vlastním nepřenositelným právům, to znamená, že jednotlivé záležitosti mají být projednávány k tomu příslušnými dikasterii a nikoliv větším počtem dikasterií současně.

Tato reforma Pia X. byla později potvrzena a doplněna v *Kodexu kanonického práva*, který byl promulgován naším předchůdcem Benediktem XV. v roce 1917, a zůstala prakticky nezměněna až do roku 1967, nedlouho po ukončení II. Vatikánského koncilu, na němž církev hlouběji zkoumala vlastní tajemství a s větší angažovaností rozvrhla směrné linie svého vlastního poslání.

5. Huiusmodi itaque Ecclesiae de seipsa aucta cognitio sponte novam quandam Romanæ Curiae aptationem, nostræ ætati congruentem, secum ferre debuit. Siquidem Sacrosanti Concilii Patres ipsam Romano Pontifici atque Ecclesiae Pastoribus eximum huiusque præbuisse auxilium agnoverunt, simulque ut eiusdem Romanæ Curiae Dicasteria novæ ordinationi, temporum, regionum rituumque necessitatibus magis aptatæ, subicerentur optaverunt. Hisce igitur Concilii optatis satisfaciens, Paulus VI, Decessor Noster, novam Curiae ordinationem ad effectum alacriter adduxit, data Constitutione apostolica *Regimini Ecclesiae universæ*, die XV mensis Augusti anno MCMLXVII.

Equidem per hanc Constitutionem Summus ille Pontifex Romanæ Curiae structuram, competentiam ac procedendi rationem Dicasteriorum iam existentium accuratius determinavit, novaque constituit, quorum esset particularia in Ecclesia pastoralia incepta promovere, dum cetera in iurisdictionis vel gubernationis officia incumbere pergerent; quam ob rem factum est, ut compositio Curiae multiformem universalis Ecclesiae imaginem clarius referret. Inter alia, diocesanos Episcopos in ipsam arcessivit, simulque internæ coordinationi Dicasteriorum prospexit per periodicos conventus eorundem Cardinalium moderatorum ad communia problemata collatis consiliis perpendenda. Sectionem Alteram apud Tribunal Signaturæ Apostolicæ induxit, ad summa eaque principalia fidelium iura aptius tuenda.

5. Tímto způsobem zvětšené poznání církve o sobě samé muselo samo o sobě vést k novému přizpůsobení Římské kurie, aby odpovídala naší době. Když totiž otcové posvátného koncilu naznali, že zajišťovala papežovi stejně jako pastýřům církve hodnotnou pomoc, zároveň projevíli přání, aby byly dikasterie Římské kurie podrobena novému pořádku, který by více odpovídal požadavkům doby, ritů a regionů.

Ve shodě s těmito přáními koncilu, náš předchůdce, Pavel VI., neprodleně zavedl nové uspořádání kurie, a to vydáním apoštolské konstituce *Regimini Ecclesiae universae*, dne 15. srpna 1967.

Tento papež pak zmíněnou konstitucí velmi přesně určil strukturu Římské kurie, její příslušnost a způsob jednání jejich již ustanovených dikasterií, dále zřídil nové, jejichž úkolem měla být podpora určitých pastorálních iniciativ církve, zatímco ostatní pokračovaly ve výkonu jurisdikce a vedení; tak došlo k tomu, že složení kurie zřetelněji napodobovalo rozmanitý obraz univerzální církve. Dále také povolala diecézní biskupy do kurie a současně se postarala o vnitřní spolupráci dikasterií periodicky konanými shromážděními vedoucích kardinálů, aby tímto způsobem řešili společné problémy na svolaných poradách. Zavedla druhou sekci u soudu Apoštolské Signatury, aby tak byla účinně chráněna nejvyšší a základní práva věřících.

Verumtamen, cum antiquorum institutorum reformationem maturiore studio egere plane novisset, idem Summus Pontifex iussit ut, quinque exactis annis a Constitutionis promulgatione, innovatus rerum ordo altius expenderetur, pariterque inspiceretur utrum Concilii Vaticani II postulatis reapse congrueret et christiani populi civilisque societatis necessitatibus responderet, atque, quantum res postularet, in aptiorem reduceretur formam. Cui muneri adimplendo Commissio, seu peculiare Prælatorum corpus, Cardinali præside, destinata est, ipsaque usque ad eiusdem Pontificis obitum operam actuose navavit.

6. Cum inscrutabili Providentiæ consilio ad universalis Ecclesiæ pascendæ munus vocati simus, iam a Pontificatus primordiis satagemus non solum de re tam gravi Dicasteriorum mentem exquirere, verum etiam ab universo Cardinalium Collegio iudicium postulare. Qui Patres Cardinales, in generali Consistorio bis congregati, rei incubuerunt atque consilia præbuerunt de itinere rationibusque persequendis in Romanæ Curiae ordinatione. Cardinales enim cum Romani Episcopi ministerio arctissimo ac singulari vinculo coniunguntur, eidemque «adsunt sive collegialiter agendo, cum ad quæstiones maioris momenti tractandas in unum convocantur, sive ut singuli, scilicet variis officiis, quibus funguntur, eidem [...] operam præstando in cura præsertim cotidiana universæ Ecclesiæ»: ii igitur in primis sciscitandi erant in tanti momenti causa.

Protože ovšem velmi dobře věděl, že reforma tak staré instituce by vyžadovala prohloubené studium, nařídil tentýž papež, aby po uplynutí pěti let od promulgace konstituce byl obnovený pořádek posouzen a zároveň přezkoumán, zda je skutečně v souladu s přáním II. Vatikánského koncilu a odpovídá potřebám křesťanského lidu a občanské společnosti, a také aby byla nalezena vhodnější forma, pokud to bude zapotřebí. Ke splnění tohoto úkolu byla ustanovena komise, zvláštní těleso z prelátů pod předsednictvím kardinála, která horlivě vykonávala svůj úkol až do smrti tohoto papeže.

6. Když jsme byli neproniknutelným rozhodnutím Prozřetelnosti povoláni do úřadu „pást univerzální církev“, snažili jsme se v této tak závažné záležitosti od počátku pontifikátu nikoliv jen zjistit názor dikastérií, ale vyprosili jsme si také úsudek celého sboru kardinálů. Kardinálové se při dvou obecných konzistořích, touto záležitostí horlivě zaobírali a dali k dispozici své návrhy ohledně cesty a metody, které by měly být zohledněny ve zřízení Římské kurie. Kardinálové jsou totiž se službou Římského biskupa spojeni velmi těsným svazkem, a „stojí papeži po boku a sice buďto sborovým jednáním, když jsou společně povoláni k projednání důležitějších otázek, nebo jako jednotlivci při výkonu různých úřadů, čímž mu ... především poskytují pomoc v každodenní péči o celou církev“: tito byli proto tázáni v takové významné záležitosti jako první.

Perampla sententiarum rogatio, quam supra memoravimus, apud Romanæ Curiae Dicasteria, ut æquum erat, iterum facta est. Generalis consultationis fructus illud exstitit «Schema Legis peculiaris de Curia Romana», cui apparando incubuit Prælatorum Commissio, Patre Cardinali præside, duos fere annos adlaborans, quodque singulorum Cardinalium, Ecclesiarum Orientalium Patriarcharum, Episcoporum Conferentiarum per earum Præsides, et Romanæ Curiae Dicasteriorum examini subiectum est, atque in plenario Cardinalium Cœtu anno MCMLXXXV excussum. Quod attinet ad Episcoporum Conferentias, oportebat ut de Ecclesiarum particularium necessitatibus atque de earum hac in materie expectationibus optatisque ad Romanam Curiam pertinentibus per vere universalem sententiam certiores fieremus; quæ omnia ut plane nosceremus, occasionem potissimum præbuit peropportunam extraordinaria Synodus pariter anno MCMLXXXV celebrata, sicut iam mentionem fecimus.

Denique Commissio Patrum Cardinalium ad hunc finem specialiter condita, ratione habita animadversionum et consiliorum ex multiplicibus consultationibus acceptorum, atque sententia etiam privatorum quorundam virorum cognita, Legem peculiarem pro Curia Romana apparavit, novo *Codici iuris canonici* congruenter aptatam.

Quam quidem peculiarem Legem hac præsentī Constitutione apostolica promulgare volumus, dum quartum nuper exspiravit sæculum a

Velmi široce zjišťování mínění u dikastérií Římské kurie, které jsme výše zmínili, bylo provedeno pro objektivnost ještě jednou. Plodem této obecné porady bylo schéma zvláštního zákona o Římské kurii, na jehož přípravě pracovala komise prelátů pod předsednictvím kardinála téměř dva roky; toto bylo předloženo jednotlivým kardinálům, patriarchům východních církví, biskupským konferencím skrze jejich předsedy a dikastériím Římské kurie k přezkoumání a bylo diskutováno na plenárním zasedání kardinálů v roce 1985.

Co se týká biskupských konferencí, bylo zapotřebí, abychom se ujistili prostřednictvím celosvětového názoru o potřebách místních církví stejně jako o jejich očekáváních a přáních v této věci, které se týkaly Římské kurie; pro toto vše, jak dobře víme, poskytla mimořádně dobrou příležitost biskupská synoda, která byla slavena v roce 1985, jak jsme se již zmínili.

Konečně vypracovala komise z kardinálů, která byla vytvořena zvláště k tomuto účelu, v souladu s postřehy a podněty z předchozích rozmanitých porad, a poté co si vyžádala stanovisko některých osob, zvláštní zákon pro Římskou kurii, který je odpovídajícím způsobem přizpůsoben novému *Codex Iuris Canonici*.

Tento zvláštní zákon chceme promulgovat se zde předloženou apoštolskou konstitucí, na konci čtvrtého století po již zmíněné

commemorata Constitutione apostolica *Immensa æterni Dei* Xysti V, atque octogesimus recurrit annus a S. Pii X Constitutione apostolica *Sapienti consilio*, viginti denique vix expletis annis ex quo Constitutio apostolica Pauli VI *Regimini Ecclesie universæ* vim suam exserere cœpit, quacum hæc Nostra arcte coniungitur, quippe quod utraque a Concilio Vaticano II, eadem ducente cogitatione et mente, originem quodammodo ducat.

7. Hæc mens atque cogitatio, Concilio Vaticano II congruentes, renovatæ Romanæ Curie actuositatem firmant et exprimunt. Quæ quidem hisce Concilii enuntiatum verbis: «In exercenda suprema, plena et immediata potestate in universam Ecclesiam, Romanus Pontifex utitur Romanæ Curie Dicasteriis, quæ proinde nomine et auctoritate illius munus suum explent in bonum Ecclesiarum et in servitium Sacrorum Pastorum».

Patet igitur Romanæ Curie munus, etsi ad propriam Ecclesie constitutionem, iure divino conditam, non pertinet, *indolem tamen vere ecclesiam* habere, quatenus ab universalis Ecclesie Pastore suam et existentiam et competentiam trahat. Ea enim in tantum exstat atque adlaborat, in quantum ad ministerium Petrianum refertur in eoque fundatur. Quoniam autem Petri ministerium, utpote «servi servorum Dei», sive erga universam Ecclesiam sive erga totius Ecclesie Episcopus exercetur, Romana etiam Curia, Petri successorii inseruiens, ad universam Ecclesiam atque ad Episcopos iuvandos pariter spectat.

apoštolské konstituci Sixta V. *Immensa æterni Dei*, a po osmdesátém roce od apoštolské konstituce Pia X. *Sapienti consilio*, konečně po uplynutí dvaceti let od té doby, co vstoupila v platnost apoštolská konstituce Pavla VI. *Regimini Ecclesie universæ*, se kterou je tato naše konstituce velmi úzce spojena, protože obě jsou v jistém smyslu ve svém počátku odvozeny ve shodě s duchem a záměrem II. Vatikánského koncilu.

7. Tento záměr a tento duch, které souzní s II. Vatikánským koncilem, posilují a označují aktivitu obnovené Římské kurie. Toto ovšem potvrdil koncil následujícími slovy: „K výkonu nejvyšší, úplné a bezprostřední moci nad celou církví používá papež úřady Římské kurie. Tyto následně zastávají svůj úřad v jeho jménu a s jeho mocí k dobru církvi a jako službu, kterou poskytují vysvěcenému pastýři.

Je tedy zřejmé, že služba Římské kurie, třebaže se netýká vlastního ustanovení církve, založené božským právem, přesto má skutečně *církevní charakter*, protože totiž odvozuje svoji existenci a příslušnost od pastýře univerzální církve. Tato totiž existuje a působí jen natolik, nakolik se vztahuje k Petrovu úřadu a je v něm založena. Protože je však Petrova služba vykonávána jako služba „služebníka služebníků Božích“, jak vůči univerzální církvi, tak vůči biskupům celé církve, směřuje také Římská kurie, která slouží nástupci Petra, stejným způsobem k univerzální církvi a stejnou měrou k tomu, aby sloužila biskupům.

Plane inde elucet præcipuam notam omnium singulorumque Romanæ Curiae Dicasteriorum esse eius *indolem ministerialem*, sicut iam prolata verba e Decreto «*Christus Dominus*» declarant, et hæc præsertim: «*Romanus Pontifex utitur Romanæ Curiae Dicasteriis*». Perspicue enim indoles instrumentalis Curiae his indicatur, et ipsa veluti instrumentum in manibus Pontificis quodammodo describitur, ita ut nulla vi nullaque potestate polleat præter eas quas ab eodem Summo Pastore recipit. Ipse enim Paulus VI, iam duobus annis antequam Decretum *Christus Dominus* promulgaretur, scilicet anno MCMLXIII, Romanam Curiam definivit instrumentum immediatæ adhæSIONIS et absolutæ obœdientiæ, quo Summus Pontifex ad suam universalem missionem explendam utitur. Quæ notio in Constitutione apostolica *Regimini Ecclesiæ universæ* passim usurpata est.

Hæc indoles ministerialis vel instrumentalis aptissime revera videtur huius valde benemeriti venerandique instituti naturam definire eiusque actionem significare, quæ totæ in eo consistunt ut auxilium Summo Pontifici eo validius et efficacius præstet, quo magis conformiter ac fidelius eius voluntati sese præbere nitatur.

8. Præter hanc indolem ministerialem, a Concilio Vaticano II *character*, ut ita dicamus, *vicarius* Romanæ Curiae in luce ulterius ponitur, quandoquidem ipsa ut iam diximus, non proprio iure neque proprio Marte operatur: potestatem enim a Romano Pontifice acceptam exercet essentiali quadam et

Zcela jasně se proto ukazuje, že přední vlastnost všech jednotlivých dikasterií Římské kurie je jejich *služebný charakter*, jak to potvrzují již zmíněná slova z dekretu *Christus Dominus*, a především toto vyjádření: „Papež *užívá dikasterií Římské kurie*.“ Zřetelnějším způsobem je totiž těmito slovy vyjádřen instrumentální charakter kurie a tato je popsána jako určitým způsobem nástroj v ruce papeže, takže se netěší jiné síle ani moci kromě té, kterou obdrží od tohoto nejvyššího pastýře. Tento Pavel VI. popsal Římskou kurii již dva roky před tím, než promulgoval dekret *Christus Dominus*, tedy v roce 1963, jako instrument bezprostřední přílnutí a dokonalé poslušnosti, jehož papež využívá k plnění svého univerzálního poslání. Toto označení je zachyceno na různých místech apoštolské konstituce *Regimini Ecclesiæ universæ*.

Zdá se, že tento služebný a instrumentální charakter popisuje nejvhodnějším způsobem povahu této velmi zasloužilé a úctyhodné instituce a označuje její aktivitu, která spočívá zcela v tom, že zajišťuje papeži o to účinnější a vlivnější pomoc, o co více se snaží být shodně a věrně k dispozici jeho vůli.

8. Nad tento služebný charakter byl II. Vatikánským koncilem více vytažen na světlo, jak říkáme, zástupný charakter Římské kurie, ta totiž, jak jsme již řekli, nejedná z vlastního práva a z vlastního podnětu: koná totiž tu moc, kterou přijala od papeže na základě podstatného a původního vztahu, který

nativa cum Ipso necessitudine, quia huiusmodi potestatis proprium est ut agendi studium cum voluntate illius, a quo oritur, semper coniungat, ea quidem ratione ut eiusdem voluntatis fidelem interpretationem, consonantiam, immo quasi æqualitatem præ se ferat atque manifestet, in Ecclesiarum bonum atque in Episcoporum servitium. Ex huiusmodi indole Romana Curia vim roburque haurit, pariterque officiorum suorum limites ac normarum codicem invenit.

Huius autem potestatis plenitudo in capite seu in ipsa Christi Vicarii persona insidet, qui propterea Curiae Dicasteriis eam committit pro singulorum competentia atque ambitu. Quoniam autem Romani Pontificis munus Petrianum sicut diximus, ad fratrum Episcoporum Collegii munus suapte natura refertur, ad id simul spectans ut universa Ecclesia singulæque particulares Ecclesiae ædificentur, constabulantur atque dilatentur, eadem Curiae *diaconia*, qua Ipse in suo personali munere exercendo utitur, necessario pariter refertur ad personale Episcoporum munus, sive utpote Episcopalis Collegii membrorum, sive utpote particularium Ecclesiarum Pastorum.

Quam ob causam non modo longe abest ut Romana Curia personales rationes ac necessitudines inter Episcopos atque Summum Pontificem quoddam veluti *diaphragma* impediatur vel condicionibus obstringat, sed contra ipsa est, atque magis magisque sit oportet, communionis atque sollicitudinum participationis administra.

k němu má, vlastní této moci je totiž to, že své jednacím úsilím spojuje s vůlí toho, od něhož má svůj původ, a se záměrem, aby se ukázala a osvědčila jako věrná interpretace a shoda s jeho vůlí, dokonce i jednota s ní k dobru církve a ke službě biskupům. Z tohoto charakteru čerpá Římská kurie svoji energii a síly, a zároveň tak nachází meze povinností i kodexem.

Plnost této moci má své sídlo v hlavě, to znamená v osobě samého náměstka Kristova, který jí svěřuje dikasteriím kurie podle kompetencí a pole působnosti jednotlivých (dikasterií). Protože se ale „petrovská služba“ papeže, jak jsme řekli, vztahuje vlastní povahou k službě kolegia bratří, biskupů a současně se snaží o to, aby byla univerzální církev stejně jako partikulární církve postavena, posílena a rozšířena, vztahuje se *diaconia* kurie, kterou papež využívá k výkonu svého úřadu, nezbytně a stejným způsobem k osobní službě biskupů, ať již jako členů biskupského sboru nebo jako pastýřů místních církví.

Z těchto důvodů je nejen nemyslitelné, aby Římská kurie určitým způsobem bránila osobním vztahům a kontaktům mezi biskupy a papežem nebo působila jako dělicí zeď, naopak je třeba, aby byla stále více pomocnicí ve společenství i v běžných starostech.

9. Ratione igitur suæ diaconiae, cum ministerio Petriano coniunctæ, eruendum est tum Romanam Curiam cum totius orbis Episcopis arctissime coniungi, tum eosdem Pastores eorumque Ecclesias primos principalioresque esse veluti beneficiarios operis Dicasteriorum. Quod eiusdem Curiae etiam compositione probatur.

Etenim Romanam Curiam omnes fere componunt Patres Cardinales, ad Romanam Ecclesiam proprio nomine pertinentes, qui proxime Summum Pontificem in universali Ecclesia gubernanda adiuvant, quique insuper cuncti sive in ordinaria sive in extraordinaria Consistoria convocantur, cum graviora negotia tractanda id suadeant; quo igitur fit ut, necessitates totius Populi Dei plenius cognoscentes, Ecclesiae universae bono prospicere pergant.

Huc etiam accedit quod singulis Dicasteriis præpositi episcopali caractere et gratia plerumque pollent ad unumque Episcoporum Collegium pertinent, itemque eadem etiam erga universam Ecclesiam sollicitudine urgentur, qua omnes Episcopi, in communione hierarchica cum Romano Episcopo suo Capite, devinciuntur.

Cum insuper inter Dicasteriorum membra aliqui cooptentur diocesani Episcopi, «qui mentem, optata ac necessitates omnium Ecclesiarum Summo Pontifici plenius referre valeant», per Romanam Curiam collegialis affectus, qui inter Episcopos eorumque Caput intercedit, ad *concretam* applicationem perducitur, idemque ad totum mysticum Corpus

9. Na základě své *diakonie*, která je spojena s Petrovou službou, je třeba poukázat na to, že je Římská kurie velmi těsně spojena také s biskupy celého světa a že titíž pastýři a jejich církve jsou prvními a přednostními uživateli díla dikasterií. To nachází své potvrzení ve složení kurie.

Skutečně se skládá kurie ze všech kardinálů, kteří na základě jejich vlastního označení patří k Římské církvi a kteří stojí papeži při vedení univerzální církve svou pomocí nejbliže po boku, a také všichni, ať už jsou svoláni k řádným nebo mimořádným konzistořím, pokud se to jeví smysluplným pro naléhavé záležitosti a jejich projednání; takto dochází k tomu, že oni, kteří znají potřeby celého Božího lidu obsáhleji, se stále starají o dobro univerzální církve.

K tomu přistupuje, že většina vedoucích jednotlivých dikasterií jsou biskupové a těší se biskupské milosti, a tak patří k jednomu biskupskému sboru, z téhož důvodu jsou také nabádáni k péči o univerzální církev, kterou jsou všichni biskupové spojeni v hierarchickém společenství s papežem jako svojí hlavou.

Nadto byli mezi členy dikasterií povoláváni někteří diecézní biskupové, „aby mohli papeži podrobněji předložit názory, přání a prosby všech církví.“ Prostřednictvím Římské kurie je kolegiální náklonnost, která panuje mezi biskupy a jejich hlavou, přiváděna ke konkrétnímu užítku a současně rozšířena na celé mystické

extenditur, «quod est etiam corpus tělo, „které je také tělem církve.“ Ecclesiarum».

Qui quidem collegialis affectus inter varia quoque Dicasteria colitur. Omnes enim Cardinales Dicasteriis præpositi certis temporibus inter se conveniunt, vel ipsorum partes agentes cum peculiare quæstiones tractandæ sint, ut collatis consiliis de potioribus quæstionibus certiores fiant ad illasque solvendas mutuam adiutorium conferant atque ideo agendi cogitandique unitatem in Romana Curia provideant.

Præter hos episcopali potestate præditos viros ad Dicasteriorum navitatem plurimi requiruntur operis adiutores, qui suo labore, haud raro abscondito neque levi vel facili, ministerio Petriano inserviant ac prosint.

Etenim in Romanam Curiam advocantur sive diocesani ex universo terrarum orbe presbyteri, qui sacerdotii ministerialis participes, cum Episcopis arcte coniunguntur; sive Religiosi, e quibus maxima pars sunt presbyteri, atque Religiosæ Sodales, qui vitam suam ad Evangelii consilia diversimode componunt, ad Ecclesiæ bonum augendum atque ad singulare Christi testimonium coram mundo præstandum; sive laici viri atque mulieres, qui ob Baptismi atque Confirmationis virtutem proprio apostolico munere funguntur. Quæ plurium virium conspiratio efficit ut omnes Ecclesiæ ordines in pastoralem Romanæ Curie operam continuandam efficacius usque adiuvent Summum Pontificem, cum Ipsius ministerio coniuncti. Exinde etiam patet, huiusmodi omnium Ecclesiæ ordinum

Taková kolegiální náklonnost je zachovávána také mezi různými dikasteriemi. Všichni kardinálové, kteří jsou v čele dikasterií, nebo jejich zástupci, se totiž v určitých obdobích společně scházejí, když je třeba projednat zvláštní otázky, aby tak byli společnými poradami informováni o stěžejních otázkách a přispěli k jejich řešení svou vzájemnou pomocí a tímto způsobem pečovali o to, aby byla zajištěna v Římské kurii jednota jednání a myšlení.

Krom těchto mužů obdařených biskupskou mocí je potřeba pro činnost dikasterií mnoho spolupracovníků, kteří Petrovu úřadu slouží a pomáhají svojí prací, nikoliv zřídka ve skrytosti a ani lehce ani jednoduše.

Tak jsou totiž povoláváni do Římské kurie ze všech částí světa jak diecézní kněží, kteří jsou společnou účastí na kněžské službě těsně spojeni s biskupy; tak členové řádů, z nichž většina jsou kněží, ale i řádové sestry, ti nejrůznějším způsobem žijí podle vangelijských rad, aby tak rozmnožovali dobro církve a aby byli před světem jedinečným svědectvím o Kristu; dále laici, muži a ženy, kteří vykonávají svůj vlastní apoštolát na základě křtu a biřmování. Tito spojenými silami pečují o to, aby všechny stavy církve byly v pastorační službě Římské kurii ve svém výkonu stále účinnější, a pomáhají papeži, úzce spojeni s jeho službou. Z toho je také zřejmé, že ve světské společnosti se nenachází, co by bylo srovnatelné s touto službou všech stavů církve, a že jejich práce musí být vykonávána v duchu opravdové služby,

servitium nihil simile in civili societate invenire, atque ipsorum laborem cum animo vere serviendi præstandum esse, ad ipsius Christi diaconiam sequendam atque imitandam.

10. Clare inde elucet Romanæ Curia ministerium, sive in semet ipso consideretur, sive ob ipsius rationes cum universæ Ecclesiæ Episcopis, sive ob fines, ad quos contendit atque ob concordem caritatis affectum, quo ducatur oportet, quadam *collegialitatis* nota pollere, etiamsi ipsa Curia nulli sit comparanda cuiuslibet naturæ collegio; quæ nota eam ad inserviendum Episcoporum Collegio informat mediisque ad id idoneis instruit. Quin immo, ipsorum etiam Episcoporum sollicitudinem pro universa Ecclesia exprimit, siquidem Episcopi huiusmodi curam atque sedulitatem «cum Petro et sub Petro» participant.

Quod sane maxime excellit et symbolicam vim præ se fert, cum Episcopi — ut iam supra diximus — vocantur ut singulis Dicasteriis sociam operam præbeant. Præterea omnibus et singulis Episcopis integrum ius manet et officium ipsum Beati Petri Successorem adeundi, potissimum per visitationes «ad Apostolorum limina».

Hæ visitationes, ob supra exposita ecclesiologica et pastoralia principia, propriam peculiaremque significationem accipiunt. Sunt enim in primis maximi momenti opportunitas, et veluti centrum constituunt supremi illius ministerii, Summo Pontifici commissi: nam Ecclesiæ universalis Pastor tunc communicat atque colloquitur cum particularium Ecclesiarum Pastoribus, qui ad ipsum

v následování a napodobování *diakonie* Krista samého.

10. Z toho se jeví zřejmým, že služba Římské kurie, ať už je nahlížena sama o sobě nebo pro své vztahy k biskupům univerzální církve nebo pro cíle, jež sleduje, a pro svornou náklonnost k lásce, kterou se musí řídit, se projevuje skrze kolegiální charakter, i když sama kurie nemůže být žádným způsobem srovnávána s nějakým kolegiem; tento charakter ji uschopňuje ke službě biskupskému sboru a poskytuje jí k tomu vhodné prostředky. Ještě mnohem více zdůrazňuje starost biskupů o univerzální církvi, pokud se biskupové na této péči a starosti účastní „s Petrem a pod Petrem“.

Nejvíce zajisté vyniká a nabývá symbolickou sílu, když jsou biskupové, jak jsme již rozvedli výše, povolání ke spolupráci v jednotlivých dikasteriích. Nadto zůstává všem, jakož i jednotlivým biskupům, právo a povinnost obracet se bezprostředně na nástupce svatého Petra, obzvláště při návštěvách „ke hrobům apoštolů“.

Tyto návštěvy nabývají vlastního a zcela zvláštního významu na základě shora vyložených ekleziologických a pastoračních zásad. Nabízejí totiž především nejskvělejší příležitost a představují něco jako středobod oné nejvyšší služby, která je svěřena papeži: při této příležitosti se totiž setkává pastýř univerzální církve s pastýři místních církví a rozmlouvá s nimi, když k němu přicházejí, aby

se conferunt ut in eo Cepham videant (cf. *Gal* 1, 18), suarum diocesium quæstiones coram atque privatim cum Ipso pertractent cum eoque ideo omnium Ecclesiarum sollicitudinem participant (cf. *2 Cor* 11, 28). Quam ob rem, per visitationes ad limina communio atque unitas in intima Ecclesiæ vita maximopere fovetur.

Eadem præterea Episcopis copiam commoditatemque præbent, ut cum competentibus Romanæ Curie Dicasteriis considerent atque explorent tum studia ad doctrinam actionemque pastoralem attinentia, tum apostolatus incepta, tum difficultates, quæ æternæ salutis procurandæ missioni, ipsis concreditæ, se interponant.

11. Cum igitur Romanæ Curie navitas cum munere Petri iuncta in eo fundata, in bonum simul universæ Ecclesiæ sive Ecclesiarum particularium cedat, ea præprimis ad explendum *unitatis ministerium* vocatur, quod Romano Pontifici singulariter commissum est, quatenus Ipse divino placito perpetuum atque visibile fundamentum Ecclesiæ constitutus est. Quapropter unitas in Ecclesia pretiosus est thesaurus servandus, defendendus, tutandus promovendus perpetuo erigendus, omnibus studiose cooperantibus, iis potissimum qui vicissim *visibile principium et fundamentum in suis Ecclesiis particularibus sunt*.

Igitur cooperatio, quam Romana Curia Summo Pontifici præstat, hoc unitatis ministerio fulcitur: hæc autem in primis *unitas est Fidei*, quæ sacro deposito, cuius Petri Successor primus est custos et tutor et a quo munus

v něm viděli Petra (srov. *Gal* 1,18), před ním a s ním soukromou formou projednávají záležitosti svých diecézí a tím se společně s ním účastní na péči o všechny církve (srov. *2 Kor* 11,28). Z tohoto důvodu je návštěvami *Ad limina* zcela zvláštním způsobem podporováno společenství a jednota ve vnitřním životě církve.

Tyto nadto dávají biskupům možnost a příležitost, aby s příslušnými dikasteriemi Římské kurie jak zvažovali a zkoumali studie, které se týkají jak nauky a pastorační činnosti, tak iniciativ apoštolátu, jakož i těžkostí, které se staví proti jim svěřenému poslání, pečovat o věčnou spásu.

11. Protože se tedy činnost Římské kurie, která je spojena s Petrovým úřadem a v něm má základ, věnuje dobru jak univerzální církve, tak i místních církví, je především povolána k plnění oné služby jednotě, která je jedinečným způsobem svěřena papeži, nakolik je z Božího rozhodnutí ustanoven trvalým a viditelným základem církve. Proto je jednota v církvi vzácný poklad, který musí být uchováván, bráněn, chráněn, podporován a stále uskutečňován s horlivou pomocí všech, obzvláště těch, kteří jsou ze své strany ve svých církvích viditelným principem a základem.

Spolupráce, kterou tedy Římská kurie papeži poskytuje, se opírá o tuto službu jednotě: toto je především jednota ve víře, která je řízena a budována na svatém pokladu, jehož prvním strážcem a obhájcem je nástupce

supremum confirmandi fratres suscipit, regitur et struitur. Est pariter *unitas disciplinæ*, quoniam agitur de generali disciplina Ecclesiæ, quæ in normarum morumque complexu consistit, fundamentalem Ecclesiæ constitutionem conformat, atque media salutis eorumque rectam administrationem tuetur, una cum Populi Dei ordinata compagine.

Eadem unitas, quam nullo non tempore regimen Ecclesiæ universæ tuendam curat a diversis existendi et agendi modis pro varietate personarum et culturarum nedum detrimentum patiatur per donorum immensam varietatem, quæ Spiritus Sanctus profundit, perenniter ditescit, dummodo ne exinde nisus sese separandi insularum ad instar vel fugæ a centro exoriantur, sed omnia in altiolem unius Ecclesiæ structuram componantur. Quod principium Decessor Noster Ioannes Paulus I optime commemoravit, cum Patres Cardinales allocutus hæc de Romanæ Curiae institutis asseveravit: eadem «Christi Vicario id præstant ut apostolico ministerio, cuius Ipse universæ Ecclesiæ debitor est, certe ac definite fungi possit, atque hac ratione provident ut legitimæ agendi libertates sese organico modo explicent, servato tamen necessario obsequio erga illam disciplinæ immo etiam fidei unitatem, ad Ecclesiæ naturam pertinentem, pro qua Christus antequam pateretur oravit».

Quo fit ut supremum unitatis ministerium universalis Ecclesiæ legitimas consuetudines, populorum mores atque potestatem, quæ iure divino ad Ecclesiarum particularium Pastores pertinet, vereatur. Ipse tamen Romanus Pontifex, uti patet, prætermittere non valet quin manus

svatého Petra a podle nějž přijal nejvyšší službu, posilovat bratry. Je současně jednotou nauky, neboť se jedná o nauku církve, která je složena ze zákonů a mravů, tvoří základní ústavu církve a zajišťuje prostředky spásy a jejich řádnou správu, v souladu s uspořádanou skladbou lidu Božího.

Táž jednota, kterou odpradávná chrání vedení církve proti různým způsobům bytí a jednání, aby neutrpěla školu kvůli rozmanitosti osob a kultur, je stále obohacována skrze nepřeborné rozmanitosti darů, které vylévá Duch Svatý, aby nevznikly tendence oddělit se, které by se rovnaly útěku od jádra, naopak aby vše bylo hlouběji začleňováno do struktury jedné církve. Náš předchůdce Jan Pavel I. připomenul tuto zásadu, když v promluvě ke kardinálům potvrdil o institucích Římské kurie následující: tyto „nabízejí Kristovu námětku možnost, aby ten mohl zajišťovat jistě a konkrétně apoštolskou službu, kterou je povinován univerzální církvi, a tak zajišťují, aby se mohla projevit svoboda legitimního jednání ustavujícím způsobem, avšak při zachování oné potřebné jednoty nauky a víry, která náleží k povaze církve, a za níž Kristus prosil v předvečer svého utrpení.“

Z toho plyne, že nejvyšší služba jednotě dbá legitimních zvyků, mravů národů a také moci, která podle božského práva přísluší pastýřům místních církví. Je ale zřejmé, že papež musí zasáhnout pokaždé, když to vyžadují velmi závažné důvody, aby byla chráněna jednota ve víře, v lásce a v řádu.

apponat quotiescumque graves rationes pro tuenda unitate in fide, in caritate vel in disciplina id postulent.

12. Munus itaque Romanæ Curiae ecclesiale cum sit, cooperationem totius Ecclesiae, ad quam dirigitur, requirit. Nemo enim in Ecclesia ab aliis est seiunctus, immo quisque cum ceteris omnibus unum idemque efficit corpus.

Cuiusmodi cooperatio per illam communionem agitur, e qua exordium sumpsimus, scilicet vitæ, caritatis et veritatis, in quam Populus messianicus a Christo Domino est constitutus, ab Eoque ut redemptionis instrumentum assumitur et tamquam lux mundi et sal terræ ad universum mundum mittitur. Sicut ergo Romanæ Curiae est cum omnibus Ecclesiis communicare, ita Pastores Ecclesiarum particularium, quas ipsi «ut vicarii et legati Christi regunt», cum Romana Curia communicare satagant oportet, ut per hæc fidentia commercia, firmiore vinculo cum Petri Successore obstringantur.

Quæ inter Ecclesiae centrum eiusque, ut ita dicamus, peripheriam mutua communicatio, dum nullius extollit auctoritatis fastigium, *communione* inter omnes maximopere promovet, ad instar viventis cuiusdam corporis, quod ex mutuis omnium membrorum rationibus constat atque operatur. Quod feliciter expressit Paulus VI Decessor Noster: «Liquet enim motui ad centrum ac veluti ad cor Ecclesiae respondere opus esse alium motum, qui a medio ad extrema feratur atque quadam ratione omnes et singulas Ecclesias, cunctos et singulos Pastores ac fideles attingat, ita ut ille

12. Protože je tedy služba Římské kurie službou církevní, vyžaduje také spolupráci celé církve, ve které je zřízena. Nikdo totiž není v církvi oddělen od ostatních, naopak každý jednotlivec tvoří se všemi ostatními tělo církve.

Tento druh spolupráce působí skrze ono *communio*, o kterém jsme již od počátku hovořili, totiž společenství života, lásky a pravdy, v němž byl Kristem Pánem ustanoven mesiánský Boží lid, který je jím pojímán jako nástroj vykoupení a byl poslán do celého světa současně jako světlo a světa a sůl země. Jako má totiž Římská kurie úkol být ve spojení se všemi církvemi, tak se mají také pastýři místních církví, kteří je „vedou jako Kristovi zástupci a vyslanci“, pokoušet zůstat ve spojení s Římskou kurií, aby byli poutáni touto vzájemnou důvěrnou ve stále silnějším svazku s nástupcem apoštola Petra.

Toto vzájemné sdílení mezi ústředím a periferií církve, jak jsme řekli, nevyzdvihuje ničí autoritu, nýbrž napomáhá co nejvíce *společenství* mezi všemi, podle předobrazu živého těla, které sestává a je činné ze vzájemných vztahů všech údů. To trefně zdůraznil náš předchůdce Pavel VI.: „Je zřejmé, že pohybu směrem k ústředí, jakoby k srdci církve musí odpovídat také jiný pohyb, který vychází ze středu ven a jistým způsobem se týká všech jednotlivých církví, všech jednotlivých pastýřů a věřících tak, že jim je oznámován a ukázován onen poklad pravdy, milosti a jednoty, jehož nás

significetur et ostendatur thesaurus veritatis, gratiæ et unitatis, cuius Christus Dominus ac Redemptor Nos effecit participes, custodes ac dispensatores».

Quæ omnia eo pertinent, ut uni eidemque Populo Dei efficacius præbeatur ministerium salutis; ministerium dicimus, quod præprimis postulat mutuum inter particularium Ecclesiarum Pastores et universæ Ecclesiæ Pastorem adiutorium, ita ut omnes collatis viribus adnitantur adimplere supremam eam legem, quæ est salus animarum.

Nihil omnino aliud, quam ut huic saluti animarum uberius usque consulerent, Summi Pontifices voluerunt, sive Romanam Curiam condendo, sive novis Ecclesiæ mundique condicionibus ipsam aptando, sicut e rerum historia patet. Iure igitur merito Paulus VI Romanam Curiam, veluti alterum Hierosolymitanum cenaculum, et sanctæ Ecclesiæ prorsus deditam sibi effingebat. Nosmetipsi idcirco ediximus omnibus, qui in ipsa operam dant, unicam agendi rationem esse et normam Ecclesiæ et erga Ecclesiam alacre præstare servitium. Immo in hac nova de Romana Curia Lege statuere voluimus, ut quæstiones omnes a Dicasteriis tractentur «viis [...] ac iudiciis pastoralibus, animo intento tum ad iustitiam et Ecclesiæ bonum tum præsertim ad animarum salutem».

13. Iam igitur promulgaturi hanc Constitutionem apostolicam, qua nova Romanæ Curie lineamenta impertiuntur, placet nunc Nobis consilia atque proposita complecti, quibus ducti sumus.

učinil účastnými, strážci a správci Kristus, náš Pán a Vykupitel.“

To vše směřuje k tomu, aby byla jednomu a témuž lidu Božímu k dispozici služba spásy v účinnější podobě; mluvíme o službě, neboť před vším ostatním vyžaduje vzájemnou pomoc mezi pastýři místních církví a pastýřem univerzální církve, takže všichni spolupracují společnými silami na tom, aby byl uskutečněn nejvyšší zákon, totiž spása duší.

Papežové totiž nechtěli nic jiného, než stále plodněji sloužit této spásě duší, at již tím, že zřídili Římskou kurii, nebo tím, že ji přizpůsobili novým potřebám církve a doby, jak to ukazuje minulost.

Právem proto Pavel VI. ukazoval Římskou kurii jako obraz druhého večerádra, které je cele zasvěceno službě církve. Proto jsme zdůraznili, že všichni, kteří v ní pracují, mají jen jeden záměr v jednání a jen jednu normu, totiž usilovně poskytovat službu církve a církvi. Dokonce jsme chtěli v tomto novém zákoně o Římské kurii stanovit, aby všechny záležitosti byly dikasteriemi projednávány „v pastorační formě a z pastoračních hledisek, s ohledem jak na spravedlnost, tak i na dobro církve, a zvláště spásu lidí.“

13. Když jsme dospěli k promulgaci této apoštolské konstituce, kterou má být utvořena nová podoba Římské kurie, chtěli bychom shrnout zásady a přání, které nás vedly.

Voluimus in primis ut eiusdem Curiae imago et facies novis responderet nostri temporis postulatis, ratione mutationum habita, quæ post editam Constitutionem apostolicam *Regimini Ecclesiae universæ* sive a Decessore Nostro Paulo VI sive a Nobis factæ sunt.

Deinde Nostrum fuit ut Ecclesiae legum renovatio, quæ per evulgatum novum *Codicem iuris canonici* inducta est, vel quæ in eo est posita ut ad effectum deducatur in recognoscendo Codice Iuris Canonici Orientalis, aliquo modo expleretur atque conficeretur.

Tum in animo habuimus ut antiquitus recepta Romanæ Curiae Dicasteria et Instituta magis idonea redderentur ad ipsorum fines consequendos, ad quos instituta sunt, scilicet ad participanda regiminis, iurisdictionis atque negotiorum executionis munera; qua de re factum est ut horum Dicasteriorum agendi provinciæ inter ipsa aptius distribuerentur ac distinctius designarentur.

Deinde, præ oculis habentes quæ rerum usus hisce annis docuit quæque semper novis ecclesialis societatis postulatis requiruntur, cogitavimus iuridicam figuram rationemque iterum considerare illorum institutorum, quæ merito «post-conciliaria» appellantur, eorum forte conformationem ordinationemque mutando. Quod eo consilio fecimus, ut magis magisque utile fructuosumque ipsorum institutorum munus redderetur, scilicet in Ecclesia promovendi peculiariora pastoralia opera atque rerum studium, quæ augescere in dies

Chtěli jsme především, aby podoba a tvář této kurie lépe odpovídala novým požadavkům naší doby, přičemž jsme přihlíželi k těm změnám, které nastaly po vydání apoštolské konstituce *Regimini universae Ecclesiae* jak díky našemu přechůdci Pavlu VI., tak i naším přispěním.

Dále bylo naším úkolem, aby obnova zákonů církve, která začala vydáním nového *Kodexu kanonického práva* a která byla dále provedena revizí *Kodexu kánonů východních církví*, byla jistým způsobem zkompletována a ukončena.

Dále jsem měl na mysli, aby byly od pradávna uchované dikasterie a instituce Římské kurie vhodněji uzpůsobeny, aby mohly plnit cíle, k nimž byly zřízeny, totiž aby se podílely na úkolech vedení, zákonodárství a správy; proto došlo k tomu, že byla pole jednání těchto dikasterií navzájem lépe rozdělena a přesněji vymezena.

Dále jsme při zohlednění toho, o čem nás poučila praxe v těchto letech, i toho, co stále znovu požadují církevní společenství, uvažovali o právních formách a řádu oněch institucí, které byly právem označeny jako „pokoncilní“, aby jejich složení a řád byl pokud možno změněn. To jsme učinili s tím záměrem, aby byla služba těchto institucí stále užitečnější a plodnější, totiž podprovat v církvi zvláštní pastorační aktivity jakož i studium těch problémů, které vyžadovaly narůstající péči pastýřů a vyžadovaly rychlé a jisté odpovědi.

celeritate Pastorum sollicitudinem occupant eademque tempestivas securasque responsiones postulant.

Denique nova et etiam stabilia incepta ad mutuam operam inter Dicasteria consociandam excogitata sunt, quorum ope quaedam agendi ratio habeatur unitatis notam suapte natura præ se ferens.

Quæ ut uno comprehendamus verbo, curæ Nobis fuit continenter procedere ut Romanæ Curiae constitutio atque agendi ratio tum ecclesiologicæ illi rationi, a Concilio Vaticano II pertractatæ, magis magisque responderent, tum ad ipsius constitutionis pastorales propositos fines obtinendos clariore usque modo idonea evaderent, tum ecclesialis civilisque societatis necessitatibus aptius in dies obviam irent.

Siquidem persuasum Nobis est Romanæ Curiae navitatem haud paulum conferre, ut Ecclesia, tertio post Christum natum adventante millennio, ortus sui mysterio fidelis perseveret, cum Spiritus Sanctus virtute Evangelii eam iuvenescere facit.

14. Hisce omnibus attentis, opera peritorum virorum adhibita, sapienti consilio et collegiali affectu suffulti Patrum Cardinalium et Episcoporum, diligenter perspectis Romanæ Curiae natura et munere, hanc Apostolicam Constitutionem exarari iussimus, spe ducti ut veneranda hæc et regimini Ecclesiæ necessaria institutio, novo illi pastoralis instinctui respondeat, quo præsertim post celebratum Concilium

Konečně byly zvažovány také nové a pevné iniciativy k posílení vzájemné spolupráce mezi dikasteriemi, s jejichž pomocí má být dosaženo způsobu jednání, které na sobě podle své povahy nese charakter jednoty.

Jedním slovem, bylo naším záměrem, směle pokročit k tomu, aby ústava a jednání Římské kurie stále více odpovídaly ekleziologickým zásadám, které byly vytyčeny II. Vatikánským koncilem, aby se osvědčovaly jako stále vhodnější k tomu, dosahovat jasně a vhodným způsobem pastoračních cílů spojených s jejich ustavením a stále více vycházet vstříc požadavkům jak církevní, tak i světské společnosti.

Jsme totiž přesvědčeni o tom, že činnost Římské kurie velmi mnoho přispívá k tomu, aby církev na prahu třetího tisíciletí po Kristově narození mohla zůstat věrná mystériu svého počátku, zatímco Duch Svatý ji omlazuje silou evangelia.

14. Poté, co jsme uvážili jak podle moudrých rad a s podporou kolegiální náklonnosti kardinálů a biskupů, tak i za pomoci odborníků, povahu a úlohu Římské kurie, nařídili jsme přípravu této apoštolské konstituce vedeni nadějí, že tato tak úctyhodná a provedení církve nezbytná instituce bude odpovídat onomu novému pastoračnímu podnětu, jímž jsou zvláště od slavení II. Vatikánského

Vaticanum II fideles omnes, laici, presbyteri et præsertim Episcopi aguntur, quo penitius usque audiant atque sequantur ea quæ Spiritus dicat Ecclesiis (cf. *Ap* 2, 7).

Quemadmodum enim omnes Ecclesiæ Pastores, atque inter ipsos speciali modo Romanus Episcopus, persentiunt se esse «ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei» (*1 Cor* 4, 1), atque cupiunt se præprimis adiutores præbere fidelissimos, quibus Æternus Pater facile utatur ad salutis opus in mundo prosequendum, ita Romana Curia, in singulis quibusque exercitatis suæ magni momenti navitatis orbibus, peroptat ut ipsa quoque eodem Spiritus eodemque amatu pervadatur: Spiritum dicimus Filii hominis, Christi Unigeniti Patris, qui «venit [...] salvare quod perierat» (*Mt* 18, 11), cuiusque unicum amplissimumque optatum perpetuo eo contendit, ut omnes homines «vitam habeant et abundantius habeant» (*Io* 10, 10).

Propterea, opitulante Dei gratia ac favente Beatissimæ Virginis Mariæ, Ecclesiæ Matris, auxilio, normas de Romana Curia quæ sequuntur statuimus atque decernimus.

koncilu všichni věřící, laici, kněží a především biskupové pobízení, aby jeho prostřednictvím stále svědomitěji poslouchali a následovali to, co oznamuje Duch církvím (srov. *Zj* 2,7).

Jak totiž všichni pastýři (a mezi nimi zvláštním způsobem papež) sami sebe považují za „služebníky Kristovy a správce tajemství Božího“ (*1 Kor* 4,1) a usilují být v úplně první řadě nejopravdovějšími pomocníky, jež může Věčný Otec využívat s lehkostí, aby ukončil dílo spásy ve světě, tak usiluje Římská kurie o to, aby byla ve všech oblastech své odpovědné činnosti prodchnuta týmž Duchem a jeho vanutím: Mluvíme o duchu Syna člověka, totiž jednorozeného Krista, jenž „přišel od Otce aby zachránil, co bylo ztraceno“ (*Mt* 18,11), jehož jedinečná a svrchovaná vůle usiluje o to, „aby všichni lidé měli život, a měli ho v plnosti“ (*J* 10,10).

Proto s pomocí milosti Boží a pod ochranou blahoslavené Panny Marie, Matky církve, stanovujeme a vydáváme tyto normy, podle nichž se má řídit Římská kurie.

NORMÆ GENERALES

De Curiae Romanæ notione

Art. 1 — Curia Romana complexus est Dicasteriorum et Institutorum, quæ Romano Pontifici adiutricem operam navant in exercitio eius supremi pastoralis muneris ad Ecclesiae Universæ Ecclesiarumque particularium bonum ac servitium, quo quidem unitas fidei et communio populi Dei roboratur atque missio Ecclesiae propria in mundo promovetur.

De Dicasteriorum structura

Art. 2 – § 1. Dicasteriorum nomine intelleguntur: Secretaria Status, Congregationes, Tribunalia, Consilia et Officia, scilicet Camera Apostolica, Administratio Patrimonii Sedis Apostolicæ, Præfectura Rerum Economicarum Sanctæ Sedis.

§ 2. Dicasteria sunt inter se iuridice paria.

§ 3. Institutis autem Curiae Romanæ accedunt Præfectura Pontificalis Domus et Officium de Liturgicis Celebrationibus Summi Pontificis.

Art. 3 – § 1. Dicasteria, nisi ob peculiarem ipsorum naturam aut specialem legem aliam habeant structuram, constant ex Cardinali Præfecto vel Archiepiscopo Præsidente, cœtu Patrum Cardinalium et quorundam Episcoporum, adiuvante Secretario. Iisdem adsunt Consultores

OBECNÉ NORMY

Pojem Římské kurie

Čl. 1 — Římská kurie je složena z dikasterií a institucí, které jsou papeži nápomocné při výkonu jeho nejvyšší pastýřské služby k dobru a službě univerzální církvi a místním církvím, čímž posiluje jednotu víry a společenství lidu Božího a podporuje vlastní poslání církve ve světě.

Struktura dikasterií

Čl. 2 – § 1. Jako dikasterie jsou označovány: Státní sekretariát, kongregace, soudy, rady a úřady, tj. Apoštolské komory, Správa majetku Apoštolského stolce, Prefektura pro hospodářské záležitosti Apoštolského stolce.

§ 2. Dikasterie si jsou navzájem právně rovny.

§ 3. K institucím Římské kurie patří dále Prefektura papežského domu a Úřad pro papežské bohoslužby.

Čl. 3 – § 1. Pokud nemají podle své zvláštní povahy nebo zvláštního zákona jinou strukturu, tvoří dikasterii kardinál prefekt nebo předsedající arcibiskup, z určitý počet kardinálů a biskupů, kterým pomáhá sekretář. Jim stojí po boku konzultori a jako spolupracovníci vyšší úředníci a

et operam præstant Administri maiores atque congruus Officialium numerus.

§ 2. Iuxta peculiarem naturam quorundam Dicasteriorum, ipsorum cœtui adscribi possunt clerici necnon alii Christifideles.

§ 3. Congregationis autem Membra proprie dicta sunt Cardinales et Episcopi.

Art. 4 – Præfectus vel Præses Dicasterium moderatur, id dirigit eiusdemque personam gerit.

Secretarius, cooperante Subsecretario, Præfectum vel Præsidem in Dicasterii negotiis personisque moderandis, adiuvat.

Art. 5 – § 1. Præfectus vel Præses, Membra cœtus, Secretarius ceterique Administri maiores necnon Consultores a Summo Pontifice ad quinquennium nominantur.

§ 2. Expleto septuagesimo quinto ætatis anno, Cardinales præpositi rogantur ut officii renuntiationem exhibeant Romano Pontifici, qui, omnibus perpensis, providebit. Ceteri Moderatores necnon Secretarii, expleto septuagesimo quinto ætatis anno, a munere cessant; Membra octogesimo anno expleto; qui tamen ratione muneris alicui Dicasterio adscripti sunt, cessante munere, desinunt esse Membra.

Art. 6 – Occurrente morte Summi Pontificis, omnes Dicasteriorum Moderatores et Membra a munere cessant. Excipiuntur Romanæ Ecclesiæ Camerarius et Pænitentiarius Maior,

odpovídající počet dalších úředníků.

§ 2. Vzhledem k zvláštnímu charakteru některých dikasterií mohou do okruhu kardinálů a biskupů přistoupit také duchovní, jakož i jiní věřící.

§ 3. Členové kongregací ve vlastním smyslu jsou však kardinálové a biskupové.

Čl. 4 – Prefekt nebo předseda je v čele dikasterie, vede ji a zastupuje.

Sekretář, kterému pomáhá subsekretář, pomáhá prefektovi nebo předsedovi při zodpovědném vedení činnosti a spolupracovníků.

Čl. 5 – § 1. Prefekt nebo předseda, členové dikasterie, sekretář a ostatní vyšší úředníci stejně jako konzultori jsou jmenováni papežem na dobu pěti let.

§ 2. Při dosažení sedmdesátého pátého roku života jsou vedoucí kardinálové žádáni, aby nabídli zřeknutí svého úřadu papeži, který pak vhodně postupuje po uvážení všech okolností. Ostatní odpovědní vedoucí stejně jako sekretáři odstupují od úřadu po dosažení sedmdesátého pátého roku života; členové dosažením osmdesátého roku života; kdo však přísluší jako člen do nějaké dikasterie na základě svého úřadu, ztrácí své členství ztrátou svého úřadu.

Čl. 6 – Smrtí papeže ztrácejí všichni odpovědní vedoucí a členové dikasterií svůj úřad. Vyjmuti z toho jsou komoří Římské církve a Vyšší penitenciář, kteří své řádné úřady vedou dále a

qui ordinaria negotia expediunt, ea Cardinalium Collegio proponentes, quæ ad Summum Pontificem essent referenda.

Secretarii ordinario moderamini Dicasteriorum prospiciunt, negotia tantum ordinaria curantes; ipsi vero indigent confirmatione Summi Pontificis, intra tres ab Eius electione menses.

Art. 7 – Membra cœtus sumuntur, ex Cardinalibus sive in Urbe sive extra Urbem commorantibus, quibus accedunt, quatenus peculiari peritia in rebus, de quibus agitur, pollent, nonnulli Episcopi, præsertim diœcesani, necnon, iuxta Dicasterii naturam, quidam clerici et alii Christifideles, hac tamen lege, ut ea, quæ exercitium potestatis regiminis requirunt, reserventur iis qui ordine sacro insigniti sunt.

Art. 8 – Consultores quoque nominantur ex clericis vel ceteris Christifidelibus scientia et prudentia præstantibus, ratione universalitatis, quantum fieri potest, servata.

Art. 9 – Officiales assumuntur ex Christifidelibus, clericis vel laicis, commendatis virtute, prudentia, usu rerum, debita scientia, aptis studiorum titulis comprobata, ex variis orbis regionibus, quantum fieri potest, selectis, ita ut Curia indolem universalem Ecclesiæ exprimat. Candidatorum idoneitas experimentis aliisve congruentibus modis pro opportunitate comprobetur.

Ecclesiæ particulares, Moderatores Institutorum vitæ consecratæ et Societatum vitæ apostolicæ ne

sboru kardinálů předloží vše, co by jinak museli předložit papeži.

Sekretáři se starají o řádné vedení úřadu dikasterií, přičemž provádějí jen obvyklou úřední činnost; potřebují však potvrzení papežem a to do tří měsíců po jeho volbě.

Čl. 7 – Členové dikasterií jsou vybráni z kardinálů, a to jak z těch, kteří pobývají ve městě Římě, tak i z těch, kteří pobývají mimo něj; k tomu přistupuje několik biskupů, především diecézní biskupové, kteří ve věcech, které jsou projednávány, disponují obzvláštní zkušeností, podle povahy dikasterií také několik duchovních a jiných věřících – co však vyžaduje výkon vedoucí pravomoci, je vyhrazeno těm, kdo obdrželi svaté svěcení.

Čl. 8 – Jako konzultori jsou z okruhu duchovních nebo ostatních věřících jmenováni takoví, kteří vynikají vzděláním a moudrostí, přičemž má být, pokud je to možné, zohledněno hledisko univerzality.

Čl. 9 – Jako úředníci jsou z okruhu věřících, ať duchovních nebo laiků, zvoleni takoví, kteří vynikají dovedností, moudrostí, znalostí věci a potřebným vzděláním, které musí být doloženo ukončením vhodných studií; pokud je to možné mají být zvoleni z různých krajů světa, aby tak kurie vyjařovala univerzální charakter církve. Způsobnost kandidátů musí být podle okolností přezkoumána zkouškami nebo jiným odpovídajícím způsobem.

Místní církve a vedoucí institutů zasvěceného života a společnosti apoštolského života nemají opomenout

omittant adiutricem operam Apostolicæ Sedi præbere, sinentes ut eorum fideles aut sodales, si opus fuerit, in Romanam Curiam arcessantur.

Art. 10 – Unumquodque Dicasterium proprium habet archivum, in quo documenta recepta atque exemplaria eorum, quæ missa sunt, in «protocollum» relata, ordinate, tuto et secundum hodierni temporis rationes custodiantur.

De agendi ratione

Art. 11 – § 1. Negotia maioris momenti cœtui generali, iuxta cuiusque Dicasterii naturam, reservantur.

§ 2. Ad plenarias sessiones, semel in anno, quantum fieri potest, celebrandas, pro quæstionibus naturam principii generalis habentibus aliisque, quas Præfectus vel Præses tractandas censuerit, omnia Membra tempestive convocari debent. Ad ordinarias autem sessiones sufficit ut convocentur Membra in Urbe versantia.

§ 3. Omnes cœtus sessiones Secretarius cum iure suffragium ferendi participat.

Art. 12 – Consultorum atque eorum qui ipsis assimilantur est studio rei propositæ diligenter incumbere suamque sententiam, pro more scriptam, de ea exarare.

Pro opportunitate atque iuxta cuiusque Dicasterii naturam, Consultores convocari possunt ut collegialiter quæstiones propositas examinent et, si casus ferat, sententiam communem proferant.

Singulis in casibus alii ad consulendum

podporovat Apoštolský stolec tím, že dovolí, aby jejich věřící resp. jejich členové, byli povoláni do Římské kurie je-li to potřeba.

Čl. 10 – Každá dikasterie musí mít svůj vlastní archiv, ve kterém jsou zařazeny přijaté dokumenty a kopie odeslaných dokumentů, zanesené do „protokolu“; musí být uchovány bezpečně a přiměřeně požadavkům nynější doby.

Způsob jednání

Čl. 11 – § 1. Záležitosti většího významu mají být, podle povahy jedné každé dikasterie, vyhrazeny plénu.

§ 2. Na pléna, která probíhají jednou ročně, je-li to možné, a při nichž jsou projednávány otázky všeobecného a zásadního významu stejně jako ty, které tam mají být projednány podle rozhodnutí prefekta nebo předsedy, musí být všichni členové včas pozváni. Pro řádné plénum postačuje, jsou-li svoláni členové, kteří se nacházejí ve městě Římě.

§ 3. Všech plén dikasterií se účastní sekretář s hlasovacím právem.

Čl. 12 – Úkolem konzultorů a těch, kteří jsou ve stejném postavení, je rychle přezkoumat předloženou věc a podat o ní svůj posudek, zpravidla písemně.

Podle potřeby a podle povahy každé dikasterie mohou být konzultori svoláni, aby předložené otázky přezkoumali společně, a pokud se to jeví jako vhodné, aby podali společný posudek.

V jednotlivých případech mohou být

vocari possunt, qui, etsi in Consultorum numerum non sunt relati, peculiari tamen peritia rei pertractandæ commendentur.

Art. 13 – Dicasteria, secundum uniuscuius-que propriam competentiam, negotia tractant, quæ ob peculiare suum momentum, natura sua aut iure, Sedi Apostolicæ reservantur, atque ea quæ fines competentiae singulorum Episcoporum eorumve cœtuum excedunt, necnon ea quæ ipsis a Summo Pontifice committuntur; in studium incumbunt problematum graviorum vigentis ætatis, ut actio pastoralis Ecclesiæ efficacius promoveatur apteque coordinetur, debita servata relatione cum Ecclesiis particularibus; promovent incepta pro bono Ecclesiæ universalis; ea denique cognoscunt, quæ Christifideles, iure proprio utentes, ad Sedem Apostolicam deferunt.

Art. 14 – Dicasteriorum competentia definitur ratione materiæ nisi aliter expresse cautum sit.

Art. 15 – Quæstiones tractandæ sunt ad tramitem iuris, sive universalis sive peculiaris Romanæ Curiae, atque iuxta normas uniuscuiusque Dicasterii, viis tamen ac iudiciis pastoralibus, animo intento tum ad iustitiam et Ecclesiæ bonum tum præsertim ad animarum salutem.

Art. 16 – Romanam Curiam fas est adire, præterquam officiali Latino sermone, cunctis etiam sermonibus hodie latius cognitis. In commodum omnium Dicasteriorum «Centrum» constituitur pro documentis in alias linguas vertendis.

k poradě přibrání jiní, kteří, i když nepatří do okruhu konzultorů, vynikají obzvláštní znalostí ohledně projednávaných otázek.

Čl. 13 – Dikasterie projednávají podle své příslušnosti záležitosti, které jsou pro svůj zvláštní význam přirozené nebo podle práva vyhrazeny Apoštolskému stolci, a takové, které překračují hranice příslušnosti jednotlivých biskupů a jejich různých sdružení (t. j. biskupských konferencí a synod), jakož i ty, které jsou jim přiděleny samotným papežem. Mají úkol studovat závažné problémy dnešní doby, aby pastorační činnost církve byla účinněji podporována a vhodným způsobem schvalována, přičemž musí být zachován nezbytný vztah k místním církvím, déle mají podporovat podniky pro dobro univerzální církve; a konečně přezkoumávají, co věřící, kteří využijí svého práva, předkládají Apoštolskému stolci.

Čl. 14 – Příslušnost dikasterií je určena podle věcných hledisek pokud není výslovně stanoveno něco jiného.

Čl. 15 – Záležitosti je třeba projednat podle práva, a to jak univerzálního práva, tak i zvláštního práva Římské kurie a také podle právních norem jedné každé dikasterie, avšak vždy pastorační formou a z pastoračních hledisek, jakož i s uvážením spravedlnosti a dobra církve a zvláště spásy lidí.

Čl. 16 – Na Římskou kurii se lze kromě oficiálního latinského jazyka obrátit dále také ve všech dnes rozšířených jazycích. K užitku všech dikasterií je ustanoveno „centrum“ k překládání dokumentů do jiných jazyků.

Art. 17 – Quæ ab uno Dicasterio præparantur documenta generalia cum aliis communicentur Dicasteriis, quorum interest, ut textu emendationibus forte propositis perfici possit et, collatis consiliis, etiam ad eorum executionem concordius procedatur.

Art. 18 – Summi Pontificis approbationi subiciendæ sunt decisiones maioris momenti, exceptis iis pro quibus Dicasteriorum Moderatoribus speciales facultates tributæ sunt exceptisque sententiis Tribunalis Rotæ Romanæ et Supremi Tribunalis Signaturæ Apostolicæ intra limites propriæ competentia latis.

Dicasteria leges aut decreta generalia vim legis habentia ferre non possunt nec iuris universalis vigentis præscriptis derogare, nisi singulis in casibus atque de specifica approbatione Summi Pontificis.

Hoc autem sollemne sit ut nihil grave et extraordinarium agatur, nisi a Moderatoribus Dicasteriorum Summo Pontifici fuerit antea significatum.

Art. 19 – § 1. Recursus hierarchici a Dicasterio recipiuntur, quod competens sit ratione materiae, firmo præscripto art. 21 § 1.

§ 2. Quæstiones vero, quæ iudicialiter sunt cognoscendæ, remittuntur ad competentia Tribunalia firmo præscripto artt. 52 et 53.

Art. 20 – Conflictus competentia inter Di-casteria, si qui oriantur, Supremo Tribunali Signaturæ Apostolicæ subiciantur, nisi Summo Pontifici aliter prospiciendum placuerit.

Čl. 17 – Všeobecné dokumenty, které jsou připraveny jednou dikasterií, mají být dány na vědomí jiným dikasteriím, jichž se týkají, aby mohl být text s pomocí případných poznámek po odpovídajících poradách vylepšen a aby při jeho provádění mohlo být postupováno shodným způsobem.

Čl. 18 – Papeži musí být předloženy ke schválení rozhodnutí největšího významu s výjimkou těch, pro které byly uděleny odpovědným vedoucím dikasterií zvláštní pravomoci, a s výjimkou rozsudků, které vynesl soud Římské roty a Nejvyšší soud Apoštolské signatury v mezích své vlastní působnosti.

Dikasterie nemohou vydávat ani zákony, ani obecné dekry s mocí zákona, ani nemohou měnit předpisy platného univerzálního práva, kromě jednotlivých případů a se zvláštním povolením papeže.

V každém případě je třeba dbát na to, že nemá být podniknuto nic závažného nebo mimořádného, aniž by to bylo předem oznámeno odpovědným vedoucím dikasterie papeži.

Čl. 19 – § 1. Hierarchické rekurzy jsou přijaty dikasterií, která je k tomu věcně kompetentní, při zachování předpisu čl. 21 § 1.

§ 2. Avšak záležitosti, které je třeba přezkoumat právně, jsou postoupeny příslušným soudům, při zachování předpisů čl. 52 a 53.

Čl. 20 Pokud vzniknou kompetenční spory mezi dikasteriemi, musí být předloženy Nejvyššímu soudu Apoštolské signatury, ledaže papež určil v těchto případech něco jiného.

Art. 21 – § 1. Negotia, quæ plurium Dicasteriorum competentiam attingunt, a Dicasteriis, quorum interest, simul examinentur.

Ut consilia conferantur, a Moderatore Dicasterii, quod res agere cœpit, conventus convocetur, sive ex officio sive rogatu alius Dicasterii, cuius interest. Si tamen subiecta materia id postulet, res deferatur ad plenariam sessionem Dicasteriorum, quorum interest.

Conventui præest Dicasterii Moderator, qui eundem cœgit, vel eiusdem Secretarius, si soli Secretarii conveniant.

§ 2. Ubi opus fuerit opportune commissiones «interdicasteriales» permanentes, ad negotia tractanda, quæ mutua crebraque consultatione egeant, constituentur.

De Cardinalium adunationibus

Art. 22 – De mandato Summi Pontificis pluries in anno Cardinales, qui Dicasteriis præsunt, in unum conveniunt, ut graviores quæstiones examinentur, labores coordinentur, utque notitiæ inter eos communicari et consilia capi possint.

Art. 23 – Graviora indolis generalis negotia utiliter tractari possunt, si Summo Pontifici placuerit, a Cardinalibus in Consistorio plenario iuxta legem propriam adunatis.

Čl. 21 – § 1. Záležitosti, které se dotýkají kompetence více dikasterií, musí být dikasteriemi, jichž se to týká, zkoumány společně.

Odpovědným vedoucím dikasterie, která započala s projednáváním věci, musí být z úřední povinnosti nebo na návrh jiné dikasterie, jíž se záležitost týká, svoláno zasedání, aby byly sнесeny různé názory. Vyžaduje-li to však předmět věci, musí být záležitost předložena plénu dotčených dikasterií.

Zasedání předsedá odpovědný vedoucí dikasterie, který je svolal, anebo jeho sekretář, mají-li sejt pouze sekretáři.

§ 2. Kde je to nezbytné, mají být zřízeny vhodně „interdikasteriální“ komise, aby projednaly záležitosti, které vyžadují vzájemné a časté porady.

Zasedání kardinálů

Čl. 22 – Z pověření papeže se vícekrát do roka scházejí kardinálové, kteří jsou v čele dikasterií, aby zkoumali závažné záležitosti, odsouhlasili práce, vyměnili si navzájem informace a aby mohla být přijata usnesení.

Čl. 23 – Velmi závažné záležitosti obecného významu, pokud je to papeži vhod a je-li to užitečné, mohou být projednány kardinály, kteří se sešli na plénu konzistoře, a to podle vlastního práva.

*De cœtu Cardinalium
ad consulendum rebus organicis
et œconomicis Apostolicæ Sedis*

Art. 24 – Cœtus ex quindecim Cardinalibus constat, totidem Præsulibus Ecclesiarum particularium e variis orbis partibus, a Romano Pontifice ad quinquennium nominatis.

Art. 25 – § 1. Cœtus ex solito bis in anno convocatur a Cardinali Secretario Status ad res œconomicas et organicas quoad Sanctæ Sedis administrationem perpendendas, auxiliantibus, quatenus opus fuerit, harum rerum peritis.

§ 2. Idem cognoscit etiam de navitate peculiaris Instituti, quod erectum est et collocatum intra Statum Civitatis Vaticanæ, ad bona œconomica sibi commissa custodienda atque administranda, quæ ad opera religionis et caritatis sustinenda inserviunt; quod peculiari lege regitur.

*De Rationibus cum Ecclesiis
particularibus*

Art. 26 – § 1. Crebræ relationes foveantur cum Ecclesiis particularibus cœtibusque Episcoporum, eorum consilium exquirendo, cum agitur de apparandis documentis maioris momenti, indolem generalem habentibus.

§ 2. Quantum fieri potest, antequam publici iuris fiant, communicentur cum Episcopis diœcesanis documenta generalia aut quæ earundem Ecclesiarum particularium speciali modo intersint.

*Rada kardinálů
k poradě o organizačních a
ekonomických záležitostech
Apoštolského stolce*

Čl. 24 – Rada se skládá z patnácti kardinálů, kteří jsou v čele místních církví v různých částech světa a jsou jmenováni papežem na dobu pěti let.

Čl. 25 – § 1. Rada je svolána kardinálem sekretářem obvykle dvakrát ročně, aby důkladně zvažila ekonomické a organizační záležitosti s ohledem na správu Svatého stolce, přičemž, je-li to potřeba, může využít pomoci znalců v těchto otázkách.

§ 2. Rada je také informována o činnosti zvláštní instituce, která je zřízena a sídlí uvnitř Vatikánského státu, aby zajišťovala a spravovala jí svěřený majetek, který slouží k tomu, aby mohla být podnikána díla víry a charity; tato instituce je řízena podle zvláštního zákona.

Vztahy k místním církvím

Čl. 26 – § 1. Hojné styky s místními církvemi a s různými sdruženími biskupů (tj. biskupskými konferencemi a synodami) mají být podporovány tím, že bude vyžádána jejich rada, pokud se bude jednat o přípravu dokumentů většího významu, které mají obecný charakter.

§ 2. Kdykoliv je to možné, mají být dokumenty obecného charakteru nebo takové, které se zvláštním způsobem dotýkají místních církví, dány na vědomí diecézním biskupům dříve, než budou zveřejněny.

§ 3. Quæstiones Dicasteriis propositæ, diligenter examinentur atque sine mora responsio aut saltem syngraphum rei acceptæ, quatenus opus fuerit, mittatur.

Art. 27 – Dicasteria consulere ne omittant Pontificios Legatos circa negotia, quæ ad Ecclesias particulares, ubi munus exercent, attineant, necnon cum iisdem Legatis captas deliberationes communicare.

De visitationibus ad limina

Art. 28 – Iuxta venerandam traditionem et iuris præscriptum, Episcopi, qui Ecclesiis particularibus præsent, Apostolorum limina, statutis temporibus, petunt eaque occasione relationem super diocesis statu Romano Pontifici exhibent.

Art. 29 – Huiusmodi visitationes peculiare in vita Ecclesiæ habent momentum, quippe quæ veluti culmen efficiant relationum cuiusvis Ecclesiæ particularis Pastorum cum Romano Pontifice. Ipse enim, suos in Episcopatu fratres coram admittens, cum illis de rebus agit, quæ ad bonum Ecclesiarum et ad Episcoporum pascendi munus pertinent, ipsosque in fide et caritate confirmat atque sustinet; quo quidem modo vincula hierarchicæ communionis roborantur et catholicitas Ecclesiæ necnon Episcoporum collegii unitas veluti palam ostenditur.

Art. 30 – Visitationes ad limina Dicasteria quoque Curie Romanæ respiciunt. Per has enim dialogus proficuus inter Episcopos et Apostolicam Sedem augetur ac profundior fit, mutuae informationes dantur, consilia et opportunæ

§ 3. Otázky předložené dikasteriím mají být zkoumány pozorně, a tam, kde je to třeba, má být dána bez průtahů odpověď nebo má být alespoň zasláno potvrzení příjmu.

Čl. 27 – Dikasterie ať neopomenou přizvat na radu papežské vyslance v takových záležitostech, které se týkají místních církví, ve kterých tito vykonávají svoji službu, týmž vyslancům pak má být dáno na vědomí přijaté rozhodnutí.

Návštěvy „Ad limina“

Čl. 28 – Podle prastaré tradice a právního předpisu putují biskupové, kteří jsou v čele místních církví, v určenou dobu ke hrobům apoštolů, a při této příležitosti podávají papeži zprávu o stavu své diecéze.

Čl. 29 – Návštěvy tohoto druhu mají v životě církve zvláštní význam, neboť představují jakoby vrchol vztahů mezi pastýři jedné každé místní církve s papežem. On sám totiž s nimi projednává, pokud osobně přijme své spolubratry v biskupském úřadě, otázky, které se týkají dobra místních církví a pastýřské služby biskupů a posiluje a podepírá je ve víře a lásce. Tímto způsobem jsou upevňovány svazky hierarchického společenství a je jakoby veřejně představena jak katolicita církve, tak také jednota biskupského sboru.

Čl. 30 – Návštěvy *Ad limina* se vztahují také na dikasterie Římské kurie. Tímto je totiž podporován a prohlubován plodný dialog mezi biskupy a Apoštolským stolcem, vyměňovány vzájemné informace a dávána poučení a užitečné podněty

suggestiones ad maius bonum et profectum Ecclesiarum necnon ad disciplinam Ecclesiae communem servandam afferuntur.

Art. 31 – Sedula cura apteque visitationes parentur ita ut tres principales gradus quibus constant, videlicet ad Apostolorum Principum sepulcra peregrinatio eorumque veneratio, congressio cum Summo Pontifice, atque colloquia apud Romanæ Curiae Dicasteria, feliciter procedant prosperumque habeant exitum.

Art. 32 – Hunc in finem, relatio super diocesis statu Sanctæ Sedi sex mensibus ante tempus pro visitatione statutum mittatur. A Dicasteriis, quibus competit, omni cum diligentia examinatur eorumque animadversiones cum peculiari cœtu ad hoc constituto communicentur ut brevis synthesis de his omnibus conficiatur, quæ in colloquiis præ oculis habenda sit.

De indole pastoralis actuositatis

Art. 33 – Eorum omnium actuositas, qui apud Romanam Curiam ceteraque Sanctæ Sedis instituta operantur, verum ecclesiale est servitium, indole pastoralis signatum, prouti in universali Romani Pontificis missione participatio, summa cum officii conscientia atque cum animo serviendi ab omnibus præstandum.

Art. 34 – Singula Dicasteria proprios fines persequuntur, ea tamen inter se conspirant; quare omnes in Romana Curia operantes id efficere debent, ut eorum operositas in unum confluat et temperetur. Omnes igitur parati semper sint ad propriam operam præstandam ubicumque necesse fuerit.

s ohledem na větší dobro a pokrok církvi a nikoliv naposled na zachovávání obecného pořádku církve.

Čl. 31 – Tyto návštěvy mají být připraveny pečlivě a vhodně, aby tak mohly šťastně pokračovat a mít úspěšný průběh tři podstatné prvky, ze kterých sestávají, totiž pouť ke hrobům apoštolských knížat a jejich uctění, setkání s papežem a rozhovory u dikasterií Římské kurie.

Čl. 32 – Za tímto účelem má být Svatému stolci šest měsíců před okamžikem návštěvy zaslána zpráva o stavu diecéze. Příslušnou dikasterií musí být vše pečlivě přezkoumáno a sděleny poznámky zvláštní pracovní skupině zřízené pro tento účel, aby mohlo být vyhotoveno krátké shrnutí všeho, co má být zohledněno při rozhovorech.

Pastorační charakter její činnosti

Čl. 33 – Činnost všech, kteří pracují u Římské kurie a ostatních institucí Svatého stolce, je skutečně církevní službou, která se vyznačuje pastoračním charakterem, tak je účastí na univerzálním poslání papeže a musí být všemi vykonávána s největší svědomitostí a v duchu služby.

Čl. 34 – Jednotlivé dikasterie sledují své cíle, avšak pracují společně. Proto musí všichni, kteří pracují v Římské kurii, usilovat o to, aby byla jejich činnost ve správném poměru a splývala v jedno. Všichni mají ovšem být vždy připraveni konat svoji práci všude tam, kde je to třeba.

Art. 35 – Etsi quævis opera in Sanctæ Sedis Institutis præstita cooperatio est in actione apostolica, sacerdotes pro viribus in curam animarum, sine præiudicio tamen proprii officii, actuose incumbant.

De Officio Centrali Laboris

Art. 36 – De laboris exercitio in Curia Romana atque de quæstionibus cum eo connexis videt, iuxta suam competentiam, *Officium Centrale Laboris*.

De ordinibus

Art. 37 – Huic Constitutioni Apostolicæ accedit *Ordo servandus* seu normæ communes, quibus disciplina et modus tractandi negotia in Curia ipsa præstituitur, firmis manentibus normis generalibus huius Constitutionis.

Art. 38 – Unicuique Dicasterio proprius sit *Ordo servandus* seu normæ speciales, quibus disciplina et negotia tractandi rationes præstituantur.

Ordo servandus uniuscuiusque Dicasterii suetis Apostolicæ Sedis formis publici iuris fiat.

Čl. 35 – I když jakákoliv činnost, která je konána v institucích Svatého stolce, představuje spolupůsobení na apoštolském jednání, mají kněží podle svých sil spolupracovat v duchovní péči, aniž by však vznikla škoda na jejich vlastním úřadě.

Ústřední pracovní kancelář

Čl. 36 – Ústřední pracovní kancelář se stará o výkon práce v Římské kurii a o všechny s tím související otázky.

Řády

Čl. 37 – K této apoštolské konstituci patří *Ordo servandus* neboli společné normy, kterými je stanoven řád a jednací řád kurie, při zachování obecných norem této konstituce.

Čl. 38 – Každá dikasterie musí mít vlastní *Ordo servandus* nebo zvláštní normy, kterými má být stanoven řád a jednací řád.

Ordo servandus jedné každé dikasterie musí být zveřejněn ve formě obvyklé u Apoštolského stolce.

SECRETARIA STATUS

Art. 39 – Secretaria Status proxime iuvat Summum Pontificem in Eius supremo munere exercendo.

Art. 40 – Eidem præest Cardinalis Secretarius Status. Duas sectiones ipsa complectitur, nempe *sectionem de generalibus negotiis* sub directo moderamine Substituti, adiuvante Assessore, et *sectionem de rationibus cum Civitatibus* sub ductu proprii Secretarii, adiuvante Subsecretario. Huic alteri sectioni adest cœtus Cardinalium et quorundam Episcoporum.

Sectio prior

Art. 41 – § 1. Ad priorem sectionem pertinet peculiari modo operam navare expediendis negotiis, quæ Summi Pontificis cotidianum servitium respiciunt; ea agere, quæ extra ordinariam Dicasteriorum Romanæ Curiae aliorumque Apostolicæ Sedis Institutorum competentiam tractanda obveniant; rationes cum iisdem Dicasteriis fovere sine præiudicio eorum autonomiæ et labores coordinare; Legatorum Sanctæ Sedis officium eorumque operam, præsertim ad Ecclesias particulares quod attinet, moderari. Ipsius est omnia explorare, quæ Legatos Civitatum apud Sanctam Sedem respiciunt.

§ 2. Collatis consiliis cum aliis competentibus Dicasteriis, eadem curat quæ Sanctæ Sedis præsentiam et navitatem apud Internationalia Instituta respiciunt, firmo præscripto art. 46. Idem agit quod ad Institutiones Internationales Catholicas pertinet.

STÁTNÍ SEKRETARIÁT

Čl. 39 – Státní sekretariát pomáhá papeži bezprostředně při výkonu jeho nejvyššího úřadu.

Čl. 40 – V jeho čele je kardinál státní sekretář. Zahrnuje dvě sekce, totiž Sekci pro všeobecné záležitosti pod bezprostředním vedením náměstka, jenž má po boku asesora, a Sekci pro vztahy se státy pod vedením vlastního sekretáře, jenž má po boku subsekretáře. Této druhé sekci pomáhá určitý okruh kardinálů a několik biskupů.

První sekce

Čl. 41 – § 1. Úlohou první sekce je zejména vyřizovat záležitosti, které se týkají každodenní služby papeže; projednávat takové záležitosti, které musejí být projednány mimo řádnou kompetenci dikasterií Římské kurie a ostatních institucí Apoštolského stolce; napomáhat vztahům k těmto dikasteriím bez újmy na jejich autonomii a koordinovat jejich činnost; zodpovědně vést službu vyslanců Svatého stolce a jejich činnost, zvláště pokud se týká místních církví. Je také její úlohou vyřizovat vše, co se týká vyslanců států u Svatého stolce.

§ 2. Se souhlasem ostatních příslušných dikasterií se stará o vše, co se týká účasti Svatého stolce u mezinárodních organizací, při zachování ustanovení čl. 46. Rovněž jedná s ohledem na mezinárodní katolické instituce.

Art. 42 – Eiusdem etiam est:

1° componere et mittere Constitutiones Apostolicas, Litteras Decretales, Litteras Apostolicas, Epistulas aliaque documenta a Summo Pontifice ipsi commissa;

2° omnia explere acta quæ nominationes a Summo Pontifice peragendas vel probandas respiciunt in Romana Curia in aliisque Institutis, e Sancta Sede pendentibus;

3° custodire sigillum plumbeum et anulum Piscatoris.

Art. 43 – Ad hanc sectionem pariter pertinet:

1° editionem curare actorum et documentorum publicorum Sanctæ Sedis in commentario, quod inscribitur *Acta Apostolicæ Sedis*;

2° officialia nuntia, quæ sive acta Summi Pontificis sive Sanctæ Sedis navitatem respiciunt, publici facere iuris per peculiare officium sibi subiectum, vulgo *Sala Stampa* appellatum;

3° invigilare, collatis consiliis cum Altera Sectione, ephemeridi vulgo *L'Osservatore Romano* appellatæ, Stationi Radiophonicæ Vaticanæ atque Centro Televisifico Vaticano.

Art. 44 – Per Officium rationarii vulgo *Statistica* appellatum colligit, ordine componit atque palam edit omnia indicia, ad rationarii normas exarata, quæ Ecclesiæ universæ vitam per terrarum orbem respiciunt.

Čl. 42 – Přísluší jí také:

1° vyhotovit a rozeslat apoštolské konstituce, dekrety, apoštolské listy, dopisy a ostatní dokumenty, které jí papež svěřil;

2° vyřizovat všechny postupy týkající se jmenování, které musejí být v Římské kurii a jiných institucích patřících ke Svatému stolci papežem provedeny nebo potvrzeny;

3° uschovávat olověnou pečeť a rybářský prsten.

Čl. 43 – Rovněž této sekci přísluší:

1° zajišťovat vydávání akt a veřejných dokumentů Apoštolského stolce v úřední publikaci, která nese název *Acta Apostolicæ Sedes*;

2° prostřednictvím vlastního, jí podřízeného úřadu, který se obecně nazývá Vatikánský tiskový úřad, zveřejňovat a rozšiřovat úřední zprávy, které se vztahují buď k aktům papeže nebo k činnosti Svatého stolce;

3° se souhlasem druhé sekce dozírá na noviny, které se nazývají *Osservatore Romano*, stejně jako na Radio Vatikán a Vatikánské televizní centrum.

Čl. 44 – S pomocí Ústředního úřadu pro církevní statistiku shromažďuje, koordinuje a zveřejňuje všechna data, která byla zpracována podle statistických pravidel a jež se vztahují k životu univerzální církve na celém světě.

Sectio altera

Art. 45 – Alterius sectionis de rationibus cum Civitatibus peculiare munus est in ea incumbere, quæ cum rerum publicarum Moderatoribus agenda sunt.

Art. 46 – Eidem competit:

1° rationes præsertim diplomaticas cum Civitatibus aliisque publici iuris societatibus fovere atque communia negotia tractare, ut bonum Ecclesiæ civilisque societatis promoveatur, ope, si casus ferat, concordatorum aliarumque huiusmodi conventionum, et ratione habita sententiæ Episcoporum cœtuum, quorum intersit;

2° apud Internationalia Instituta et conventus de indolis publicæ quæstionibus Sanctæ Sedis partes gerere, collatis consiliis cum competentibus Romanæ Curiæ Dicasteriis;

3° agere, in propria laborum provincia, quæ ad Legatos Pontificios attinent.

Art. 47 – § 1. In peculiaribus rerum adiunctis, de mandato Summi Pontificis, hæc sectio, collatis consiliis cum competentibus Curiæ Romanæ Dicasteriis, ea explet quæ ad Ecclesiarum particularium provisionem necnon ad earum earumque cœtuum constitutionem aut immutationem spectant.

§ 2. Ceteris in casibus, præsertim ubi regimen concordatarium viget, eidem competit, firmo præscripto art. 78, ea absolvere, quæ cum civilibus guberniis agenda sunt.

Druhá sekce

Čl. 45 – Zvláštní úlohou druhé Sekce pro vztahy se státy je vyřizovat vše to, co je třeba projednat s odpovědnými zástupci států.

Čl. 46 – Jí přísluší:

1° především podporovat diplomatické vztahy se státy a s jinými sdruženími veřejného práva a projednávat obecné záležitosti, aby bylo napomáháno dobru církve a občanské společnosti, pokud to případ vyžaduje, skrze konkordáty a jiné smlouvy tohoto druhu a při zachování vota biskupských konferencí, o něž se jedná;

2° zastupovat Svatý stolec u mezinárodních institucí a na konferencích o otázkách veřejného zájmu po poradě s příslušnými dikasteriemi Římské kurie;

3° projednávat to, co se týká zvláštní oblasti působnosti papežských vyslanců.

Čl. 47 – § 1. Ve zvláštních případech vyřizuje tato sekce z pověření papeže a po poradě s příslušnými dikasteriemi Římské kurie vše, co se týká obsazení místních církví stejně jako zřízení a změn místních církví a jejich sdružení.

§ 2. V ostatních případech a obzvláště tam, kde platí konkordát, jí přísluší vyřizovat, co musí být projednáno s vládami států, při zachování předpisu čl. 78.

III

CONGREGATIONES

Congregatio de Doctrina Fidei

Art. 48 – Proprium Congregationis de Doctrina Fidei munus est doctrinam de fide et moribus in universo catholico orbe promovere atque tutari; proinde ipsi competunt ea, quæ hanc materiam quoquo modo attingunt.

Art. 49 – Munus promovendæ doctrinæ adimplens, ipsa studia fovet ut fidei intellectus crescat ac novis quæstionibus ex scientiarum humanive cultus progressu enatis responsio sub luce fidei præberi possit.

Art. 50 – Episcopis, sive singulis sive in cœtibus adunatis, auxilio est in exercitio muneris, quo ipsi authentici fidei magistri atque doctores constituuntur, quoque officio integritatem eiusdem fidei custodiendi ac promovendi tenentur.

Art. 51 – Ad veritatem fidei morumque integritatem tuendam, curam impendit, ne fides aut mores per errores quomodocumque vulgatos detrimentum patiantur.

Quapropter:

1° ipsi officium est exigendi, ut libri aliaque scripta a Christifidelibus edenda, quæ fidem moresque respiciant, prævio competentis auctoritatis examini subiciantur;

2° scripta atque sententias, quæ rectæ fidei contraria atque insidiosa videantur, excutit, atque, si constiterit ea Ecclesiæ doctrinæ esse opposita, eadem, data auctori facultate suam

III

KONGREGACE

Kongregace pro nauku víry

Čl. 48 – Zvláštní úlohou Kongregace pro nauku víry je podporovat a chránit nauku o víře a mravech v celém katolickém světě; dále jí přísluší vše, co se této materie nějakým způsobem dotýká.

Čl. 49 – Při vykonávání svého úkolu, jímž je podporovat nauku víry, podporuje také studie, jež jsou zaměřeny na růst porozumění víře a na to, aby mohly být dány ve světle víry odpovědi na otázky vzniklé pokrokem věd a lidské kultury.

Čl. 50 – Podporuje biskupy, a to jak jednotlivé, tak v jejich sdružení, při výkonu jejich služby, při níž jsou nasazeni jako autentičtí učitelé a hlasatelé víry, a tím jsou povinni chránit a podporovat neporušenost této víry.

Čl. 51 – Stará se o ochranu pravdy víry a neporušenosti mravů, aby obecně rozšířenými omyly neutrpěla víra ani mravy nějaké škody.

Jinak:

1° je její povinností vyžadovat, aby knihy a jiné spisy, které chtějí věřící vydat a které se týkají víry a mravů, byly předloženy k předchozímu přezkumu příslušnou autoritou;

2° zkoumá spisy a vědecké názory, které se jeví jako odporující a nebezpečné pravé víře, a pokud je jisté, že jsou proti učení církve, včas je odmítne, poté co dá jejich původci

mentem plene explicandi, tempestive reprobat, præmonito Ordinario, cuius interest, atque congrua remedia, si opportunum fuerit, adhibet;

3° curat denique, ne erroneis ac periculosis doctrinis, forte in populum christianum diffusis, apta confutatio desit.

Art. 52 – Delicta contra fidem necnon graviora delicta tum contra mores tum in sacramentorum celebratione commissa, quæ ipsi delata fuerint, cognoscit atque, ubi opus fuerit, ad canonicas sanctiones declarandas aut irrogandas ad normam iuris, sive communis sive proprii, procedit.

Art. 53 – Eiusdem pariter est cognoscere, tum in iure tum in facto, quæ privilegium fidei respiciunt.

Art. 54 – Prævio eius iudicio subiciuntur documenta, ab aliis Curiae Romanæ Dicasteriis edenda, quatenus doctrinam de fide vel moribus attingunt.

Art. 55 – Apud Congregationem de Doctrina Fidei constitutæ sunt Pontifica Commissio Biblica et Commissio Theologica Internationalis, quæ iuxta proprias probatas normas agunt quibusque præest Cardinalis eiusdem Congregationis Præfectus.

Congregatio pro Ecclesiis Orientalibus

Art. 56 – Congregatio ea cognoscit, quæ, sive quoad personas sive quoad res, Ecclesias Orientales Catholicas respiciunt.

Art. 57 – § 1. Eiusdem ipso iure Membra sunt Patriarchæ et Archiepiscopi Maiores Ecclesiarum

příležitost rozsáhle vyložit jeho pojetí, a poté, co předem zpraví ordináře, do jehož oblasti působnosti to spadá, a pokud je třeba, stará se o vhodnou nápravu;

3° stará se konečně o to, aby nechybělo vhodné vyvrácení špatné a nebezpečné nauky, rozšířila-li se snad mezi křesťanským lidem.

Čl. 52 – Soudí zločiny proti víře a závažné zločiny proti mravům a takové, jež vznikly při slavení svátostí, pokud jí byly tyto poukázány. Kde je toho třeba, na místě stanoví nebo uloží kanonické tresty podle obecného nebo zvláštního práva.

Čl. 53 – Stejně má rozhodovat o tom všem, co se právně nebo skutkově týká *privilegia fidei*.

Čl. 54 – K jejímu předběžnému posouzení musejí být předloženy všechny dokumenty, které mají být vydány jinými dikasteriemi Římské kurie, týkají-li se nauky víry a mravů.

Čl. 55 – Při Kongregaci pro nauku víry jsou zřízeny Papežské biblické komise a Mezinárodní teologická komise, které jsou činné podle svých vlastních aprobovaných norem a jimž předsedá kardinál prefekt této kongregace.

Kongregace pro východní církve

Čl. 56 – Kongregace projednává všechny osobní a věcné otázky, které se týkají katolických východních církví.

Čl. 57 – § 1. Jejími členy jsou podle práva patriarchové a velkoarcibiskupové východních církví,

Orientalium necnon Præses Consilii ad Unitatem Christianorum fovendam.

§ 2. Consultores et Officiales ita seligantur, ut diversitatis rituum, quantum fideri potest, ratio habeatur.

Art. 58 – § 1. Huius Congregationis competentia ad omnia extenditur negotia, quæ Ecclesiis Orientalibus sunt propria, quæque ad Sedem Apostolicam deferenda sunt, sive quoad Ecclesiarum structuram et ordinationem, sive quoad munus docendi, sanctificandi et regendi exercitium, sive quoad personas, earundem statum, iura ac obligationes. Omnia quoque explet, quæ de relationibus quinquennialibus ac visitationibus ad limina ad normam artt. 31, 32 agenda sunt.

§ 2. Integra tamen manet propria atque exclusiva competentia Congregationum de Doctrina Fidei et de Causis Sanctorum, Pænitentiarie Apostolicæ, Supremi Tribunalis Signaturæ Apostolicæ et Tribunalis Rotæ Romanæ, necnon Congregationis de Cultu divino et Disciplina Sacramentorum ad dispensationem pro matrimonio rato et non consummato quod attinet.

In negotiis, quæ Ecclesiæ Latinæ fideles quoque attingunt, Congregatio procedat, si rei momentum id postulet, collatis consiliis cum Dicasterio in eadem materia pro fidelibus Latinæ Ecclesiæ competentibus.

Art. 59 – Congregatio sedula cura item prosequitur communitates Christianifidelium orientalium in circumscriptionibus territorialibus

stejně jako předseda Papežské rady na podporu jednoty křesťanů.

§ 2. Poradci a úředníci mají být, pokud možno, zvoleni tak, aby zohledňovali rozmanitost ritů.

Čl. 58 – § 1. Příslušnost této kongregace se rozprostírá na všechny záležitosti, které jsou vlastní východním církvím a které musí být předloženy Apoštolskému stolci, ať už se to týká struktury a pořádku těchto církví, nebo výkonu služby hlásání, posvěcování a vedení, nebo osob, jejich postavení, práv a povinností. Vyřizuje také vše, co je třeba činit s ohledem na quinquennální¹ zprávy a návštěvy ad limina podle norem čl. 31 a 32.

§ 2. Zachována však zůstává zvláštní a výlučná příslušnost Kongregací pro nauku víry a pro procesy blahorečení a svatořečení, Apoštolské penitenciárie, Nejvyššího soudu Apoštolské signatury a soudu Římské roty, stejně jako Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, pokud jde o dispenz od uzavřeného avšak nedokonaného manželství.

U záležitostí, které se týkají také věřících, kteří přísluší k latinské církvi, má kongregace jednat, je-li to třeba, po poradě s dikasterií, která je v této věci kompetentní pro věřící latinské církve.

Čl. 59 – Kongregace taktéž s velkou pečlivostí sleduje společenství východních věřících, kteří se nacházejí v oblastech latinské církve, a stará se o

¹ Konájí se vždy po 5 letech.

Ecclesiae Latinae versantium, eorumque necessitatibus spiritualibus per Visitatores, immo, ubi numerus fidelium atque adiuncta id exigant, quatenus fieri possit, etiam per propriam Hierarchiam consulit, collatis consiliis cum Congregatione pro constitutione Ecclesiarum particularium in eodem territorio competenti.

Art. 60 – Actio apostolica et missionalis in regionibus, in quibus ritus orientales ab antiqua aetate praeponderant, ex hac Congregatione unice pendet, etiamsi a missionariis Latinae Ecclesiae peragatur.

Art. 61 – Congregatio mutua ratione procedit cum Consilio ad Unitatem Christianorum Fovendam, in iis quae relationes cum Ecclesiis Orientalibus non catholicis respicere possunt necnon cum Consilio pro Dialogo inter Religiones, in materia quae ambitum eius tangit.

*Congregatio de Cultu Divino
et Disciplina Sacramentorum*

Art. 62 – Congregatio ea agit quae, salva competentia Congregationis de Doctrina Fidei, ad Sedem Apostolicam pertinent quoad moderationem ac promotionem sacrae liturgiae, in primis Sacramentorum.

Art. 63 – Sacramentorum disciplinam, praesertim quod attinet ad eorum validam et licitam celebrationem, fovet atque tuetur; gratias insuper atque dispensationes concedit, quae ad Episcoporum dioecesanorum facultates hac in regione non pertinent.

Art. 64 – § 1. Congregatio actionem pastoraalem liturgicam, peculiari ratione ad Eucharisticam

jejich duchovní potřeby vizitacemi nebo tam, kde to vyžaduje počet věřících a poměry, pokud je to možné, také vlastní hierarchií, po poradě s kongregací, která je kompetentní ke zřizování místních církví v této oblasti.

Čl. 60 – Pastorační a misionářská aktivita v oblastech, ve kterých od pradávna převažovaly východní rity, závisí prvé na této kongregaci, i když má být vykonávána misionáři latinské církve.

Čl. 61 – Kongregace musí postupovat ve vzájemném souladu s Radou na podporu jednoty křesťanů v záležitostech, které se mohou týkat vztahů s nekatolickými východními církvemi, stejně jako s Radou pro mezináboženský dialog v látce, která se týká její příslušnosti.

*Kongregace pro bohoslužbu
a svátosti*

Čl. 62 – Kongregace projednává to, co při zachování příslušnosti Kongregace pro nauku víry přísluší Apoštolskému stolci ohledně právního uspořádání a podpory posvátné liturgie, obzvláště svátostí.

Čl. 63 – Podporuje a chrání svátosti, obzvláště pokud jde o jejich platné a dovolené slavení; nadto poskytuje milosti a dispenzy, které překračují zmocnění diecézních biskupů v této oblasti.

Čl. 64 – § 1. Kongregace účinnými a vhodnými prostředky podporuje liturgickou a pastorační aktivitu,

celebrationem quod attinet, efficacibus ac congruis mediis promovet; Episcopis diocesanis adest, ut Christifideles sacram liturgiam magis in dies actuose participant.

§ 2. Textibus liturgicis conficiendis aut emendandis prospicit; recognoscit calendaria peculiaria atque Propria Missarum et Officiorum Ecclesiarum particularium necnon Institutorum, quæ hoc iure fruuntur.

§ 3. Versiones librorum liturgicorum eorumque aptationes ab Episcoporum Conferentiis legitime paratas recognoscit.

Art. 65 – Commissionibus vel Institutis ad apostolatum liturgicum vel musicam vel cantum vel artem sacram promovenda conditis favet et cum iis rationes habet; huiusmodi consociationes, quæ indolem internationalem præ se ferant, ad normam iuris erigit vel eorum statuta approbat ac recognoscit; conventus denique ex variis regionibus ad vitam liturgicam provehendam fovet.

Art. 66 – Attente invigilat ut ordinationes liturgicæ adamussim servantur, abusus præcaveantur iidemque, ubi deprehendantur, extirpentur.

Art. 67 – Huius Congregationis est cognoscere de facto inconsummationis matrimonii et de existentia iustæ causæ ad dispensationem concedendam. Ideoque acta omnia cum voto Episcopi et animadversionibus Defensoris Vinculi accipit et, iuxta peculiarem procedendi modum, perpendit atque, si casus ferat, Summo Pontifici petitionem ad dispensationem impetrandam subicit.

zejména pokud jde o slavení eucharistie; podporuje diecézní biskupy, aby se věřící účastnili na posvátné liturgii stále aktivněji.

§ 2. Pečuje o sestavení nebo vydávání liturgických textů; zkoumává liturgické kalendáře místních církví a propria mší a slavností místních církví i institucí, které se těší tomuto právu.

§ 3. Přezkoumává překlady liturgických knih a jejich přizpůsobení, které byly právoplatně připraveny biskupskými konferencemi.

Čl. 65 – Podporuje komise nebo instituty, které byly založeny k podpoře liturgickému apoštolátu nebo hudbě nebo zpěvu nebo náboženskému umění a pečuje o vztahy s nimi; zřizuje sdružení tohoto druhu s mezinárodním charakterem podle norem práva a schvaluje a přezkoumává jejich stanoviska; konečně podporuje setkávání z různých regionů s úkolem napomáhat liturgickému životu.

Čl. 66 – Pečlivě dozírá na to, aby byly správně zachovávány liturgické pořádky, aby se předcházelo zneužití a aby byla odstraněna ta, která již byla objevena.

Čl. 67 – Úkolem této kongregace je posuzovat skutečnost nedokonanosti manželství a existenci oprávněného důvodu poskytnout dispenz. Proto přijímá všechna akta společně s votem biskupa a poznámkami obhájce svazku, pečlivě je přezkoumává podle zvláštního řízení a předkládá papeži prosbu o udělení dispensy, vyžaduje-li to případ.

Art. 68 – Ipsa competens quoque est in causis de nullitate sacræ ordinationis cognoscendis ad normam iuris.

Art. 69 – Competens est quoad cultum sacrarum reliquiarum, confirmationem cælestium Patronorum et Basilicæ minoris titulum concedendum.

Art. 70 – Congregatio adiuvat Episcopos ut, præter liturgicum cultum, preces necnon pia populi christiani exercitia, normis Ecclesiæ plene congruentia, foveantur et in honore habeantur.

Congregatio de Causis Sanctorum

Art. 71 – Congregatio ea omnia tractat, quæ, secundum statutum iter, ad Servorum Dei canonizationem perducunt.

Art. 72 – § 1. Episcopis diocesanis, quibus causæ instructio competit, peculiaribus normis necnon opportunis consiliis adest.

§ 2. Causas iam instructas perpendit, inquirens utrum omnia ad normam legis peracta sint. Causas ita recognitas funditus perscrutatur ad iudicium ferendum utrum constet de omnibus quæ requiruntur, ut Summo Pontifici vota favorabilia subiciantur, secundum ante constitutos gradus causarum.

Art. 73 – Ad Congregationem præterea spectat cognoscere de Doctoris titulo Sanctis discernendo, præhabito voto Congregationis de Doctrina Fidei ad eminentem doctrinam quod attinet.

Art. 74 – Eius insuper est de iis omnibus discernere, quæ ad sacras Reliquias authenticas declarandas easdemque conservandas pertinent.

Čl. 68 – Je také kompetentní k rozhodování o případech neplatnosti svěcení podle norem práva.

Čl. 69 – Je kompetentní pro kult posvátných relikvií, potvrzení nebeských patronů a pro poskytnutí titulu basilika minor.

Čl. 70 – Kongregace podporuje biskupy, aby kromě liturgie, byly i modlitby a zbožné úkony křesťanského lidu v úplné shodě s normami církve podporovány a drženy v účtě.

Kongregace pro procesy blahorečení a svatořečení

Čl. 71 – Kongregace projednává vše, co podle stanovených postupů vede ke kanonizaci služebníků Božích.

Čl. 72 – § 1. Podporuje diecézní biskupy, jimž přísluší zahájení procesu, zvláštními normami a vhodným poradenstvím.

§ 2. Zkoumá již zahájené procesy a pátrá, zda bylo vše vykonáno podle norem práva. Takto poznané procesy prozkoumává až k základu, aby mohla vynést posudek, zda zahrnuje vše potřebné k tomu, aby tak mohla být papeži předložena souhlasná vota, podle předem stanovených stupňů procesů.

Čl. 73 – Nadto kongregaci přísluší rozhodovat o titulu učitelů církve, který má být propůjčen svatým, poté co obdržela votum Kongregace pro nauku víry ohledně jejich skvělé nauky víry.

Čl. 74 – Dále je její úlohou rozhodovat o všem, co se týká prohlášení pravosti posvátných relikvií a jejich uchovávání.

Congregatio pro Episcopis

Art. 75 – Congregatio ea cognoscit quæ Ecclesiarum particularium constitutionem et provisionem necnon episcopalis muneris exercitium respiciunt in Ecclesia Latina, salva competentia Congregationis pro Gentium Evangelizatione.

Art. 76 – Huius Congregationis est ea omnia agere, quæ ad Ecclesiarum particularium earumque cœtum constitutionem, divisionem, unionem, suppressionem ceterasque immutationes spectant. Eius quoque est Ordinariatus Castrenses pro pastoralis cura militum erigere.

Art. 77 – Omnia agit quæ attinent ad Episcoporum, etiam titularium, nominationem, et generatim ad provisionem Ecclesiarum particularium.

Art. 78 – Quotiescumque cum rerum publicarum Moderatoribus tractandum est sive ad Ecclesiarum particularium earumque cœtum constitutionem aut immutationem, sive ad earum provisionem quod attinet, non nisi collatis consiliis cum Sectione de rationibus cum Civitatibus Secretariæ Status procedat.

Art. 79 – Congregatio in ea insuper incumbit, quæ rectum muneris pastoralis Episcoporum exercitium respiciunt, eis omnimodam operam præbendo; eius enim est, si opus fuerit, communi sententia cum Dicasteriis, quorum interest, visitationes apostolicas generales indicere earumque exitus, pari procedendi modo, perpendere et, quæ inde opportune decernenda sint, Summo Pontifici proponere.

Kongregace pro biskupy

Čl. 75 – Kongregace projednává to, co se týká zřízení a obsazení místních církví a výkonu biskupské služby v latinské církvi, při zachování kompetence Kongregace pro evangelizaci národů.

Čl. 76 – Úlohou této kongregace je jednat v tom, co se týká zřizování místních církví, jejich rozdělení, sloučení, zrušení a dalších změn. Jejím úlohou také je zřizovat vojenské ordinariáty pro pastorační příslušníků armády.

Čl. 77 – Projednává vše, co se týká jmenování biskupů, titulárních biskupů a obecně obsazení místních církví.

Čl. 78 – Je-li třeba jednat s odpovědnými představiteli států ohledně zřízení nebo změn místních církví a jejich spojení nebo jejich obsazení, smí být činná jen po poradě se Sekcí Státního sekretariátu pro vztahy se státy.

Čl. 79 – Kongregaci působí v tom všem, co se týká správného výkonu pastorační služby biskupů, přičemž jim zajišťuje veškerou podporu; jejím úkolem je v určitých případech, za společného souhlasu dikasterií, jichž se to týká, rovněž předeslat obecné apoštolské vizitace, jejich výsledky vyhodnotit a předložit papeži, je-li v oněch záležitostech třeba rozhodnout.

Art. 80 – Ad hanc Congregationem pertinent ea omnia, quæ ad Sanctam Sedem spectant circa Prælaturas personales.

Art. 81 – Pro Ecclesiis particularibus suæ curæ concreditæ Congregatio omnia procurat quæ visitationes ad limina respiciunt; ideoque relationes quinquennales ad normam art. 32 perpendit. Episcopis Romam adeuntibus adest, præsertim ut sive congressio cum Summo Pontifice sive alia colloquia et peregrinationes apte disponantur. Expleta visitatione, conclusiones, eorum diœceses respicientes, cum Episcopis diœcesanis scripto communicat.

Art. 82 – Congregatio ea absolvit, quæ ad celebrationem Conciliorum particularium necnon ad Episcoporum Conferentiarum erectionem atque earundem statutorum recognitionem attinent; acta huiusmodi cœtum recipit atque decreta, quæ recognitione egent, collatis consiliis cum Dicasteriis, quorum interest, recognoscit.

Pontificia Commissio pro America Latina

Art. 83 – § 1. Commissionis munus est Ecclesiis particularibus in America Latina tum consilio tum opere adesse, studio quoque incumbere quæstionibus, quæ vitam ac profectum ipsarum Ecclesiarum respiciunt, præsertim ut sive Curie Dicasteriis, quorum ratione competentie interest, sive ipsis Ecclesiis in huiusmodi quæstionibus solvendis, auxilio sit.

§ 2. Ipsius quoque est fovere rationes inter ecclesiastica instituta internationalia et nationalia, quæ pro Americæ Latinæ Regionibus adlaborant, et Curie Romanæ Dicasteria.

Čl. 80 – Tato kongregace je kompetentní k tomu všemu, co se týká Svatého stolce ve věci osobních prelatur.

Čl. 81 – Místním církvím, které jsou svěřeny její péči, obstarává kongregace vše, co se týká návštěv ad limina; proto zkoumá také quinquennální zprávy podle ustanovení čl. 32. Podporuje biskupy, kteří přišli do Říma, především aby pro ně byly ve vhodné formě připravena jak setkání s papežem, tak také ostatní rozhovory i poutě. Po ukončení návštěvy zprostředkuje diecézním biskupům písemně projednané závěry, které se vztahují k té které diecézi.

Čl. 82 – Kongregace vyřizuje vše, co se týká slavení partikulárních koncilů a zřízení biskupských konferencí a přezkumu jejich postavení; přijímá akta těchto shromáždění a přezkoumává jejich dekrety, pokud je to třeba, po poradě s dikasteriemi, jichž se záležitost týká.

Papežská komise pro Latinskou Ameriku

Čl. 83 – § 1. Úlohou komise je podporovat radou i skutkem místní církve Latinské Ameriky, také tím, že pečlivě studuje otázky, které se týkají života a rozvoje těchto církví, aby mohla pomoci především dikasteriím kurie, jejichž kompetence se tato oblast týká, ale také církvím samotným při řešení těchto otázek.

§ 2. Také je její úlohou napomáhat vztahům mezi mezinárodními a národními institucemi, které pracují pro regiony Latinské Ameriky, a dikasterii Římské kurie.

Art. 84 – § 1. Præses Commissionis est Præfectus Congregationis pro Episcopis, qui ab Episcopo vices Præsidis agente adiuvatur. Ipsis adsunt tamquam Consilarii nonnulli Episcopi sive ex Curia Romana sive ex Americæ Latinæ Ecclesiis adlecti.

§ 2. Commissionis Membra sive ex Curia Romanæ Dicasteriis sive ex Consilio Episcopali Latino-Americano tum ex Episcopis Regionum Americæ Latinæ tum ex Institutis, de quibus in præcedenti articulo, seliguntur.

§ 3 Commissio proprios habet Administros.

Congregatio pro Gentium Evangelizatione

Art. 85 – Ad Congregationem spectat dirigere et coordinare ubique terrarum ipsum opus gentium evangelizationis et cooperationem missionariam, salva Congregationis pro Ecclesiis Orientalibus competentia.

Art. 86 – Congregatio promovet investigationes theologiæ, spiritualitatis ac rei pastoralis missionariæ, pariterque proponit principia, normas necnon operandi rationes, necessitatibus temporum locorumque accomodata, quibus evangelizatio peragatur.

Art. 87 – Congregatio adnititur ut Populus Dei, spiritu missionario imbutus atque sui officii conscius, precibus, testimonio vitæ, actuositate et subsidiis ad opus missionale efficaciter collaboret.

Art. 88 – § 1. Vocationes missionarias sive clericales sive religiosas sive

Čl. 84 – § 1. Prezidentem této komise je prefekt Kongregace pro biskupy, jemuž pomáhá biskup viceprezident. Tito jsou podporováni několika biskupy poradci, kteří jsou zvoleni buďto z Římské kurie nebo z církví Latinské Ameriky.

§ 2. Členové této komise jsou voleni z dikasterií Římské kurie, z Biskupské konference Latinské Ameriky, z regionů Latinské Ameriky a z institucí, o nichž pojednává předchozí článek.

§ 3. Komise má své vlastní úředníky.

Kongregace pro evangelizaci národů

Čl. 85 – Kongregaci náleží vést a koordinovat po celém světě dílo evangelizace národů a misionářskou spolupráci, při zachování kompetence Kongregace pro východní církve.

Čl. 86 – Kongregace napomáhá studiím misionářské teologie, spirituality a pastorační a předkládá normy a směrnice, přizpůsobené požadavkům místa a času, pro jednání, kterým má být účinně prováděna evangelizace.

Čl. 87 – Kongregace se snaží o to, aby Boží lid modlitbami, svědectvím života, konkrétním jednáním i finanční pomocí účinně přispíval k misionářskému dílu, proniknut misionářským duchem a vědom si svých povinností.

Čl. 88 – § 1. Snaží se vzbuzovat misionářská povolání, a to jak u kněží,

laicales suscitandas curat atque missionariorum aptæ distributioni consulit.

§ 2. In territoriis sibi subiectis, ipsa pariter curat cleri sæcularis atque catechistarum institutionem, salva competentia Congregationis de Seminariis atque Studiorum Institutis, ad generalem studiorum rationem necnon ad Universitates ceteraque studiorum superiorum Instituta quod attinet.

Art. 89 – Eidem subsunt territoria missionum, quarum evangelizationem idoneis Institutis, Societatibus necnon Ecclesiis particularibus committit, et pro quibus ea omnia agit, quæ sive ad circumscriptiones ecclesiasticas erigendas vel immutandas, sive ad Ecclesiarum provisionem pertinent ceteraque absolvit, quæ Congregatio pro Episcopis intra suæ competentiae ambitum exercet.

Art. 90 – § 1. Quod vero attinet ad sodales Institutorum vitæ consecratæ, in territoriis missionum erectorum aut ibi laborantium, Congregatio competentia gaudet in iis, quæ ipsos qua missionarios sive singulos sive simul sumptos attingunt, firmo præscripto art. 21 § 1.

§ 2. Huic Congregationi subiciuntur Societates vitæ apostolicæ pro missionibus erectæ.

Art. 91 – Ad cooperationem missionalem fovendam, etiam per efficacem collectionem et æquam distributionem subsidiorum, ipsa utitur præsertim Pontificiis Operibus Missionalibus, videlicet eis quæ a Propagatione Fidei, a S. Petro Apostolo, a S. Infantia nomen ducunt atque Pontificia Unione Missionali Cleri.

tak i u členů řádů nebo laiků, a stará se o přiměřené rozdělení misionářů.

§ 2. V oblastech jí podřízených se rovněž stará o vzdělání světských kněží i katechetů, při zachování kompetence Kongregace pro semináře a studijní instituty, která se týká obecného studijního pořádku, univerzity a ostatních institucí pro vyšší studia.

Čl. 89 – Též podléhají misijní území, jejichž evangelizaci svěřila vhodným institutům, společnostem a v nespolední řadě místním církvím, pro ně projednává vše, co se týká zřízení církevních správních obvodů nebo jejich změn, jakož i jejich obsazení, vyřizuje také všechny ostatní úkoly, které vykonává Kongregace pro biskupy v rámci své kompetence.

Čl. 90 – § 1. Pokud však jde o členy institutů zasvěceného života, které jsou zřízeny nebo působí v misijních zemích, těší se kongregace kompetenci ve všech záležitostech, které se jich týkají jako misionářů, a to jak jednotlivě, tak společně, při zachování čl. 21 § 1.

§ 2. Této kongregaci podléhají Společnosti apoštolského života, které byly zřízeny pro misie.

Čl. 91 – Aby bylo napomáháno misijní spolupráci, a to i účinným shromažďováním a rozdělováním finančních prostředků, využívá kongregace především Papežských misijních děl, tj. těch, které nesou jméno PMD Šíření víry, PMD svatého apoštola Petra, PMD dětí a Papežské misijní unie kněží.

Art. 92 – Congregatio proprium ærarium aliaque bona missionibus destinata per peculiare officium administrat, firmo onere reddendi debitam rationem Præfecturæ Rerum Economicarum Sanctæ Sedis.

Congregatio pro Clericis

Art. 93 – Congregatio, firmo iure Episcoporum eorumque Conferentiarum, ea cognoscit, quæ presbyteros et diaconos Cleri sæcularis respiciunt tum quoad personas, tum quoad pastorale ministerium, tum quoad res, quæ ad hoc exercendum iis præsto sunt, atque in hisce omnibus opportuna auxilia Episcopis præbet.

Art. 94 – Institutionem religiosam Christifidelium cuiuscumque ætatis et condicionis pro suo munere promovendam curat; opportunas normas præbet, ut lectiones catecheseos recta ratione tradantur; catecheticæ institutioni rite impertiendæ invigilat; præscriptam Sanctæ Sedis approbationem pro catechismis aliisque scriptis ad institutionem catecheticam pertinentibus, de assensu Congregationis de Doctrina Fidei, concedit; officiis catecheticis atque inceptis ad religiosam institutionem spectantibus et indolem internationalem præ se ferentibus adest, eorum navitatem coordinat iisque auxilia, si opus fuerit præstat.

Art. 95 – § 1. Competens est ad clericorum vitam, disciplinam, iura atque obligationes quod spectat.

§ 2. Aptiori presbyterorum distributioni consulit.

Čl. 92 – Kongregace spravuje svůj vlastní majetek a ostatní prostředky určené pro misie a plní povinnost dávat přiměřené vyúčtování Prefektuře pro ekonomické záležitosti Svatého stolce.

Kongregace pro klérus

Čl. 93 – Při zachování práva biskupů a jejich konferencí projednává kongregace vše, co se týká kněží a jáhnů světského kléru, a to jak s ohledem na osoby, tak na jejich pastorační službu a na prostředky, které jsou jim nápomocné k výkonu této služby; ve všech těchto otázkách poskytuje biskupům vhodnou pomoc.

Čl. 94 – Podle své úlohy se stará o podporu náboženského vzdělání věřících každého věku a každého stavu; vydává vhodné normy, aby se katechetické vyučování dělo správným způsobem; dozírá na to, zda jsou katecheté řádně stanovováni; se souhlasem Kongregace pro nauku víry uděluje předepsané schválení Svatého stolce pro katechismy a ostatní písemnosti zamýšlené pro katechetické vyučování; podporuje katechetické úřady a podniky k náboženskému vzdělání, pokud mají mezinárodní charakter, koordinuje jejich činnost a nabízí jim pomoc, je-li nutná.

Čl. 95 – § 1. Je kompetentní pro vše, co se týká života, disciplíny, práv a povinností kleriků.

§ 2. Rozhoduje o vhodném rozdělení kněží.

§ 3. Permanentem clericorum formationem fovet, præsertim quod attinet ad ipsorum sanctificationem et ad pastorale ministerium fructuose exercendum, potissimum circa dignam verbi Dei prædicationem.

Art. 96 – Huius Congregationis est tractare ea omnia, quæ ad statum clericalem qua talem attinent, pro omnibus clericis, religiosis non exceptis, collatis consiliis cum Dicasteriis quorum interest, ubi res id requirat.

Art. 97 – Congregatio ea agit, quæ Sanctæ Sedi competunt:

1° sive circa consilia presbyteralia, consultorum cœtus, canonicorum capitula, consilia pastoralia, parœcias, ecclesias, sanctuaria, sive circa clericorum consociationes, sive circa ecclesiastica archiva seu tabularia;

2° circa onera Missarum necnon pias voluntates in genere et pias foundationes.

Art. 98 – Congregatio ea omnia exercet, quæ ad bonorum ecclesiasticorum moderamen ad Sanctam Sedem pertinent, et præsertim ad rectam eorundem bonorum administrationem atque necessarias approbationes vel recognitiones concedit; præterea prospicit ut clericorum sustentationi ac sociali securitati consulatur.

§ 3. Podporuje trvalé vzdělávání kleriků, především to, které se týká jejich posvěcování a plodného výkonu pastorační služby, zvláště jde-li o hodnotné hlásání slova Božího.

Čl. 96 – Tato kongregace projednává vše, co se týká postavení kleriků jako takových, tzn. Všech kleriků, řádové nevyjímaje, a to po poradě s příslušnými dikasteriemi, kde to věc vyžaduje.

Čl. 97 – Kongregace projednává vše, co spadá do příslušnosti Svatého stolce:

1° ať ve vztahu ke kněžským radám, kolegiu konzultorů, dómským kapitulám, pastoračním radám, farností, kostelů a svatyní, ve vztahu ke sdružením kleriků, ve vztahu k církevním archivům a registraturám;

2° ve vztahu k mešním nadacím a zbožným iniciativám obecně, stejně jako zbožným nadacím.

Čl. 98 – Kongregace vykonává vše, co se týká řízení církevních dober Svatého stolce, a zvláště to, co se týká řádné správy těchto dober, a poskytuje potřebná povolení a přezkumy; nadto pečuje o to, aby bylo dbáno o obživu a sociální péči kléru.

*Pontificia Commissio
de Patrimonio Artis et Historiæ
conservando*

*Papežská komise
pro kulturní bohatství církve*

Art. 99 – Apud Congregationem pro Clericis Commissio exstat, cuius officium est curæ patrimoni historię et artis totius Ecclesię præesse.

Art. 100 – Ad hoc patrimonium pertinent imprimis omnia cuiusvis artis opera temporis præteriti, quæ summa diligentia custodiri et conservari oportet. Ea autem quorum usus proprius cessaverit, apto modo in Ecclesię musæis vel aliis in locis spectabilia asserventur.

Art. 101 – § 1. Inter bona historica eminent omnia documenta et instrumenta, quæ vitam et curam pastoralem necnon iura et obligationes diocesium, parœciarum, ecclesiarum aliarumque personarum iuridicarum in Ecclesia conditarum respiciunt et testificantur.

§ 2. Hoc patrimonium historicum in tabulariis seu archivis vel etiam bibliothecis custodiatur, quæ ubique competentibus curatoribus committantur, ne huiusmodi testimonia pereant.

Art. 102 – Commissio Ecclesiis particularibus et Episcoporum cœtibus adiutorium præbet et una cum iis, si casus ferat, agit, ut musæa, tabularia et bibliothecæ constituentur atque collectio et custodia totius patrimoni artis et historiæ in toto territorio apte ad effectum adducatur et omnibus, quorum interest, præsto sit.

Art. 103 – Eiusdem Commissionis est, collatis consiliis cum Congregationibus de Seminariis atque Studiorum

Čl. 99 – Při Kongregaci pro klérus je zřízena komise, jejíž úlohou je starat se o historické a umělecké dědictví veškeré církve.

Čl. 100 – K tomuto dědictví patří především všechna díla jakéhokoliv umění uplynulé doby, která musí být střežena a uchovávána s největší péčí. Co se však již nevyužívá, má být vhodným způsobem uchováno v církevních muzeích nebo na jiných místech.

Čl. 101 – § 1. Mezi historickým bohatstvím vynikají všechny dokumenty a právní listiny, které se dotýkají života a pastorační, práv a povinností diecézí, farností, kostelů a ostatních právnických osob v církvi, tyto pak osvědčují.

§ 2. Toto historické dědictví má být uchováno v registraturách, v archívech nebo v knihovnách a musí být všude svěřeno znalému personálu, aby se svědectví tohoto druhu ve světě neztratilo.

Čl. 102 – Komise nabízí svoji pomoc místním církvím a sdružením biskupů a, je-li to třeba, společně pracuje s nimi usiluje o to, aby byla zřízena muzea, archivy a knihovny a aby sebrání a uchovávání veškerého uměleckého a historického dědictví bylo vhodným způsobem učiněno v celé oblasti a bylo k dispozici všem, kdo o to mají zájem.

Čl. 103 – Úkolem téže komise je usilovat ve shodě s Kongregací pro semináře a studijní instituty a

Institutis et de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum, adlaborare ut Populus Dei magis magisque conscius fiat momenti et necessitatis patrimonium historiæ et artis Ecclesiæ conservandi.

Art. 104 – Eidem præest Cardinalis Præfectus Congregationis pro Clericis, eiusdem commissionis Secretario adiuvante. Commissio præterea proprios habet Administros.

*Congregatio pro Institutis Vitæ
Consecratæ
et Societatibus Vitæ Apostolicæ*

Art. 105 – Congregationis munus præcipuum est praxim consiliorum evangelicorum, prout in probatis formis vitæ consecratæ exercetur, et insimul actuositatem Societatum vitæ apostolicæ in universa Ecclesia Latina promovere et moderari.

Art. 106 – § 1. Congregatio proinde Instituta religiosa et sæcularia necnon Societates vitæ apostolicæ erigit, approbat aut iudicium fert de opportunitate eorum erectionis ab Episcopo diocesano faciendæ. Ipsi quoque pertinet huiusmodi Instituta et Societates, si necesse fuerit, supprimere.

§ 2. Eidem etiam competit Institutorum et Societatum uniones vel fœderationes constituere aut, si oportuerit, rescindere.

Art. 107 – Congregatio pro sua parte curat, ut Instituta vitæ consecratæ ac Societates vitæ apostolicæ secundum spiritum Fundatorum et sanas traditiones crescant et floreat, finem proprium fideliter persequantur atque salvificæ missioni Ecclesiæ reapse prosint.

Kongregací pro bohoslužbu a svátosti o to, aby si byl lid Boží stále více vědom toho, že historické a umělecké dědictví církve musí být chráněno.

Čl. 104 – Předsedá jí kardinál prefekt Kongregace pro klérus, jemuž pomáhá sekretář téže komise. Komise má kromě toho své vlastní pracovníky.

*Kongregace pro instituty zasvěceného
života a společnosti apoštolského života*

Čl. 105 – Prvořadou úlohou kongregace je podporovat a odpovědně usměřňovat praxi evangelních rad, jak je prováděna v aprobovaných formách zasvěceného života, a současně aktivitu společností apoštolského života v celé latinské církvi.

Čl. 106 – § 1. Kongregace tudíž zřizuje řádové instituty a sekulární instituty stejně jako společnosti apoštolského života, zkoumá je nebo podává posudek o užitečnosti jejich zřízení diecézním biskupem. Také jí přísluší rušit instituty a společnosti tohoto druhu, je-li to nezbytné.

§ 2. V její kompetenci je rovněž zřizovat unie a federace institutů a společností nebo je rušit, je-li to nezbytné.

Čl. 107 – Kongregace se ze své strany stará o to, aby instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života rostly a vzkvétaly podle ducha zakladatelů a zdravých tradic, věrně následovaly svůj zvláštní cíl a skutečně podporovali spásanosné poslání celé církve.

Art. 108 – § 1. Ea omnia absolvit, quæ ad normam iuris pertinent ad Sanctam Sedem de vita et industria Institutorum et Societatum præsertim de constitutionum approbatione, regimine et apostolatu, sodalium cooptatione et institutione eorum iuribus et obligationibus, votorum dispensatione et sodalium dimissione atque etiam bonorum administratione.

§ 2. Ad ordinationem autem studiorum philosophiæ et theologiæ necnon ad studia academica quod attinet competens est Congregatio de Seminariis atque Studiorum Institutis.

Art. 109 – Eiusdem Congregationis est Conferentias Superiorum maiorum religiosorum religiosarumque erigere, earundem statuta approbare necnon invigilare ut ipsarum actio ad fines proprios assequendos ordinetur.

Art. 110 – Congregationi etiam subiciuntur vita eremitica, ordo virginum harumque consociationes ceteræque formæ vitæ consecratæ.

Art. 111 – Ipsius competentia amplectitur quoque Tertios Ordines necnon consociationes fidelium, quæ eo animo eriguntur ut, prævia præparatione, Instituta vitæ consecratæ vel Societates vitæ apostolicæ aliquando evadant.

Čl. 108 – § 1. Vyřizuje vše, co se týká právní normy u Svatého stolce ve vztahu k životu a činnosti institutů a společností, obzvláště ve věci schválení konstitucí, vedení apoštolátu, přijetí a vzdělání členů, jejich práv a povinností, dispencí od slibů a propouštění členů a také správy majetku.

§ 2. Co se však týče pořádku filozofických, teologických a akademických studií, spadají tyto pod kompetenci Kongregace pro semináře a studijní instituty.

Čl. 109 – Mimoto je úkolem kongregace zřizovat konference vyšších představených mužských a ženských řádů, schvalovat jejich statuty a dohlížet na to, aby byla jejich aktivita zaměřena na dosažení vlastních vytčených cílů.

Čl. 110 – Kongregaci jsou podřízeny společnosti žijící eremitským (poustevnickým) způsobem života, řád (zasvěcených) panen a jejich společnosti a všechny ostatní formy zasvěceného života.

Čl. 111 – Do její kompetence spadají také třetí řády a taková společenství věřících, která byla zřízena s úmyslem, aby se po určité potřebné době příprav stala jednoho dne instituty zasvěceného života nebo společnostmi apoštolského života.

*Congregatio de Seminariis
atque Studiorum Institutis*

*Kongregace pro seminářích
a studijní instituty*

Art. 112 – Congregatio exprimit atque exercet Sedis Apostolicæ sollicitudinem circa eorum formationem, qui ad sacros ordines vocantur, necnon circa promotionem et ordinationem institutionis catholicæ.

Art. 113 – § 1. Episcopis adest, ut in eorum Ecclesiis vocationes ad sacra ministeria quam maxime colantur atque in Seminariis, ad normam iuris constituendis ac gerendis, alumni solida formatione tum humana ac spirituali, tum doctrinali et pastoralis apte edoceantur.

§ 2. Sedulo invigilat ut seminariorum convictus regimenque rationi institutionis sacerdotalis plene respondeant atque superiores ac magistri exemplo vitæ ac recta doctrina ad formandas personas sacrorum ministrorum quam maxime conferant.

§ 3. Eius præterea est seminaria interdiocæsana erigere eorumque statuta approbare.

Art. 114 – Congregatio adnititur, ut fundamentalia principia de catholica educatione prout ab Ecclesiæ Magisterio proponuntur altius usque investigentur, vindicentur atque a Populo Dei cognoscantur.

Ea pariter curat, ut in hac materia Christifideles sua officia implere possint ac dent operam et nitantur ut etiam civilis societas ipsorum iura agnoscat atque tueatur.

Art. 115 – Congregatio normas statuit, quibus schola catholica regatur;

Čl. 112 – Kongregace udůrazňuje a vykonává péči Apoštolského stolce o vzdělání těch, kteří jsou povoláni ke svatému svěcení, a o podporu a pořádek katolické výchovy.

Čl. 113 – § 1. Podporuje biskupy, aby byla v jejich církvích co nejpečlivěji opatrována povolání k duchovní službě, a aby se studující získali ryzí lidské a duchovní, vědecké a pastorační vzdělání v seminářích, které je třeba zříditi a vhodným způsobem vést.

§ 2. Horlivě dohlíží na to, aby společný život a vedení seminářů plně odpovídaly požadavkům kněžského vzdělávání a také aby vedoucí a vyučující přispívali příkladem svého života a správnou naukou, jak je to jen možné, k osobnostnímu utváření duchovních pastýřů.

§ 3. Jejím úkolem je dále zřizovat interdiocésní semináře a schvalovat jejich statuty.

Čl. 114 – Kongregace se snaží o to, aby byly základní principy katolické výchovy, jak jsou předkládány učitelským úřadem církve, stále více zkoumány, hájeny a uznávány lidem Božím.

Současně se stará, aby mohli věřící plnit svoje úkoly v této materii, snažit se a zasazovat se o to, aby také občanská společnost uznala a chránila svá práva.

Čl. 115 – Kongregace stanoví normy, podle kterých má být vedena katolická

Episcopis dioecesanis adest, ut scholæ catholicæ ubi fieri potest, constituentur, et summa sollicitudine foveantur utque in omnibus scholis educatio catechetica et pastoralis cura alumnis Christifidelibus per opportuna incepta præbeantur.

Art. 116 – § 1. Congregatio vires impendit, ut Universitatum ecclesiasticarum et catholicarum ceterorumque studiorum Institutorum sufficiens copia in Ecclesia habeatur, in quibus sacræ disciplinæ altius investigentur necnon humanitatis scientiæque cultus, habita christianæ veritatis ratione, promoveatur et Christifideles ad propria munera implenda apte formentur.

§ 2. Universitates et Instituta ecclesiastica erigit aut approbat, eorum statuta rata habet, supremam moderationem in eis exercet atque invigilat, ut catholicæ fidei integritas in tradendis doctrinis servetur.

§ 3. Ad Universitates Catholicas quod attinet, ea agit quæ Sanctæ Sedi competunt.

§ 4. Cooperationem mutuamque adiutorium inter Studiorum Universitates earumque consociationes fovet iisdemque præsidio est.

škola; podporuje diecézní biskupy, aby tam, kde je to možné, byly zřízeny a s největší pozorností podporovány katolické školy a aby byla ve všech školách zajištěna křesťanským žákům katechetická výchova a duchovní péče prostřednictvím vhodných opatření.

Čl. 116 – § 1. Kongregace se zasazuje o to, aby byl v celé církvi dostatečný počet církevních a katolických univerzit a jiných studijních institutů, ve kterých jsou hlouběji zkoumány teologické vědy a jsou podporovány taková humanitní a vědecká studia, která vyhovují křesťanské pravdě, a aby tam byli věřící vzděláni vhodným způsobem k tomu, aby mohli plnit své vlastní úkoly.

§ 2. Zřizuje a schvaluje církevní univerzity a studijní instituty, přezkoumává jejich statuty, vykonává nad nimi nejvyšší vedení a dohlíží na to, aby ve zprostředkovaných naukách byla zajištěna univerzalita katolické víry.

§ 3. Co se týče katolických univerzit vykonává ty úkoly, které přísluší Svatému stolci.

§ 4. Napomáhá vzájemné spolupráci mezi univerzitami a jejich společenstvími a tyto chrání.

IV

TRIBUNALIA

Pænitentiaria Apostolica

Art. 117 – Pænitentiariæ Apostolicæ competentia ad ea se refert, quæ forum internum necnon indulgentias respiciunt.

Art. 118 – Pro foro interno, tum sacramentali tum non sacramentali, absolutiones dispensationes, commutationes, sanationes, condonationes aliasque gratias eadem largitur.

Art. 119 – Ipsa prospicit ut in Patriarchalibus Urbis Basilicis Pænitentiarii sufficienti numero habeantur, opportunis facultatibus præditi.

Art. 120 – Eidem Dicasterio committuntur ea, quæ spectant ad concessionem et usum indulgentiarum, salvo iure Congregationis de Doctrina Fidei ea videndi, quæ doctrinam dogmaticam circa easdem respiciunt.

Supremum Tribunal Signaturæ Apostolicæ

Art. 121 – Hoc Dicasterium, præter munus, quod exercet, Supremi Tribunalis, consulit ut iustitia in Ecclesia recte administretur.

Art. 122 – Ipsum cognoscit:

1° querelas nullitatis et petitiones restitutionis in integrum contra sententias Rotæ Romanæ;

2° recursus, in causis de statu personarum, adversus denegatum a

IV

SOUDY

Apoštolská penitenciárie

Čl. 117 – Kompetence Apoštolské penitenciárie se přenáší na to, co se týká vnitřního oboru a odpustků.

Čl. 118 – Pro vnitřní obor, ať již svátostný nebo nesvátostný, poskytuje absoluce, dispenze, přeměny, sanace, odpuštění a jiné milosti.

Čl. 119 – Stará se o to, aby byl v patriarchálních bazilikách města Říma k dispozici dostatečný počet penitenciářů, kteří jsou vybaveni potřebnými oprávněními.

Čl. 120 – Též dikasterii je svěřeno vše to, co se týká poskytování a využití odpustků, při zachování práva Kongregace pro nauku víry zkoumat vše, co se týká dogmatické nauky o tom.

Nejvyšší soud Apoštolské signatury

Čl. 121 – Tato dikasterie se vedle svého úkolu vykonávat funkci nejvyššího soudu stará o to, aby byla v církvi konána spravedlnost řádným způsobem.

Čl. 122 – Rozhoduje o:

1° stížnostech na neplatnost a návrzích na navrácení do původního stavu proti rozsudkům Římské roty;

2° stížnostech ve věcech osobního stavu proti odmítnutí nového projednání

Rota Romana novum causæ examen:

3° exceptiones suspicionis aliasque causas contra Iudices Rotæ Romanæ propter acta in exercitio ipsorum muneris;

4° conflictus competentiæ inter tribunalia, quæ non subiciuntur eidem tribunali appellationis.

Art. 123 – § 1. Præterea cognoscit de recursibus, intra terminum peremptorium triginta dierum utilium interpositis, adversus actus administrativos singulares sive a Dicasteriis Curiae Romanæ latos sive ab ipsis probatos, quoties contendatur num actus impugnatus legem aliquam in decernendo vel in procedendo violaverit.

§ 2. In his casibus, præter iudicium de illegitimitate, cognoscere etiam potest, si recurrens id postulet, de reparatione damnorum actu illegitimo illatorum.

§ 3. Cognoscit etiam de aliis controversiis administrativis, quæ a Romano Pontifice vel a Romanæ Curiae Dicasteriis ipsi deferantur necnon de conflictibus competentiæ inter eadem Dicasteria.

Art. 124 – Ipsius quoque est:

1° rectæ administrationi iustitiæ invigilare et in advocatos vel procuratores, si opus sit, animadvertere;

2° videre de petitionibus Sedi Apostolicæ porrectis ad obtinendam causæ commissionem apud Rotam Romanam, vel aliam gratiam relative ad iustitiam administrandam;

žaloby Římskou rotou;

3° námitkách podjatosti a jiných námitkách proti soudcům Římské roty kvůli výkonu jejich úřední činnosti;

4° spory o příslušnost mezi soudy, které nepodléhají témuž odvolacímu soudu.

Čl. 123 – § 1. Nadto rozhoduje o stížnostech, které jsou podány v užitečné lhůtě třiceti dnů a směřují proti jednotlivým správním aktům, které byly vydány nebo schváleny dikasteriemi Římské kurie, a to tehdy, když je otázkou, zda napadený akt, ať již byl vydán nebo vykonán, porušil nějaký zákon.

§ 2. V těchto případech může také vedle rozsudku o nezákonnosti rozhodnout o náhradě škod, které povstaly nezákonným aktem, pokud to stěžovatel požaduje.

§ 3. Rozhoduje také v ostatních správních sporech, které mu byly předneseny papežem nebo dikasteriemi Římské kurie, jakož i o sporech o příslušnost mezi těmito dikasteriemi.

Čl. 124 – Dále patří do oblasti jeho úkolů:

1° dohlížet na řádné vedení úřadu v oblasti soudnictví a činit opatření proti advokátům a prokurátorům, je-li to třeba;

2° rozhodovat o žádostech směřovaných Apoštolskému stolci, jimiž má být dosaženo převedení věci na Římskou rotu nebo jinou milost ve vztahu k právní péči;

3° tribunalium inferiorum
competentiam prorogare;

4° approbationem Tribunalis quoad
appellationem Sanctæ Sedi reservatam
concedere necnon promovere et
approbare erectionem tribunalium
interdiocesanoꝝ.

Art. 125 – Signatura Apostolica lege
propria regitur.

Tribunal Rotæ Romanæ

Art. 126 – Hoc Tribunal instantiæ
superioris partes apud Apostolicam
Sedem pro more in gradu appellationis
agit ad iura in Ecclesia tutanda,
unitati iurisprudentiæ consulit et, per
proprias sententias, tribunalibus
inferioribus auxilio est.

Art. 127 – Huius Tribunalis Iudices,
probata doctrina et experientia
pollentes atque e variis terrarum orbis
partibus a Summo Pontifice selecti,
collegium constituunt; eidem Tribunali
præest Decanus ad certum tempus a
Summo Pontifice ex ipsis Iudicibus
pariter nominatus.

Art. 128 – Hoc Tribunal iudicat:

1° in secunda instantia, causas ab
ordinariis tribunalibus primæ
instantiæ diiudicatas, quæ ad Sanctam
Sedem per appellationem legitimam
deferuntur;

2° in tertia vel ulteriore instantia,
causas ab eodem Tribunali Apostolico
et ab aliis quibusvis tribunalibus iam
cognitas, nisi in rem iudicatam
transierint.

3° definovat kompetentnost
podřízených soudů;

4° poskytovat schválení odvolacího
soudu vyhrazené Svatému stolci a
napomáhat zřízení interdiocézních
soudů a schvalovat je.

Čl. 125 – Apoštolská signatura se řídí
vlastními zvláštními zákony.

Soud Římské roty

Čl. 126 – Tento soud, který je obvykle
činný jako vyšší instance v případě
odvolání k Apoštolskému stolci, aby
chránil práva církve, se stará o jednotu
rozhodovací činnosti a pomáhá
vlastními rozsudky podřízeným
soudům.

Čl. 127 – Soudci tohoto soudu,
osvědčení ve víře a životní zkušenosti,
zvolení papežem z různých končin
světa, tvoří jedno kolegium; tomuto
soudu předsedá děkan, který je
papežem jmenován z tohoto okruhu
soudců na určitý čas.

Čl. 128 – Tento soud soudí:

1° ve druhém stupni kauzy, které byly
rozhodnuty řádnými soudy v prvním
stupni a které byly na základě
oprávněného odvolání přeneseny na
Svatý stolec;

2° ve třetím a vyšším stupni kauzy,
které již byly rozhodnuty tímž
Apoštolským soudem nebo jiným
soudem, ale ještě nejsou pravomocné.

Art. 129 – § 1. Idem vero in prima instantia iudicat:

1° Episcopus in contentiosis, modo ne agatur de iuribus aut bonis temporalibus personæ iuridicæ ab Episcopo repræsentatæ;

2° Abbates primates, vel Abbates superiores congregationis monasticæ et supremos Moderatores Institutorum religiosorum iuris pontificii;

3° dioceses ceterasve personas ecclesiasticas, sive physicas sive iuridicas, quæ superiorem infra Romanum Pontificem non habent;

4° causas quas Romanus Pontifex eidem Tribunali commiserit.

§ 2. Eisdem causas, nisi aliter cautum sit, etiam in secunda et ulteriore instantia agit.

Art. 130 – Tribunal Rotæ Romanæ lege propria regitur.

Čl. 129 – § 1. Tentýž soud soudí v prvním stupni:

1° biskupy ve sporech, pokud se nejedná o práva nebo majetek právnických osob, které jsou biskupem zastupovány;

2° opaty nebo vyšší opaty mnišské kongregace nebo nejvyšší představené řádových institutů papežského práva;

3° diecéze a ostatní fyzické a právnické církevní osoby, které nemají pod papežem žádného představeného;

4° všechny kauzy, které tomuto soudu postoupil papež.

§ 2. Není-li stanoveno něco jiného, jedná se o těchto kauzách i ve druhém a dalším stupni.

Čl. 130 – Soud Římské roty se řídí svými zvláštními zákony.

V

PONTIFICIA CONSILIA

Pontificium Consilium pro Laicis

Art. 131 – Consilium competens est in iis, quæ ad Sedem Apostolicam pertinent in laicorum apostolatu promovendo et coordinando atque, universim, in iis, quæ vitam christianam laicorum qua talium respiciunt.

Art. 132 – Præsidi adest Coetus præsidialis ex Cardinalibus et Episcopis constans; inter membra Consilii potissimum adnumerantur Christifideles in variis actuositatis provinciis versantes.

V

PAPEŽSKÉ RADY

Papežská rada pro laiky

Čl. 131 – Tato rada je kompetentní ve všech záležitostech, které se týkají Apoštolského Stolce ve věci podpory a koordinace apoštolátu laiků, obecně také v tom, co se týká křesťanského života laiků jako takových.

Čl. 132 – Předsedovi stojí po boku prezidium, které se skládá z kardinálů a biskupů; jako členové jsou přijímáni především věřící, kteří jsou činí v různých oblastech apoštolátu.

Art. 133 – § 1. Eius est incitare et sustinere laicos ut vitam et missionem Ecclesiae modo sibi proprio participant, sive singuli, sive in consociationibus, praesertim ut ipsorum peculiare officium impleant rerum temporalium ordinem spiritu evangelico imbuendi.

§ 2. Laicorum cooperationem fovet in catechetica institutione, in vita liturgica et sacramentali atque in operibus misericordiae, caritatis et promotionis socialis.

§ 3. Idem prosequitur et moderatur conventus internationales aliaque incepta, quae ad apostolatam laicorum attinent.

Art. 134 – Consilium ea omnia intra ambitum propriae competentiae agit, quae ad consociationes laicales christifidelium spectant; eas vero, quae internationalem indolem habent, erigit earumque statuta approbat vel recognoscit, salva competentia Secretariae Status; quoad Tertios Ordines saeculares ea tantum curat, quae ad eorum apostolicam operositatem pertinent.

*Pontificium Consilium
ad Unitatem Christianorum Fovendam*

Art. 135 – Consilii munus est per opportuna incepta et navitates operi oecumenico incumbere ad unitatem inter christianos redintegrandam.

Art. 136 – § 1. Curat ut decreta Concilii Vaticani II quae ad rem oecumenicam pertinent, ad usum traducantur.

Agit de recta interpretatione principiorum de oecumenismo eaque executioni mandat.

Čl. 133 – § 1. Jeho úloha spočívá v povzbuzování a podpoře laiků, aby se jim vlastním způsobem účastnili na životě a poslání církve, a to jak jednotlivě, tak ve společenstvích, a zvláště aby plnili svoji zvláštní úlohu proniknout duchem evangelia řád tohoto světa.

§ 2. Napomáhá spolupráci laiků při katechetické výchově, v liturgickém a svátostném životě a při dílech milosrdenství, charity a rozvojové pomoci.

§ 3. Tatáž se účastní mezinárodních kongresů a iniciativ, které se vztahují k laickému apoštolátu, a vede je.

Čl. 134 – V rámci své kompetence projednává vše, co se vztahuje ke sdružení laiků; avšak ty, které mají mezinárodní charakter, zřizuje a schvaluje nebo přezkoumává jejich statuty, při zachování kompetence Statního sekretariátu; ve vztahu ke třetím řádům se stará jen o to, co se týká jejich apoštolské činnosti.

*Papežská rada
pro napomáhání jednotě křesťanů*

Čl. 135 – Úkolem rady je věnovat se vhodnými prostředky a aktivitami ekumenické úloze s cílem znovu vytvořit jednotu mezi křesťany.

Čl. 136 – § 1. Pečuje o to, aby dekreta II. Vatikánského koncilu, které se vztahují k ekumenickým záležitostem, byly uváděny do praxe.

Zabývá se správným výkladem ekumenických principů a stará se o jejich provedení.

§ 2. Cœtus catholicos tum nationales tum internationales christianorum unitatem promoventes fovet, colligit atque coordinat eorumque inceptis invigilat.

§ 3. Rebus ad Summum Pontificem prius delatis, rationes curat cum fratribus Ecclesiarum et communitatum ecclesialium, plenam communionem cum Ecclesia catholica nondum habentium, ac præsertim dialogum et colloquia ad unitatem cum ipsis fovendam instituit, peritis doctrina theologica probe instructis opem ferentibus. Observatores catholicos deputat pro conventibus christianis atque invitat aliarum Ecclesiarum et communitatum ecclesialium observatores ad conventus catholicos, quoties id opportunum videatur.

Art. 137 – § 1. Cum materia ab hoc Dicasterio tractanda suapte natura sæpe quæstiones fidei tangat, ipsum oportet procedat arcta coniunctione cum Congregatione de Doctrina Fidei, præsertim cum agitur de publicis documentis aut declarationibus edendis.

§ 2. In gerendis autem maioris momenti negotiis, quæ Ecclesias seiunctas Orientis respiciunt, prius audiat oportet Congregationem pro Ecclesiis Orientalibus.

Art. 138 – Apud Consilium exstat Commissio ad res investigandas atque tractandas, quæ Iudæos sub respectu religioso attingunt; eam eiusdem Consilii Præses moderatur.

§ 2. Napomáhá národním a mezinárodním katolickým shromážděním, které se věnují pokroku jednoty křesťanů, vytváří mezi nimi spojení, koordinuje je a bdí nad jejich iniciativami.

§ 3. Poté, co předem předložila papeži odpovídající záležitosti, se stará o vztahy s bratry z církví a církevních společností, které ještě nejsou v úplném společenství s katolickou církví, a podněcuje zvláště dialog a rozhovory, které by napomohly jednotě s nimi, přičemž využívá spolupráce odborníků vynikajících v teologii. Jmenuje katolické pozorovatele pro setkání křesťanů a také zve pozorovatele z jiných církví a církevních společností na katolická setkání, kdykoliv se to jeví smysluplným.

Čl. 137 – § 1. Protože se předmět, který má tato dikasterie k projednávání, na základě své povahy často týká otázek víry, musí postupovat v těsné spolupráci s Kongregací pro nauku víry, obzvláště jedná-li se o zveřejnění dokumentů a prohlášení.

§ 2. Při projednávání otázek většího významu, které se týkají oddělených východních církví, musí nejdříve vyslechnout Kongregaci pro východní církve.

Čl. 138 – Při radě je činná také Komise pro studium a k projednávání otázek, které se vztahují k židům z náboženského pohledu; komise je vedena předsedou téže rady.

Art. 139 – Consilium pastoralem familiarum curam promovet, earumque iura dignitatemque in Ecclesia et in civili societate fovet, ut ipsæ munera sibi propria aptius usque implere valeant.

Art. 140 – Præsidi adest Cœtus præsidialis, ex Episcopis constans; in Consilium potissimum cooptantur laici viri mulieresque, præsertim coniugio iuncti, ex variis terrarum orbis partibus.

Art. 141 – § 1. Consilium Ecclesiæ doctrinam de familia penitus cognoscendam et apta catechesi divulgandam curat; studia præcipue de matrimonii ac familiæ spiritualitate fovet.

§ 2. Idem satagit ut, conspirans cum Episcopis eorumque Conferentiis, humanæ socialesque instituti familiaris in variis regionibus condiciones accurate cognoscantur, pariterque incepta, quæ rem pastoralem familiarem adiuvant, in communem perferantur notitiam.

§ 3. Adnititur ut iura familiæ, etiam in vita sociali et politica, agnoscantur et defendantur; incepta quoque ad humanam vitam inde a conceptione tuendam et ad procreationem responsabilem fovendam sustinet atque coordinat.

§ 4. Firmo præscripto art. 133, navitatem persequitur institutorum atque consociationum, quibus propositum est familiæ bono inservire.

Čl. 139 – Rada napomáhá duchovní péči o rodiny a podporuje jejich práva a důstojnost v církvi a ve světské společnosti s cílem, aby mohly vhodně plnit své úlohy.

Čl. 140 – Předsedovi stojí po boku prezidium biskupů; do rady mají být přijati hlavně laici, muži a ženy, především ženatí a vdané, kteří pocházejí z různých částí světa.

Čl. 141 – § 1. Rada se stará o to, aby nauka církve o rodině byla známá do hloubky a rozšiřovaná vhodnými katechezemi; podporuje především studie o spiritualitě manželství a rodiny.

§ 2. Stará se společně s biskupy a jejich konferencemi o to, aby lidské a sociální podmínky institutu rodiny byly pečlivě zkoumány v různých částech světa, a současně se stará o to, aby byly všeobecně známy iniciativy, které jsou prospěšné pastoraci rodiny.

§ 3. Zabývá se tím, aby byla uznána a hájena práva rodiny také v sociálním a politickém životě; podniká a napomáhá opatřením k ochraně lidského života od početí a k odpovědné reprodukci.

§ 4. Při zachování předpisu čl. 133 doprovází činnost institutů a sdružení, které se věnují dobru rodiny.

Art. 142 – Consilium eo spectat, ut iustitia et pax in mundo secundum Evangelium et socialem Ecclesiae doctrinam promoveantur.

Art. 143 – § 1. Socialem Ecclesiae doctrinam altius pervestigat, data opera ut ipsa late diffundatur et apud homines communitatesque in usum vitae deducatur, praesertim quod spectat ad rationes inter opifices et conductores operis, spiritu Evangelii magis magisque imbuendas.

§ 2. Notitias et inquisitiones de iustitia et pace, de populorum progressionem et de hominum iurium laesionibus in unum colligit, perpendit atque exinde deductas conclusiones pro opportunitate cum Episcoporum coetibus communicat; rationes fovet cum catholicis internationalibus consociationibus aliisque institutis etiam extra Ecclesiam catholicam exstantibus, quae ad iustitiae pacisque bona in mundo consequenda sincere contendunt.

§ 3. Operam impendit ut inter populos sentiendi ratio de pace fovenda formetur, praesertim occasione oblata Diei Pacis in mundo provehendae.

Art. 144 – Peculiares necessitudines cum Secretaria Status habet, praesertim quotiescumque per documenta vel per enuntiationes in rebus de iustitia et pace publice agendum est.

Čl. 142 – Rada usiluje o to, aby bylo spravedlnosti a míru ve světě napomáháno evangeliem a sociální naukou církve.

Čl. 143 – § 1. Prohlubuje sociální nauku církve a zasazuje se o to, aby byla stále více rozšiřována a převáděna u lidí a společností do praxe každodenního života, obzvláště aby byly vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli stále více prodchnuty duchem evangelia.

§ 2. Shromažďuje a sestavuje zprávy a výsledky zkoumání o spravedlnosti a míru, rozvoji národů a porušování lidských práv, vyhodnocuje je a oznamuje z toho vyvozené závěry biskupským konferencím k jejich dalšímu využití; napomáhá také vztahům s mezinárodními katolickými sdruženími a jinými institucemi, ale i s těmi, které stojí vně církve a opravdově se snaží o to, aby byly ve světě uskutečněny hodnoty spravedlnosti a míru.

§ 3. Usiluje především v souvislosti se Světovým dnem míru, aby mezi národy rostlo povědomí o povinnosti podporovat mír.

Čl. 144 – Udržuje úzké styky se Státním sekretariátem, především jde-li o veřejné projednání otázek spravedlnosti a míru skrze dokumenty a prohlášení.

Art. 145 – Consilium Ecclesiae Catholicae sollicitudine erga egentes ostendit, ut humana fraternitas foveatur et caritas Christi manifestetur.

Art. 146 – Consilii munus est:

1° Christifideles incitare ad evangelicae caritatis testimonium praebendum, utpote ipsam Ecclesiae missionem participantes, eosque in hac cura sustinere;

2° incepta catholicorum institutorum fovere et coordinare, quae egentibus populis adiuvandis incumbunt, ea praesertim quae urgentioribus angustiis et calamitatibus succurrunt, facilioresque reddere institutorum catholicorum necessitudines cum publicis internationalibus consiliis, quae in eodem beneficentiae et progressionis campo operantur;

3° consilia atque mutuae navitatis fraternique auxilii opera studio prosequi atque promovere, quae humano profectui inserviunt.

Art. 147 – Huius Consilii Praeses idem est ac Praeses Pontificii Consilii pro Iustitia et Pace, qui curat ut utriusque Instituti actuositas arcta coniunctione procedat.

Art. 148 – Inter Consilii membra viri etiam et mulieres cooptantur, qui catholicorum beneficentiae institutorum veluti partes agant quo efficacius proposita Consilii ad effectum deducantur.

Čl. 145 – Rada vyjadřuje starost katolické církve o potřebné a sleduje cíl, aby bylo podporováno bratrství mezi lidmi a aby se poukazovalo na lásku Kristovu.

Čl. 146 – Úkolem rady je:

1° nabádat věřící, aby vydávali svědectví evangelijní lásky a podíleli se tímto způsobem na poslání církve, a posilovali ji v této péči;

2° napomáhat a koordinovat iniciativy katolických institucí, které se věnují pomoci národům trpícím nouzí, a především těm institucím, které přicházejí na pomoc v nejnaléhavějších případech nouze a při škodách, jakož i ulehčovat vztahům mezi těmito katolickými institucemi a veřejnými mezinárodními organizacemi, které jsou činné na tomto poli dobročinnosti a rozvoje;

3° angažovaně doprovázet a podporovat projekty a díla vzájemné péče a bratrské pomoci, která jsou ve shodě s lidským pokrokem.

Čl. 147 – Předsedou této rady je ten, kdo předsedá Papežské radě pro spravedlnost a mír; stará se o to, aby aktivity obou dikasterií byly v úzkém spojení.

Čl. 148 – Za členy rady jsou přijímáni také muži a ženy, kteří mají reprezentovat katolické dobročinné instituce, aby tak mohly být návrhy Rady uvedeny účinněji ve skutek.

*Pontificium Consilium
de Spirituali Migrantium
atque Itinerantium Cura*

*Papežská rada
pro pastorači migrantů
a lidí mimo domov*

Art. 149 – Consilium pastoraalem Ecclesiae sollicitudinem convertit ad peculiare necessitates eorum, qui patrium solum relinquere coacti sint vel eo penitus careant; itemque quæstiones, ad hæc attinentes, accommodato studio perpendendas curat.

Art. 150 – § 1. Consilium dat operam, ut in Ecclesiis particularibus efficax propriaque cura spiritualis, etiam, si res ferat, per congruas pastorales structuras, præbeatur sive profugis et exsulibus, sive migrantibus, nomadibus et circensem artem exercentibus.

§ 2. Fovet pariter apud easdem Ecclesias pastoraalem sollicitudinem pro maritimis sive navigantibus sive in portibus, præsertim per Opus Apostolatus Maris, cuius supremam moderationem exercet.

§ 3. Eandem sollicitudinem adhibet iis, qui in aëroportibus vel in ipsis aëronavibus officia exercent vel opus faciunt.

§ 4. Adnititur, ut populus christianus, præsertim occasione oblata celebrationis *Diei universalis pro migrantibus atque exsulibus*, conscientiam eorum necessitatum sibi comparet atque proprium fraternum animum erga eos efficaciter manifestet.

Art. 151 – Adlaborat ut itinera pietatis causa vel studio discendi vel ad relaxationem suscepta ad moralem religiosamque Christifidelium formationem conferant atque Ecclesiis particularibus adest ut omnes qui

Čl. 149 – Rada se věnuje pastorační péči církve a zvláštním potřebám těch, kteří byli přinuceni opustit vlast nebo kteří vůbec žádnou nemají; rovněž se stará o to, aby problémy v této oblasti byly brány na zřetel s potřebnou pečlivostí.

Čl. 150 – § 1. Rada se zasazuje o to, aby v místních církvích byla nabízena účinná a zvláštní duchovní péče o běžence, osoby hledající azyl, migranty, nomády a potulné kejklíře, je-li to nezbytné, i skrze vhodné pastorační struktury.

§ 2. Podporuje rovněž u těchto církví pastorační péči o námořníky, ať již na moři nebo v přístavech, především skrze Dílo apoštolátů moří, jemuž vykonává vedení.

§ 3. Tutéž péči věnuje i těm, kteří působí nebo pracují na letištích nebo v letadlech.

§ 4. Usiluje o to, aby si byl křesťanský lid, obzvláště při slavení Světového dne migrantů a běženců, vědom jejich nouze a vyjádřil svůj bratrský postoj k nim.

Čl. 151 – Usiluje o to, aby poutě, studijní cesty a cesty na zotavenou přispívaly k morálnímu a náboženskému vzdělávání křesťanů, podporuje místní církve v jejich snahách, aby mohli požadovat vhodnou

exinde extra proprium domicilium versantur, apta animarum cura frui possint.

*Pontificium Consilium
de Apostolatu pro Valetudinis
Administris*

Art. 152 – Consilium sollicitudinem Ecclesiae pro infirmis ostendit adiuvando eos qui ministerium implent erga aegrotantes dolentesque, ut misericordiae apostolatus, quem exercent, novis postulationibus aptius usque respondeat.

Art. 153 – § 1. Consilii est Ecclesiae doctrinam diffundere circa spirituales et morales infirmitatis aspectus necnon humani doloris significationem.

§ 2. Ecclesiis particularibus adiutricem operam praebet, ut valetudinis administris spirituali cura iuventur in sua navitate secundum christianam doctrinam explenda, ac praeterea ne iis, qui in hoc ambitu pastoralementem actionem gerunt, apta subsidia ad proprium exsequendum opus desint.

§ 3. Idem studii actionisque operi favet, quod sive Consociationes Internationales Catholicae sive alia instituta in hoc campo variis modis navant.

§ 4. Intento animo novitates in legibus et scientiis circa valetudinem prosequitur eo consilio, ut in opera pastoralis Ecclesiae earum opportuna ratio habeatur.

duchovní péči všichni věřící, kteří se nacházejí mimo své vlastní bydliště.

*Papežská rada
pro pastorační zdravotníků*

Čl. 152 – Rada vyjadřuje péči církve o nemocné tím, že pomáhá těm, kteří slouží nemocným a trpícím, aby jimi vykonávaný apoštolát milosrdenství stále lépe odpovídal novým požadavkům.

Čl. 153 – § 1. Úkolem rady je rozšiřovat nauku církve o spirituálních a morálních aspektech nemoci a o významu lidského utrpení.

§ 2. Pomáhá místním církvím, aby osoby činné ve zdravotnických službách při svém snažení vykonávaly svoji činnost podle křesťanské nauky, nacházely duchovní doprovod a aby těm, kteří vykonávají v této oblasti duchovní péči, nechyběly vhodné prostředky k uskutečnění vlastních úkolů.

§ 3. Podporuje teoretické a praktické aktivity, které byly v této oblasti různým způsobem podniknuty mezinárodními katolickými sdruženími nebo také jinými institucemi.

§ 4. Pečlivě sleduje nové zákonodárství a nové výsledky vědeckého bádání ohledně zdraví s naléhavým cílem, aby k nim vhodným způsobem přihlíželo pastorační jednání církve.

*Pontificium Consilium
de Legum Textibus Interpretandis*

Art. 154 – Consilii munus in legibus Ecclesiae interpretandis praesertim consistit.

Art. 155 – Consilio competit Ecclesiae legum universalium interpretationem authenticam pontificia auctoritate firmatam proferre, auditis in rebus maioris momenti Dicasteriis, ad quae res ratione materiae pertinet.

Art. 156 – Hoc Consilium ceteris Romanis Dicasteriis praesto est ad illa iuvanda eo proposito ut decreta generalia exsecutoria et instructiones ab iisdem edendae iuris vigentis praescriptis congruant et recta forma iuridica exarentur.

Art. 157 – Eidem insuper subicienda sunt a Dicasterio competenti pro recognitione decreta generalia Episcoporum coetuum ut examinentur ratione habita iuridica.

Art. 158 – Iis quorum interest postulantibus, decernit utrum leges particulares et generalia decreta, a legislatoribus infra supremam auctoritatem lata, universalibus Ecclesiae legibus consentanea sint necne.

*Pontificium Consilium
pro Dialogo inter Religiones*

Art. 159 – Consilium fovet et moderatur rationes cum membris coetibusque religionum, quae christiano nomine non censentur, necnon cum iis, qui sensu religioso quocumque modo potiuntur.

*Papežská rada
pro výklad legislativních textů*

Čl. 154 – Úloha rady spočívá především ve vykládání textů zákonů církve.

Čl. 155 – Radě přísluší předkládat papežskou mocí potvrzený autentický výklad zákonů univerzální církve poté, co v záležitostech většího významu vyslechne dikasterie, které jsou pro přezkoumávanou materii kompetentní.

Čl. 156 – Tato dikasterie je k dispozici ostatním římským dikasteriím, aby jim pomohla k tomu, aby všeobecné prováděcí dekrety a instrukce, které jimi mají být vydávány, byly ve shodě s platnými zákonnými předpisy a byly vyhotoveny ve správné právní formě.

Čl. 157 – Téže musí být mimoto předloženy příslušnou dikasterií obecné dekrety závěrů biskupů, aby byly přezkoumány z právního hlediska.

Čl. 158 – Na návrh toho, koho se to týká, rozhoduje, zda jsou partikulární zákony a obecné dekrety, které byly vydány zákonodárci pod nejvyšší autoritou v souladu s univerzálními zákony církve.

*Papežská rada
pro mezináboženský dialog*

Art. 159 – Rada podporuje a upravuje vztahy mezi členy a skupinami náboženství, která nejsou sdružena pod křesťanským názvem, a těmi, která jsou nějakým způsobem obdařena religiózním smyslem.

Art. 160 – Consilium operam dat, ut dialogus cum asseclis aliarum religionum apte conseratur, aliasque rationes cum ipsis fovet; opportuna studia et conventus promovet ut mutua notitia atque æstimatio habeantur, necnon hominis dignitas eiusque spiritualia et moralia bona consociata opera provehantur; formationi eorum consulit, qui in huiusmodi dialogum incumbunt.

Art. 161 – Cum subiecta materia id requirit, in proprio munere exercendo collatis consiliis procedat oportet cum Congregatione de Doctrina Fidei, et, si opus fuerit, cum Congregationibus pro Ecclesiis Orientalibus et pro Gentium Evangelizatione.

Art. 162 – Apud Consilium exstat Commissio ad rationes cum Musulmanis sub religioso respectu fovendas, moderante eiusdem Consilii Præsidi.

*Pontificium Consilium
pro Dialogo cum Non Credentibus*

Art. 163 – Consilium pastorem Ecclesiæ sollicitudinem manifestat erga eos qui Deo non credunt vel nullam religionem profitentur.

Art. 164 – Studium promovet atheismi necnon fidei religionisque defectus, eorum causas atque consecutiones inquirendo ad christianam fidem quod attinet, eo proposito, ut apta auxilia pastoralis actioni comparentur, operam potissimum ferentibus catholicis studiorum Institutis.

Art. 165 – Dialogum instituit cum atheis et non credentibus, quoties hi sinceræ cooperationi assentiantur; studiorum de hac materia cœtibus per vere peritos interest.

Čl. 160 – Rada se snaží o to, aby se dialog s příslušníky jiných náboženství konal vhodným způsobem a napomáhá jiným formám vztahů s nimi; podporuje vhodná studia a setkání s cílem, aby z nich povstalo vzájemné poznání a respekt a aby byla společnou snahou podporována důstojnost lidí a jejich duchovní a morální hodnoty; věnuje se také vzdělání těch, kteří se v tomto dialogu angažují.

Čl. 161 – Pokud to uvedený předmět vyžaduje, musí při uskutečňování svého úkolu postupovat se souhlasem Kongregace pro nauku víry, a pokud je to potřeba, s Kongregacemi pro východní církve a pro evangelizaci národů.

Čl. 162 – Při této radě působí komise, která má podporovat vztahy k muslimům z náboženského hlediska; je řízena předsedou téže rady.

*Papežská rada
pro dialog s nevěřícími*

Čl. 163 – Rada znázorňuje pastorační péči církve o ty, kteří nevěří v Boha nebo se nepřiznávají k žádnému náboženství.

Čl. 164 – Podporuje studium ateizmu, nedostatku víry a náboženství tím, že zkoumá jejich příčiny a následky ve vztahu ke křesťanské víře se zaměřením na to, aby z toho mohly být získány vhodné pomůcky pro pastorační jednání, obzvláště za pomoci katolických studijních institutů.

Čl. 165 – Iniciuje dialog s ateisty a nevěřícími, pokud tito mají souhlasit s opravdovou spoluprací; s vynikajícími odborníky se účastní studijních konferencí k této materii.

Pontificium Consilium de Cultura

Art. 166 – Consilium rationes fovet inter Sanctam Sedem et humani cultus provinciam, præsertim colloquium cum variis nostri temporis Institutis scientiæ et doctrinæ provehendo, ut civilis cultus magis magisque Evangelio aperiatur atque scientiarum, litterarum, artiumque cultores se ad veritatem, bonitatem et pulchritudinem ab Ecclesia vocari sentiant.

Art. 167 — Consilium structuram habet peculiarem, in qua, una cum Præsede, adsunt Cœtus præsidialis aliusque cœtus cultorum variarum disciplinarum ex pluribus orbis terrarum regionibus.

Art. 168 — Consilium apta incepta ad culturam attinentia per se suscipit; ea quæ a variis Ecclesiæ Institutis capiuntur, persequitur atque ipsis, quatenus opus fuerit, adiutricem operam præbet. Collatis autem consiliis cum Secretaria Status attendit ad agendi rationes, quas ad humanum cultum fovendum Civitates et internationalia Consilia susceperint, atque in culturæ ambitu præcipuis cœtibus pro opportunitate interest et congressiones fovet.

*Pontificium Consilium
de Communicationibus socialibus*

Art. 169 – § 1. Consilium in quæstionibus ad communicationis socialis instrumenta attinentibus versatur, eo consilio ut etiam per ea salutis nuntium et humana progressio ad civilem cultum moresque fovendos provehantur.

Papežská rada pro kulturu

Čl. 166 – Rada napomáhá vztahům mezi Svatým stolcem a oblastí lidské kultury, podporuje především rozpravu s různými vědeckými a naučnými institucemi naší doby s cílem, aby se světská kultura stále více otevírala evangeliu a aby byli vědci, literáti a umělci církví povoláváni k pravdě, dobru a kráse.

Čl. 167 – Rada má zvláštní strukturu, ve které je společně s předsedou prezidium a okruh umělců z různých oblastí a více regionů světa.

Čl. 168 – Rada se ujímá vhodných iniciativ, které se vztahují ke kultuře; doprovází ty, které byly iniciovány různými církevními institucemi, a poskytuje jim svoji pomoc, pokud je to třeba. Dále pozorně sleduje se souhlasem Státního sekretariátu jednání, které podnikají státy a mezinárodní organizace, aby podporovaly lidskou kulturu, a sama podle potřeby podporuje především setkání a kongresy v oblasti kultury, jichž se také účastní.

*Papežská rada
pro sdělovací prostředky*

Čl. 169 – § 1. Rada se zabývá otázkami, které se týkají sociálních komunikačních prostředků s cílem, aby také s jejich pomocí mohlo poselství spásy a lidského pokroku přispět podpoře světové kultury a mravů.

§ 2. In suis muneribus explendis arcta coniunctione cum Secretaria Status procedat oportet.

Art. 170 — § 1. Consilium in præcipuum munus incumbit tempestive accommodateque suscitandi ac sustinendi Ecclesiae et Christifidelium actionem in multiplicibus socialis communicationis formis; operam dandi ut sive diaria aliaque periodica scripta, sive cinematographica spectacula, sive radiophonicæ ac televisificæ emissiones humano et christiano spiritu magis magisque imbuantur.

§ 2. Peculiari sollicitudine prosequitur catholicas ephemerides, periodicas scriptiones, stationes radiophonicas atque televisificas, ut propriæ indoli ac muneri reapse respondeant, præsertim Ecclesiae doctrinam, prout a Magisterio proponitur, evulgando, atque religiosos nuntios recte fideliterque diffundendo.

§ 3. Necessitudinem fovet cum catholicis consociationibus, quæ communicationibus socialibus dant operam.

§ 4. Curat ut populus christianus, præsertim occasione data celebrationis *Diei communicationum socialium* conscius fiat officii, quo unusquisque tenetur, ad laborandi ut huiusmodi instrumenta pastoralis Ecclesiae missioni præsto sunt.

§ 2. Při plnění svého úkolu musí postupovat v těsné spolupráci se Státním sekretariátem.

Čl. 170 – § 1. Radětnáleží hlavní úloha povzbuzovat a podporovat vhodnými a přiměřenými formami jednání církve a křesťanů v různých formách sociálních komunikačních prostředků; a přitom pomáhat, aby byli deníky a periodika, filmy, rozhlasová a televizní vysílání stále více prodchnuty křesťanským duchem.

§ 2. Se zvláštní péčí provází katolické deníky, periodika, rozhlasové a televizní stanice, aby skutečně odpovídaly své zvláštní osobitosti a úloze tím, že správně a důvěryhodně rozšiřují nauku církve tak, jak je předkládána učitelským úřadem, jakož i zprávy z náboženské oblasti.

§ 3. Napomáhá spojení s katolickými sdruženími, které jsou činné v oblasti sociálních komunikačních prostředků.

§ 4. Pečuje o to, aby si křesťanský lid zvláště při slavení Světového dne sociálních komunikačních prostředků byl vědom úlohy přispívat k tomu, aby tyto prostředky podporovaly pastorační poslání církve, kterou má jeden každý.

VI

OFFICIA

Camera Apostolica

Art. 171 – § 1. Camera Apostolica, cui præficitur Cardinalis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarius, iuvante Vice-Camerario una cum ceteris Prælati Cameralibus, munera præsertim gerit, quæ ipsi peculiari lege de vacante Sede Apostolica tribuuntur.

§ 2. Sede Apostolica vacante, Cardinali Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario ius est et officium, etiam per suum delegatum, ab omnibus Administrationibus, quæ e Sancta Sede pendent, relationes exposcere de earum statu patrimoniali et œconomico itemque notitias de extraordinariis negotiis, quæ tunc forte aguntur, et a Præfectura Rerum Œconomicarum Sanctæ Sedis generales computationes accepti et expensi anni superioris nec non prævias æstimationes pro anno subsequente; has autem relationes et computationes Cardinalium Collegio subiciendi officio tenetur.

Administratio

Patrimonii Sedis Apostolicæ

Art. 172 – Huic officio competit bona Sanctæ Sedis propria administrare, quæ eo destinantur, ut sumptus ad Curia Romanæ munera explenda necessarii suppeditentur.

Art. 173 – Eidem Cardinalis præest, cui Patrum Cardinalium cœtus adest, idemque duabus sectionibus, Ordinaria atque Extraordinaria, constat, sub moderamine Prælati Secretarii.

VI

ÚŘADY

Pokladna apoštolského stolce

Čl. 171 – § 1. Pokladna apoštolského stolce, které předsedá kardinál komoří Svaté římské církve, jemuž pomáhá místokomoří společně s ostatními preláty komory, plní především úkoly, které jí byly určeny ve zvláštním zákoně o sedisvakanci.

§ 2. Při sedisvakanci je právem a povinností kardinála Svaté římské církve vyžadovat i skrze své delegáty zprávy o majetkovém a ekonomickém hospodaření ode všech správ, které závisejí na Svatém stolci, a žádat informace o neobvyklých obchodech, které jsou snad k tomuto okamžiku v běhu, a současně od Prefektury pro ekonomické záležitosti Svatého stolce celkový ujednaný rozpočet předchozího roku a návrh rozpočtu pro příští rok. Z úřední povinnosti je povinen tyto zprávy a účty předložit kardinálskému sboru.

Správa

majetku Apoštolského stolce

Čl. 172 – Tomuto úřadu přísluší spravovat majetek Svatého stolce, který je určen k tomu, aby byly k dispozici prostředky nezbytné pro plnění úloh Římské kurie.

Čl. 173 – Předsedá mu kardinál, jemuž pomáhá skupina kardinálů; úřad sestává ze dvou sekcí, totiž řádné a mimořádné, které jsou pod odpovědným vedením preláta sekretáře.

Art. 174 – Sectio Ordinaria bona administrat, quorum cura ipsi credita est, in consilium vocatis, si opus fuerit, etiam peritis; et perpendit quæ ad statum iuridicum-œconomicum ministrorum Sanctæ Sedis attinent; institutis sub ipsius administratoria moderatione exstantibus invigilat; prospicit ut omnia apparentur, quæ ordinaria Dicasteriorum navitas ad proprios fines assequendos requirit; rationes accepti et expensi habet atque pecuniæ dandæ et recipiendæ sive computationem pro anno elapso sive pro subsequenti anno æstimationem conficit.

Art. 175 – Extraordinaria Sectio peculiaria bona mobilia administrat et mobilium bonorum procurationem agit, quæ a ceteris Sanctæ Sedis Institutis eidem committuntur.

*Præfectura Rerum Œconomicarum
Sanctæ Sedis*

Art. 176 – Præfecturæ munus competit moderandi et gubernandi bonorum administrationes, quæ a Sancta Sede pendent vel quibus ipsa præest, quæcumque est autonomia qua forte gaudeant.

Art. 177 – Eidem præest Cardinalis cui adest cœtus Cardinalium, iuvantibus Prælato Secretario et Ratiocinatore Generali.

Art. 178 – § 1. Perpendit sive relationes de statu patrimoniali et œconomico sive rationes accepti atque expensi tum annualium sumptuum, præviæ tum subsequentem administrationum de quibus agit art. 176, libros et documenta, si opus fuerit, inspiciendo.

Čl. 174 – Řádná sekce spravuje majetek, o který má pečovat, přitom využívá rad odborníků, je-li to třeba; a řeší vše, co se týká právního a hospodářského stavu pracovníků Svatého stolce; bdí nad institucemi, které jsou podřízeny jejímu správnímu vedení; pečuje o to, aby bylo k dispozici vše, co si vyžaduje řádná činnost dikasterií k plnění svých vlastních cílů; je zodpovědná za průběžné vedení účetnictví a vyhotovuje roční uzávěrku a návrh rozpočtu.

Čl. 175 – Mimořádná sekce spravuje zvláštní movitý majetek a spravuje movitý majetek, který jí byl svěřen jinými institucemi Svatého stolce.

*Prefektura ekonomických záležitostí
Svatého stolce*

Čl. 176 – Úkolem prefektury je odpovědné vedení správy všeho majetku, který souvisí se Svatým stolcem nebo je mu podřízen, ať už disponuje jakoukoli mírou atonomie.

Čl. 177 – Předsedá jí kardinál, jemuž pomáhá skupina kardinálů, dále spolupracují prelát sekretář a hlavní účetní.

Čl. 178 – § 1. Přezkoumává přehledy o majetkovém a ekonomickém hospodáření, roční účetní závěrku a návrhy rozpočtů správ, o nichž je řeč v čl. 176; dále kontroluje účetní knihy a doklady, je-li to třeba.

§ 2. Generalem computationem, sive ad præviam sumptuum æstimationem sive ad rationem expensæ pecuniæ Sanctæ Sedis quod attinet, apparat, eandemque tempore statuto Superiori Auctoritati approbandam subicit.

Art. 179 – § 1. Nummariis administrationum inceptis invigilat; sententiam de operum maioris momenti adumbrationibus fert.

§ 2. Cognoscit de damnis patrimonio Sanctæ Sedis quomodocumque illatis, ad actiones pœnales vel civiles, si opus fuerit, competentibus tribunalibus proponendas.

VII

CETERA CURIÆ ROMANÆ INSTITUTA

Præfectura Pontificalis Domus

Art. 180 – Præfectura ordinem internum ad Pontificalem Domum spectantem respicit, atque iis omnibus sive clericis sive laicis moderatur, ad disciplinam et servitium quod attinet, qui Cappellam et Familiam Pontificiam constituunt.

Art. 181 – § 1. Summo Pontifici adest sive in Palatio Apostolico sive cum Ipse in Urbem vel in Italiam iter facit.

§ 2. Ordinationi et processui studet Cæremoniarum Pontificalium, extra partem stricte liturgicam, quæ ab Officio Liturgicis Celebrationibus Summi Pontificis præposito absolvitur; præcedentiæ ordinem attribuit.

§ 3. Admissiones publicas privatasque coram Pontifice disponit, collatis consiliis, quoties rerum natura id

§ 2. Vyhotovuje návrh a bilanci pro celkový rozpočet Svatého stolce a obojí předkládá v pevně stanovené lhůtě nejvyšší autoritě ke schválení.

Čl. 179 – § 1. Dozírá na ekonomické projekty jednotlivých správ; zaujímá stanoviska k návrhům úkolů většího významu.

§ 2. Vzniknou-li Svatému stolci majetkové škody, zkoumá, zda je třeba navrhnout příslušným soudům trestněprávní nebo civilněprávní opatření.

VII

OSTATNÍ INSTITUCE ŘÍMSKÉ KURIE

Prefektura papežského domu

Čl. 180 – Prefektura se stará o vnitřní pořádek papežského domu a vede duchovní a laiky, kteří tvoří papežskou kapli a papežskou rodinu, co se týče disciplíny a služby.

Čl. 181 – § 1. Slouží papeži jak v Apoštolském paláci, tak během jeho cest po Římě nebo Itálii.

§ 2. Snaží se o pořádek a průběh papežských ceremonií, s výjimkou striktně liturgických částí, k nimž je kompetentní Úřad papeže pro liturgické slavnosti; ustanovuje precedenční řád.

§ 3. Připravuje veřejné a soukromé audience papeže, přičemž se pokaždé, vyžaduje-li to povaha věci, radí se

postulet, cum Secretaria Status, qua moderante ea ordinat, quæ servanda sunt, cum ab ipso Romano Pontifice coram sollemniter admittuntur supremi populorum Moderatores, Nationum Legati, Civitatum Ministri, Publicæ Auctoritates ceteræque personæ dignitate insignes.

*Officium de Liturgicis Celebrationibus
Summi Pontificis*

Art. 182 – § 1. Ipsius est ea quæ necessaria sunt ad liturgicas aliasque sacras celebrationes, quæ a Summo Pontifice aut Eius nomine peraguntur, parare easque, iuxta vigentia iuris liturgici præscripta, moderari.

§ 2. Magister pontificiarum Celebrationum Liturgicarum a Summo Pontifice ad quinquennium nominatur; cæremoniarum pontificii, qui eum in sacris celebrationibus adiuvant, a Secretario Status pariter ad idem tempus nominantur.

VIII

ADVOCATI

Art. 183 – Præter Romanæ Rotæ Advocatos et Advocatos pro causis Sanctorum, Album adest Advocatorum, qui habiles sunt, rogatu eorum quorum interest, ut patrocinium causarum apud Supremum Signaturæ Apostolicæ Tribunal suscipiant necnon, in recursibus hierarchicis apud Dicasteria Curia Romanæ, operam suam præstent.

Art. 184 – A Cardinali Secretario Status, audita commissione stabiliter ad hoc constituta, candidati in Albo inscribi possunt, qui congrua

Státním sekretariátem. Pod jeho vedením připravuje vše, co je potřeba, pro slavnostní přijetí hlav států, velvyslanců, ministrů, osobností veřejného života a ostatních hodnostářů.

Úřad pro papežské bohoslužby

Čl. 182 – § 1. Tomuto úřadu náleží vše, co je potřeba k přípravě liturgických nebo ostatních bohoslužebných slavností, které vykonává papež nebo jsou konány jeho jménem, a tyto vede podle platných liturgických předpisů.

§ 2. Papežský mistr ceremoniář je jmenován papežem na dobu pěti let; papežští ceremoniáři, kteří mu pomáhají při bohoslužebných slavnostech, jsou jmenováni státním sekretářem na tutéž dobu.

VIII

ADVOKÁTI

Čl. 183 – Vedle advokátů Římské rotý a advokátů pro procesy blahořečení a svatořečení je seznam takových advokátů, kteří jsou oprávněni na žádost těch, jichž se to týká, převzít právní zastoupení v řízení u Nejvyššího soudu Apoštolské signatury a rovněž poskytovat svoji službu u hierarchických rekurzů dikasteriím Římské kurie.

Čl. 184 – Kardinálem státním sekretářem mohou být, po dohodě komise k tomu ustanovené, zapsáni do seznamu advokátů takoví kandidáti, kteří mají

præparatione, aptis titulis academicis comprobata, simulque vitæ christianæ exemplo, morum honestate ac rerum agendarum peritia commendentur. Quibus requisitis forte postea deficientibus, ex Albo expungendi sunt.

Art. 185 – § 1. Ex Advocatis præsertim in Albo adscriptis Corpus Sanctæ Sedis Advocatorum constituitur, qui patrocinium causarum, nomine Sanctæ Sedis vel Curia Romanæ Dicasteriorum, apud ecclesiastica vel civilia tribunalia suscipere valent.

§ 2. A Cardinali Secretario Status, audita commissione, de qua in art. 184, ad quinquennium nominantur; graves tamen ob causas, a munere removeri possunt. Expleto septuagesimo quinto ætatis anno, a munere cessant.

IX

INSTITUTIONES SANCTÆ SEDI ADHÆRENTES

Art. 186 – Sunt Instituta quædam, sive antiquæ originis sive novæ constitutionis, quæ, quamvis ad Curiam Romanam sensu proprio non pertineant, nihilominus ipsi Summo Pontifici, Curia et Ecclesie universæ servitia necessaria aut utilia præstant et cum Apostolica Sede aliquo modo cohærent.

Art. 187 – Inter huiusmodi Instituta eminet Tabularium seu Archivum Secretum Vaticanum, in quo documenta regiminis Ecclesie adservantur, ut imprimis ipsi Sanctæ Sedi et Curia in proprio opere perficiendo præsto sunt deinde vero, ex

odpovídající přípravu prokázanou vhodným akademickým titulem a kteří jsou současně doporučováni příkladem křesťanského života, morální bezúhonností a zkušeností při vyřizování takových případů. Ztratí-li později tyto předpoklady, jsou ze seznamu vyškrtnutí.

Čl. 185 – § 1. Především z advokátů, kteří jsou zapsáni v tomto seznamu, sestává těleso advokátů Svatého stolce, tito mohou převzít právní zastoupení v takových případech, které jsou vedeny před církevními nebo světskými soudy jménem Svatého stolce nebo dikasterií Římské kurie.

§ 2. Jsou jmenováni kardinálem státním sekretářem po slyšení komise jmenované v čl. 184 na dobu pěti let; ze závažného důvodu mohou být tohoto úřadu zbaveni. Po dovršení sedmdesátého pátého roku života od úřadu odstupují.

IX

INSTITUTE SPOJENÉ SE SVATÝM STOLCEM

Čl. 186 – Jsou určité instituce, částečně historického původu, částečně nově založené, které ačkoliv ve vlastním smyslu nepatří k Římské kurii, poskytují stejně tak nezbytné nebo užitečné služby papeži samotnému, kurii nebo celé církvi, a jsou nějakým způsobem spojeny s Apoštolským stolcem.

Čl. 187 – Mezi institucemi tohoto druhu vyniká *Tabularium* neboli Tajný vatikánský archiv, ve kterém jsou uchovávány dokumenty, které se vztahují k vedení církve, aby byly k dispozici samotnému Svatému stolci a kurii při plnění jejich vlastních úkolů

ipsa concessione Pontificia, omnibus historiæ explorandæ studiosis, atque fontes cognitionis evadere possint omnium historiæ profanæ quoque regionum, quæ cum vita Ecclesiæ sæculis præteritis arcte cohærent.

Art. 188 – Instrumentum insuper insigne Ecclesiæ ad culturam fovendam, servandam, divulgandam a Summis Pontificibus constituta est Bibliotheca Apostolica Vaticana, quæ thesaurus omne genus scientiæ et artis in suis variis sectionibus viris doctis veritatem investigantibus præbet.

Art. 189 – Ad veritatem inquirendam et diffundendam in variis scientiæ divinæ et humanæ regionibus ortæ sunt in sinu Ecclesiæ Romanæ variæ, quæ vocantur, Academia, inter quas eminent Scientiarum Academia Pontificia.

Art. 190 – Hæ omnes Institutiones Ecclesiæ Romanæ reguntur propriis legibus constitutionis et administrationis.

Art. 191 – Recentioris originis sunt, quamvis ex parte exemplis præteritis inhæreant, Typographia Polyglotta Vaticana, Officina libraria editoria Vaticana, Ephemerides diurnæ, hebdomadariæ, menstruæ, inter quas eminent *L'Osservatore Romano*, Statio Radiophonica Vaticana et Centrum Televisificum Vaticanum. Hæc Instituta subiciuntur Secretariæ Status aut aliis Curiæ Romanæ officiis iuxta proprias leges.

Art. 192 – Fabrica Sancti Petri curare perget ea quæ ad Basilicam Principis Apostolorum pertinent sive quoad conservationem et decorem ædificii

a aby mohly později na základě papežského dovolení představovat pro všechny dějepisce zdroj poznatků pro všechny oblasti historie, také světské, která je od minulých staletí těsně spojená s životem církve.

Čl. 188 – Jako vynikající instituci církve pro rozvoj, uchovávání a rozšiřování kultury byla papeži založena Vatikánská apoštolská knihovna, která ve svých rozličných odděleních nabízí bohatství všeho druhu vědy a umění vědcům, kteří hledají pravdu.

Čl. 189 – Aby byla zkoumána a rozšiřována pravda v různých oborech teologických a humanitních věd, vznikly v lůně Římské kurie různé tzv. akademie, mezi nimiž vyniká Papežská akademie věd.

Čl. 190 – Všechny tyto instituce Římské církve se jak ve svém zřízení, tak ve své správě řídí podle svých zákonů.

Čl. 191 – Mladšího původu, i když zčásti navazují na předchozí instituce, jsou Vatikánská tiskárna, Vatikánské nakladatelství, deníky, týdeníky a měsíčníky, mezi nimiž vynikají *Osservatore Romano*, Radio Vatikán a Vatikánské televizní centrum. Tyto instituce závisí na Státním sekretariátu nebo na jiném úřadu Římské kurie, podle jejich vlastních zákonů.

Čl. 192 – Stavební huť baziliky sv. Petra se i nadále podle zvláštních zákonů ujímá všeho, co se týká baziliky Apoštolského knížete, ať už údržby a

sive quoad disciplinam internam custodum et peregrinorum, qui visendi causa templum ingrediuntur, iuxta proprias leges. In omnibus, quæ id exigunt, Superiores Fabricæ concorditer agant cum Capitulo eiusdem Basilicæ.

Art. 193 – Eleemosynaria Apostolica opus adiumenti pro Summo Pontifice exercet erga pauperes ac pendet directe ex Ipso.

Decernimus præsentem Constitutionem apostolicam firmam, validam et efficacem esse ac fore, suosque plenos et integros effectus sortiri atque obtinere a die 1 mensis Martii 1989 et ab illis ad quos spectat aut quomodolibet spectabit in omnibus et per omnia plenissime observari, contrariis quibusvis, etiam specialissima mentione dignis, non obstantibus.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, coram Patribus Cardinalibus in Consistorio adunatis, in pervigilio sollemnitatis Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, die XXVIII mensis Iunii Anno Mariali MCMLXXXVIII, Pontificatus Nostri decimo.

výzdoby budovy, nebo ohledně vnitřního pořádku hlídačů a poutníků, kteří přicházejí do kostela za účelem prohlídky. Ve všech případech, kdy je třeba, spolupracují vedoucí Stavební hutě baziliky s Kapitulou baziliky.

Čl. 193 – Apoštolská dobročinná pokladna pomáhá ve jménu papeže potřebným a je mu přímo podřízena.

Stanovíme, že je tato předložená Apoštolská konstituce nyní i v budoucnu stálá, platná a účinná, a že její úplná a všezahrnující účinnost nastane 1. března 1989, a že musí být zcela zachována všemi, kterých se týká nebo nějak dotýká, nehledě na protikladné, ani na čestné úvahy.

Dáno v Římě u svatého Petra, v přítomnosti kardinálů shromážděných v konzistoři, v předvečer svátku svatých apoštolů Petra a Pavla, 28. června mariánského roku 1988, desátého roku našeho pontifikátu.

ADNEXUM I

**De pastoralis momento Visitationis
«ad limina Apostolorum»,
de qua in articulis a 28 ad 32**

Pastoralis illa ratio, quæ in recognoscenda Apostolica Constitutione de Curia Romana primas partes habuit, id etiam effecit, ut Episcoporum Visitationi «ad limina Apostolorum» maior usque significatio attribueretur, eiusque pastorale momentum aptiore in lumine collocaretur, quod in Ecclesiæ vita nostro tempore hæ Visitationes consecutæ sunt.

1. Sicuti cognitum est, ipsæ fiunt, cum omnes Episcopi, qui, cum Apostolica Sede communionis vinculo coniuncti, per terrarum orbem Ecclesiis particularibus in caritate atque in ministerio præsent, Romam ad Apostolorum limina visitanda statis temporibus petunt.

Ipsæ enim Visitationes hinc occasionem præbent Episcopis officiorum suorum conscientiam, qua utpote Apostolorum successores premuntur, augendi et hierarchicæ communionis cum Petri successore sensum alendi; hinc centrum et quodammodo caput universalis illius ministerii constituunt, quod Beatissimus Pater exercet, cum particularium Ecclesiarum Pastores, suos in episcopatu fratres, complectitur, cum iisque de rebus agit, quæ ad ipsorum ecclesialem missionem sustinendam attinent.

2. Per Visitationes «ad limina» motus ille vel vitalis cursus, inter universam

PŘÍLOHA I

**Pastorační význam návštěvy
«ad limina Apostolorum»,
o níž v čl. 28 a 32**

Ono pastorační hledisko, které vychází z Apoštolské konstituce o Římské kúrii, také způsobilo to, že biskupské návštěvě »u apoštolských prahů« má být přičítána větší důležitost a její pastorační význam má být zřetelněji objasněn, čímž se v životě církve naší doby také tyto návštěvy řídí.

1. Jak bylo shledáno, konají se, když se všichni biskupové, spojení poutem společenství s Apoštolským stolcem, kteří v lásce a ve službě stojí v čele místních církví ve světě, vydají do Říma na návštěvu Apoštolských prahů ve stanovených dobách.

Samotné tyto návštěvy zde totiž poskytují biskupům příležitost k rozšíření povědomí o povinnostech jejich úřadu, který jakožto nástupci apoštolů zastávají, a k posílení vědomí hierarchického společenství s Petrovým nástupcem; zde je totiž centrum a jakási univerzální hlava této služby, již vykonává Nejsvětější otec, když se v lásce setkává s pastýři místních církví, svými bratry v biskupské službě, a když s nimi jedná o tom, co se týká jejich poslání v církvi.

2. Těmito návštěvami »ad limina« se zřetelně uskutečňuje onen pohyb nebo

Ecclesiam atque particulares Ecclesias intercedens, fit aliquomodo adspectabilis, qui a theologis definitur veluti quædam *perichoresis*, vel motibus comparatur, quibus humani corporis sanguis a corde ad extrema usque membra dilatatur atque ab istis ad cor refluit.

Primæ cuiusdam Visitationis «ad limina» vestigium atque exemplar in Pauli epistola ad Galatas invenitur, in qua Apostolus suam conversionem atque iter ad paganos a se susceptum narrat, hæc verba scribens, etiamsi ipse sciebat se a Christo mortis victore immediate vocatum atque edoctum esse: «Deinde [...] veni Hierosolymam videre Petrum, et mansi apud eum diebus quindecim» (1, 18); «deinde post annos quattuordecim iterum ascendi Hierosolymam [...] et contuli cum illis evangelium, quod prædico in gentibus [...] ne forte in vacuum currerem aut cucurrissem» (2, 2).

3. Congressio cum Petri successore, qui veritatis depositum ab Apostolis traditum primus custodit, eo tendit, ut unitas in eadem fide, spe et caritate confirmetur, atque immensum illud spiritualium moraliumque bonorum patrimonium magis magisque cognoscatur atque existimetur, quod universa Ecclesia, cum Romano Episcopo communionis vinculo coniuncta per terrarum orbem diffudit.

Dum Visitatio «ad limina» agitur, duo coram inter se congregiuntur viri, scilicet Ecclesiæ cuiusdam particularis Episcopus atque Romæ Episcopus idemque Petri successor, qui ambo suorum officiorum onus, cui derogari non licet, sustinent, sed alter ab altero minime seiunguntur: ambo enim proprio modo repræsentant, atque repræsentare debent, summam

životní chod mezi církví všeobecnou a církvemi místními, který teologové definují jako jakousi *perichórézi* nebo který je srovnáván s cestami, jimiž se v lidském těle rozlévá krev ze srdce až do nejzazších končetin a zase od nich proudí zpět do srdce.

První obraz a příklad jakési návštěvy »ad limina« se nachází v Pavlově listu Galaťanům, v němž Apoštol popisuje své obrácení a započatou cestu k pohanům a kde píše, ačkoli sám věděl, že byl bezprostředně povolán a vyučen Kristem, vítězem nad smrtí: »Pak [...] jsem přišel do Jeruzaléma, abych se setkal s Petrem, a zůstal jsem u něj patnáct dní;« (1,18) »pak jsem se po čtrnácti letech vydal na cestu do Jeruzaléma [...] a srovnal s nimi evangelium, které hlásám mezi pohany [...], zda snad neběžím nebo jsem neběžel nadarmo.« (2,2)

3. Setkání s Petrovým nástupcem, který na prvním místě střeží poklad víry předaný apoštoly, směřuje k tomu, aby se posílila jednota v téže víře, naději a lásce a aby ono nezměrné dědictví duchovních a mravních dober bylo stále víc a více poznáváno a doceňováno, jak je obecná církev rozšířila po celém světě, spojená poutem společenství s římským biskupem.

Koná-li se návštěva »ad limina«, setkávají se tváří v tvář dva lidé, totiž biskup jedné místní církve a biskup římský, tedy Petruv nástupce; oba zastávají svůj úřad, v němž nemohou být omezeni, a jeden od druhého nemůže být oddělen; oba totiž vlastním způsobem zpřítomňují a mají zpřítomňovat veškerou církev, veškeré věřící,

Ecclesiae, summam fidelium, summamque Episcoporum, quæ quodammodo unicum «nos» in Christi corpore constituunt. In ipsorum enim communione fideles ipsis concrediti inter se communicant, atque universalis Ecclesia Ecclesiaeque particulares inter se pariter communicant.

4. Hasce omnes ob causas, Visitationes «ad limina» *pastoralem illam sollicitudinem* exprimunt, quæ in universali viget Ecclesia. Agitur enim de Ecclesiae Pastorum congressione, qui collegiali unitate, in Apostolorum successione fundata, inter se uniuntur. Nam in hoc Collegio omnes et singuli Episcopi ipsius Iesu Christi, Pastoris boni, sollicitudinem manifestant, quam hereditate quadam acceperunt.

Hic sane consistit summa apostolatus ratio, qui in Ecclesia agendus est, quique ad Episcopos una cum Petri Successore maxime pertinet. Etenim unusquisque eorum centrum totius apostolatus, unde quaque absoluti, constituit, qui in singulis Ecclesiis particularibus exercetur, cum universali Ecclesiae amplitudine coniunctis. Totus huiusmodi apostolatus, unde quaque absolutus, omnium eorum operam atque adiumentum postulat atque complectitur, qui in Ecclesia sive universali sive particulari Christi corpus ædificant, nempe: presbyterorum, religiosorum virorum ac mulierum Deo consecratarum, atque laicorum.

5. Quodsi Visitationes «ad limina» singulari hac ratione considerantur, eæ fiunt etiam *peculiare momentum illius communionis*, quæ Ecclesiae naturam atque essentiam tam alte confingit, sicut Constitutio dogmatica de Ecclesiae optime significavit, præsertim in capitibus II et III. Dum enim hodierno

veškeré biskupy, čímž specificky ustanovují jediné »my« v Kristově těle. V jejich společenství se totiž věřící, kteří jim byli svěřeni, vzájemně sdílejí, a stejně tak se sdílejí církev všeobecná a církve místní.

4. Ze všech těchto důvodů vyjadřují návštěvy »ad limina« *onu pastýřskou péčí*, kterou žije všeobecná církev. Jedná se totiž o setkání pastýřů církve, kteří jsou vzájemně spojeni jednotou svého úřadu, založenou na apoštolské posloupnosti. Neboť v jednotě tohoto sboru všichni biskupové zjevují onu péči samotného Ježíše Krista, Dobrého Pastýře, kterou přijali jako dědictví.

V tom bezpochyby spočívá základ veškerého apoštolátu, o nějž v církvi jde a jenž především náleží biskupům spolu s Petrovým nástupcem. Každý z nich totiž tvoří na svém místě centrum veškerého apoštolátu, který je vykonáván v jednotlivých místních církvích, spojených s plností všeobecné církve. Všechn tento apoštolát pak na každém místě vyžaduje a obsahuje úsilí a pomoc všech těch, kdo budují Kristovo tělo v církvi ať všeobecné, ať místní, totiž kněží, řeholníků, Bohu zasvěcených žen i laiků.

5. Jestliže se na návštěvy »ad limina« pohlíží zvláště z tohoto hlediska, stávají se také *zvláštním výrazem onoho společenství*, které především utváří přirozenou povahu a podstatu církve, jak výborně vyjádřila dogmatická konstituce o Církvi, zvláště v kapitolách II a III. Jestliže

tempore et hominum societas ad mutuam solidioremque communionem inclinatur, et Ecclesia sentit se esse «signum et instrumentum intimæ cum Deo unionis totiusque generis humani unitatis», prorsus necessarium videtur ut continens communicatio inter particulares Ecclesias et Apostolicam Sedem promoveatur atque augeatur, præsertim per pastorem sollicitudinem inter se participandam quoad quæstiones, rerum usum, problemata proposita atque navitatis vitæque consilia.

Quando Pastores Romam conveniunt et inter se congregantur, peculiaris ac pulcherrima donorum communicatio fit inter omnia bona quæ sive particularia atque localia sive universalia in Ecclesia sunt, secundum illius catholicitatis principium, vi cuius «singulæ partes propria dona ceteris partibus et toti Ecclesiæ afferunt, ita ut totum et singulæ partes augeantur ex omnibus invicem communicantibus et ad plenitudinem in unitate conspirantibus».

Eadem pariter ratione Visitaciones «ad limina» eo tendunt non modo ut nuntia invicem directo tradantur atque recipiantur sed præsertim etiam ut *collegialis conformatio* in Ecclesiæ corpore augeatur ac solidetur, per quam peculiaris unitas in varietate efficitur.

Huius autem ecclesialis communicationis motus est duplex. Hinc Episcopi versus centrum et ad spectabile unitatis fundamentum coeunt: illam dicimus unitatem, quæ sive per uniuscuiusque Pastoris officia et munera conscientiam atque exercitium, sive per *collegialem* omnium Pastorum *affectum*, in proprios coetus vel Conferentias efflorescit; hinc munus habetur «a Domino singulariter Petro, primo Apostolorum, concessum», quod

totiž v dnešní době má lidská společnost sklon k pevnějšímu vzájemnému společenství a jestliže se církev sama vnímá jako »znamení a nástroj nejužšího sepětí s Bohem a jednoty celého lidského rodu«, zdá se jako takřka nezbytné, aby se upevňovalo a šířilo stálé spojení mezi místními církvemi a Apoštolským stolcem, zvláště ve vzájemném sdílení pastorační péče stran otázek, užívání prostředků, předložených problémů a rad pro plavbu životem.

Když se pastýři scházejí v Římě a společně se setkávají, dochází tak ke zvláštnímu a překrásnému sdílení darů mezi všemi dobry, která jsou v církvi jak místní, tak všeobecné, podle onoho principu katolicity, skrze něhož »jednotlivé části předkládají vlastní dary ostatním částem a celé církvi, aby tak celek i jednotlivé části rostly tím, co všichni navzájem sdílejí, a společně směřovaly k plnosti v jednotě«.

Ze stejného důvodu směřují návštěvy „ad limina“ nejen k tomu, aby se vzájemně předávaly a přijímaly zprávy, ale především k tomu, aby se v těle církve prohlubovala a upevňovala *formace k sounáležitosti*, jež dává vzniknout zvláštní jednotě v různosti.

Toto společenství v církvi se děje dvojím způsobem. Jednak se biskupové scházejí u centra a podivuhodného základu jednoty – to nazýváme jednotou, která vzkvétá jak prostřednictvím úřadu každého jednotlivého biskupa a vědomím a výkonem jeho povinností, tak také *pocitem sounáležitosti* všech pastýřů na vlastních setkáních nebo konferencích. Jednak se zde uskutečňuje úkol „Pánem svěřený

ecclesiali communitati atque missionali propagationi inservit, ita ut nil inexpertum relinquatur quod ad fidei unitatem et communem universæ Ecclesiæ disciplinam provehendam atque custodiendam conducatur, pariterque ut omnes magis magisque conscii fiant, Evangelii ubique terrarum nuntiandi curam in Pastorum corpus potissimum recidere.

6. Ex omnibus principiis, quæ supra statuta sunt ad huiusmodi maximi ponderis rerum ordinem describendum, plane deducitur quæ ratione apostolicus ille mos «videndi Petrum» intellegatur atque in rem deducatur oporteat.

Primum enim Visitatio «ad limina» sacram significationem accipit, dum Sanctorum Petri et Pauli, Apostolorum Principum, Romanæ Ecclesiæ pastorum atque columnarum, sepulcra ab Episcopis invisuntur ac veneratione coluntur.

Deinde Visitatio «ad limina» significationem personalem indicat, quoniam singuli Episcopi cum Petri successore congregantur atque *os ad os* cum illo loquuntur.

Denique *significatio curialis*, id est *communitatis notam* præ se ferens habetur, cum Episcopi etiam apud Romanæ Curia Dicasteria, Consilia et Officia in colloquium cum eorum Moderatoribus veniunt, quandoquidem Curia quandam efficit «communitatem», quæ cum Romano Pontifice arctius coniungitur in ministerii Petriani regione, quæ sollicitudinem omnium Ecclesiarum (cf. 2 Kor 11, 28) respicit.

Aditus, quem Episcopi ad Dicasteria habent, dum Visitationem «ad limina»

zvlášť Petrovi, prvnímu z apoštolů“, který slouží společenství církve a jejímu misijnímu šíření, aby tak nezůstalo nevyzkoušeného nic, co by vedlo k rozvoji a uchování jednoty ve víře a společného vzdělávání veškeré církve, aby si tak zároveň všichni víc a více uvědomovali, že péče o hlásání evangelia ve všech zemích náleží především sboru pastýřů.

6. Ze všech principů, které byly výše uvedeny za účelem popisu této velice závažné otázky, je zcela zřejmé, jak má být tento apoštolský zvyk „vidět Petra“ chápán a jak má být uváděn ve skutek.

Na prvním místě dostává totiž návštěva „ad limina“ posvátný charakter, jelikož při ní biskupové navštěvují a uctívají hroby svatých Petra a Pavla, apoštolských knížat a pastýřů a sloupů římské církve.

Dále nabývá návštěva „ad limina“ *osobního rozměru*, jelikož se při ní jednotliví biskupové setkávají s Petrovým nástupcem a mluví s ním tváří v tvář.

Dále je zde *rozměr kuriální*, totiž takový, který s sebou nese *znamení společenství*, když se biskupové setkávají k rozhovoru u dikasterií, rad a úřadů Římské kurie s jejich představenými, čímž Kurie vytváří jakési „společenství“, které je úže spojeno s římským biskupem v oblasti petrovského úřadu, jež spočívá v péči o všechny [místní] církve (srv. 2 Kor 11,28).

Zastavení biskupů u dikasterií při návštěvě „ad limina“ se vyznačují

agunt, duplici ratione notantur:

- ipsis accessus præbetur ad singulas Romanæ Curie compages, immo ad quæstiones, quas illæ directo tractant secundum singulas cuiusque rerum provincias, quæ illarum iuri tributæ sunt, propria adhibita peritia atque exercitatione;

- Episcopi præterea totius terrarum orbis ambitu, in quo singulæ Ecclesiæ particulares exstant, in communis pastoralis sollicitudinis quæstiones introducuntur, quæ universalem Ecclesiam respiciunt.

Specialem huiusmodi rerum conspectum præ oculis habens Congregatio pro Episcopis, collatis consiliis cum Congregationibus, ad quas id etiam pertinet, «Directorium» edendum curat, per quod Visitations «ad limina» sive quoad præteritum sive quoad proximum tempus apte accomodeque apparentur atque procedant.

7. Singuli Episcopi - ratione et vi naturæ illius «ministerii» ipsis commissi - vocantur atque invitantur ut «limina Apostolorum» statis temporibus visitent.

Quoniam autem Episcopi in singulis territoriis, nationibus vel regionibus degentes iam sese simul collegerunt atque Episcopales Conferentias nunc constituunt - quæ collegialis unio peramplis optimisque rationibus fundatur - maximopere congruit ut Visitations «ad limina» secundum huiusmodi collegiale principium procedant: id enim eloquentissimam sane ecclesiam significationem præbet.

dvojím významem:

– poskytuje se jim přístup k jednotlivým složkám Římské kurie, a to zvláště v otázkách, které se přímo týkají jejich jednotlivých oborů činnosti, byly jim právně svěřeny a je jim věnována příslušná odborná péče;

– biskupové ze zemí celého světa, kde leží jejich místní církve, předkládají společné pastýřské péči otázky, které se týkají všeobecné církve.

Tuto záležitost má především na zřeteli Kongregace pro biskupy, která po poradě s ostatními kongregacemi, jichž se to také týká, pečuje o vydání „Direktáře“, podle nějž se mají s ohledem na minulost i na budoucnost řádně a vhodně připravit a pořádat návštěvy „ad limina“.

7. Jednotliví biskupové – z přirozené povahy a podstaty „úřadu“ jim svěřeného – jsou voláni a zváni k tomu, aby ve stanovených dobách navštěvovali „apoštolské prahy“.

Jelikož se biskupové z jednotlivých zemí, národů či oblastí sdružili a utvářejí biskupské konference – kterážto jednota a sounáležitost je založena na vynikajících základech – je nanejvýš vhodné, aby se návštěvy „ad limina“ konaly podle tohoto principu kolegiality; tak se totiž dostane církvi nejvýmluvnějšího znamení [této kolegiality].

Singula quæque Apostolicæ Sedis instituta, ac præsertim Nuntiaturæ ac Delegationes Apostolicæ, præter Romanæ Curiaë Dicasteria, parata sunt adiutricem operam libentissime navare, ut Visitationes «ad limina» facile habeantur, apte comparentur et bene procedant.

Etenim, ut omnia pressius comprehendamus, quæ supra explicata sunt, Visitationis «ad limina» institutum, auctoritate sane grave ob moris antiquitatem atque ob præclarum pastorale momentum, summæ utilitatis instrumentum est, per quod sive Ecclesiæ catholicitas sive Episcoporum Collegii unitas atque communio, in Petri successore fundatæ, atque per illa sanctissima loca, in quibus Apostolorum Principes martyrium subierunt, significatæ, re et veritate exprimuntur; quarum theologicum, pastorale, sociale religiosumque pondus nemo est qui ignoret.

Idem propterea institutum summis viribus prædicandum atque fovendum est, præsertim hoc historiæ salutis tempore, quo Concilii Œcumenici Vaticani II doctrina et magisterium maiore usque lumine splendent.

ADNEXUM II

De Apostolicæ Sedis adiutoribus uti laboris Communitate, de qua in articulis a 33 ad 36

1. Præcipua nota, cuius gratia Constitutio Apostolica a verbis incipiens *Regimini Ecclesiæ universæ* recognita est, ut necessitatibus accommodaretur, quæ post ipsam promulgatam exortæ erant, hæc sane fuit: scilicet ut pastoralis Curiaë

Jednotlivé instituce Apoštolského stolce, a to zvláště nunciatury a apoštolské delegace, kromě dikasterií Římské kurie, jsou připraveny co nejochotněji podat pomocnou ruku, aby byly návštěvy „ad limina“ snadno uspořádány, řádně připraveny a dobře uskutečněny.

Abychom tedy stručně vyjádřili, co bylo výše vysvětleno, instituce návštěvy „ad limina“, mající nesmírnou vážnost pro svou starobylost a velký pastorační význam, je nanejvýš užitečným nástrojem pro pravdivé a skutečné vyjádření katolicity církve, jednoty a společenství biskupského sboru se základem na Petrově nástupci a zdůrazněné oněmi přesvatými místy, na nichž podstoupili mučednickou smrt knížata apoštolů; jeho teologický, pastorační, sociální a náboženský význam nikdo nemůže nebrat na zřetel.

Tato instituce tedy musí být všemi silami hlásána a podporována, a to zvláště v tomto čase dějin spásy, kdy velkým světlem září nauka a učitelský úřad II. vatikánského ekumenického koncilu.

PŘÍLOHA II

Spolupracovníci Apoštolského stolce jako součástí pracovního společenství, o němž v čl. 33 a 36

1. Zvláštní poznámka, díky níž bylo shledáno, že apoštolská konstituce začínající slovy *Regimini Ecclesiæ universæ* má být přizpůsobena nutnostem, které vyvstaly po jejím vyhlášení, byla: ať je pastorační charakter Římské kurie správně

Romanæ natura æquo in lumine collocaretur, atque ex hoc rerum prospectu propria niteret indoles illorum munerum, quæ in Apostolica Sede veluti in proprio centro versantur ut eadem apta instrumenta præbeant ad Summi Pontificis missionem, ipsi a Christo Domino concreditam, exercendam.

Per illud enim ministerium, quod Summus Pontifex Ecclesiæ præstat, fratres in fide Ipse confirmat (cfr. *Lc* 22, 32), scilicet Pastores et Christi fideles universalis Ecclesiæ, ad id unice spectans ut ecclesiastica communio alatur atque protegatur: illam dicimus communionem, in qua «legitime adsunt Ecclesiæ particulares, propriis traditionibus fruentes, integro manente primatu Petri Cathedræ, quæ universo caritatis cœtui præsidet (cfr. S. Ignatii M. *Ad Rom.*, Præf.: Funk, I, p. 252), legitimas varietates tuetur et simul invigilat ut particularia, nedum unitati noceant, ei potius inserviant».

2. Huic ministerio Petriano, quod in universum terrarum orbem assiduo labore protenditur, atque hominum et instrumentorum opem in tota Ecclesia requirit, adiutricem operam directa, immo nobiliore ratione ii omnes præstant, qui, variis muneribus addicti, in Romana Curia necnon in variis institutis adlaborant, quibus Apostolicæ Sedis compositio ad agendum formatur: sive in episcopali vel in sacerdotali ordine constituti, sive qua Religiosarum Familiarum atque Institutorum Sæcularium Deo consecrati viri et mulieres, sive utpote fideles utriusque sexus e laicorum ordine ad hæc officia exercenda vocati.

Quam ob rem huiusmodi compositione peculiaris quædam rerum lineamenta et grave officiorum momentum

objasněn a z tohoto pohledu ať využívá svých možností při plnění úkolů, které náleží Apoštolskému stolci jakožto skutečnému centru, a ať při tom užívá vhodných nástrojů, aby napomohla Nejvyššímu pontifikovi v plnění poslání, které mu svěřil Kristus Pán.

Skrze tuto službu – stát v čele církve – Nejvyšší pontifex utvrzuje ve víře bratry (srv. *Lk* 22,32), tj. pastýře a věřící všeobecné církve, a má za cíl jedině to, aby bylo církevní společenství živeno a chráněno; tak nazýváme společenství, do něž „legitimně náleží místní církve, těšící se z vlastních tradic, spolu se zachováním celistvosti primátu Petrova stolce, který předsedá všeobecnému shromáždění lásky (srv. list sv. Ignáce z Antiochie Římanům, předmluva; Funk, I, str. 252), střeží oprávněné různosti a zároveň bdí, aby jednotlivé zvláštnosti neškodily jednotě, nýbrž aby jí sloužily“.

2. Této petrovské službě, která svým úsilím zahrnuje celý svět a vyžaduje pomoc lidských i jiných nástrojů v celé církvi, jsou přímo a zvláštním způsobem ku pomoci všichni ti, kteří v různosti svých úkolů pracují pro Římskou kurii a jednotlivé instituce, které svým jednáním utvářejí Apoštolský stolec; to platí pro nositele biskupského i kněžského svěcení, Bohu zasvěcené muže i ženy z řeholních rodin nebo sekulárních institutů, jakož i pro věřící obojího pohlaví ze stavu laiků, kteří byli povoláni k plnění těchto povinností.

Z těchto okolností vyvstávají zvláštní rysy a závažná důležitost těchto úřadů, již podobnou nelze nalézt u žádného

exoriuntur, quæ nil prorsus æquale habent in ullo alio civilis societatis ambitu, cum qua Romana Curia suapte natura omnimodo comparari nequit: hic propterea principalis innititur ratio illius laboris communitatis ab iis omnibus constitutæ, qui, una eademque fide caritateque nutriti veluti «cor unum et anima una» (*Act* 4, 32), illas memoratas adiutricis operæ conformationes efficiunt. Ii igitur qui cooperando Romano Pontifici ecclesiam communitatem promoventi universalem Eius missionem quovis titulo vel modo adiuvant, etiam ad consiliorum propositorumque consuetudinem atque vitæ normarum constabiliendam communionem vocantur, cui *communitatis* appellatio melius quam ceteris omnibus consortionibus competit.

3. Epistula Summi Pontificis Ioannis Pauli II de laboris significatione, qui Apostolicæ Sedi præbetur, die xx mensis Novembris MCMLXXXII in huiusmodi laboris communitatis proprietatibus illustrandis immorata est. Eius unicum, at diversis muneribus præditam delineavit naturam, per quam ii omnes hac ratione efficiuntur quodammodo fratres, qui «unicam et continuam participant actionem Apostolicæ Sedis»; ex hac vero consideratione illata est necessitas, ut istiusmodi laboris participes conscii sint «huius peculiaris indolis munium suorum; quæ conscientia ceteroqui sollemne semper fuit et laus iis, qui nobili huic servitio se dedere voluerunt». Epistula insuper addidit: «Hæc animadversio tum ecclesiasticos, tum religiosos et laicos contingit; tum qui partes magnæ rationis agunt, tum officiales et operosis artibus destinatos, quibus ministeria auxiliaria delegantur».

civilního zřízení, s nímž nelze Římskou kurií pro její specifickou povahu nikterak srovnávat; na těchto zásadách je tedy založen charakter tohoto pracovního společenství tvořeného všemi těmi, kdo čerpají z jedné a téže víry a lásky a jsou jakoby „jedno srdce a jedna duše“ (*Sk* 4,32), čímž vytvářejí ono zmíněné společenství jako nástroj pomoci. Proto ti, kdo spolupracují s římským biskupem a pomáhají mu jakýmkoli druhem a způsobem v jeho poslání posilovat společenství všeobecné církve, jsou také voláni ke společnému sdílení rad a návrhů a utváření životních zásad, takže jim lépe přísluší jméno *společenství* než jakékoli jiné označení součinnosti.

3. Vyjasněním náležitostí tohoto pracovního společenství se zabýval list papeže Jana Pavla II. o významu práce, která přísluší Apoštolskému stolci, ze dne 20. listopadu 1982. Načrtl jeho jedinou, byť různými úkoly obdařenou povahu, jíž se tak všichni určitým způsobem stávají bratry, kteří „se podílejí na jediné a neustálé činnosti Apoštolského stolce“; z toho zřetelně vysvítá nutnost, aby si účastníci této práce byli vědomi „tohoto zvláštního charakteru svých povinností; tato povědomost ostatně vždy byla ke slávě a chvále těm, kdo se chtěli oddat této vznešené službě“. A tento list dále dodává: „Tato pozornost se týká jak duchovních, tak řeholníků, tak i laiků; jak těch, kteří plní velké úkoly, tak úředníků a zaměstnanců pověřených funkcemi, které jsou svěřeny pomocným službám.“

Illic pariter propria commemorata est natura Sedis Apostolicæ, quæ, etsi Civitatem sui iuris constituit ut spiritualis eiusdem Sanctæ Sedis libertatis exercitium ipsiusque vera et visibilis immunitas servantur, est «Status nulli alii Civitatum formæ comparandus», ab iisque diversus; atque huiusmodi condicionis delineati sunt in rerum ordine exitus, præsertim ad œconomicam rationem quod attinet: etenim Apostolicæ Sedi omnino desunt sive tributa, quæ ex aliorum Civitatum iuribus manant, sive nummaria navitas reditus bonaque producens. Quam ob causam fit ut «caput primarium sustentationis Sedis Apostolicæ efficiatur ex *donationibus voluntariis*», ratione universalis cuiusdam necessitudinis a catholicorum hominum familia, immo aliunde etiam exhibitæ, quæ illam caritatis communionem mirum in modum exprimit, cui Apostolica Sedes in mundo præsidet et ex qua vivit.

Ex hac condicione quædam consequuntur in rerum usu et in cotidiana agendi ratione eorum, qui cum Sancta Sede adiutricem operam coniungunt: nempe «spiritus parsimonie», «studium semper animadvertendi veram atque eximiam rationem nummariam eiusdem Sedis Apostolicæ necnon nummarie rei originem», «magna *Providentia fiducia*»: atque, præter omnes hasce dotes, ii qui «Sanctæ Sedi serviunt persuasissimum habere debent laborem suum exigere ecclesiale obligationem vivendi ex spiritu veræ fidei, ac partes iuridiciales et ad administrationem pertinentes necessitudinis cum Sede Apostolica, in luce peculiari consistere».

4. Laboris remuneratio, quæ Sanctæ Sedis cooperatoribus sive ecclesiasticis

Stejně tak zde byl připomenut vlastní charakter Apoštolského stolce, který sice tvoří samosprávný státní útvar, aby byla zajištěna a zachována duchovní svoboda tohoto Svatého stolce a její skutečná a zjevná nedotknutelnost, avšak „nemůže být srovnáván s žádnými jinými státními zřízeními“ a liší se od ostatních; z těchto okolností vyplývají důsledky pro hmotné záležitosti, zvláště ekonomické povahy: Apoštolský stolec totiž zcela postrádá příjmy z daní, které jsou v jiných státech vymáhány právem, i z obchodu poskytujícího zisk a zboží. Proto „hlavní zdroj prostředků pro vydržování Apoštolského stolce má pocházet z *dobrovolných darů*“, totiž všeobecně a nezbytně od velké rodiny všech katolíků, která různým způsobem podivuhodně projevuje svou dobročinnost ve společenství po celém světě, jemuž Apoštolský stolec předsedá a z nějž žije.

Z těchto okolností vyplývají určité náležitosti v každodenním jednání a chování pro ty, kteří spolupracují se Svatým stolicem: především „duch chudoby“, „snaha mít neustále na zřeteli skutečnou a zvláštní povahu ekonomiky Apoštolského stolce a původ jeho prostředků“, „velkou *důvěru v Prozřetelnost*“; a nadto nadevšechno ti, kdo „slouží Svatému stolci, musí mít nejpevnější přesvědčení, že svou práci vykonávají jako službu církvi, která žije z ducha pravé víry, a zvláště dbát na to, co souvisí s právními a správními záležitostmi Apoštolského stolce“.

4. Odměna za práci, která náleží spolupracovníkům Svatého stolce, jak

sive laicis debetur secundum proprias eorum vitæ condiciones, principalibus doctrinæ socialis Ecclesiæ normis regitur, a Summorum Pontificum magisterio absolutissime declaratis, iam inde ab editis Litteris Encyclicis Leonis XIII a verbis *Rerum novarum* incipientibus usque ad Ioannis Pauli II Litteras Encyclicas *Laborem exercens* et *Sollicitudo rei socialis* appellatas.

Sancta Sedes, quamquam œconomicorum bonorum penuria laborat, gravibus oneribus omnimode respondere nititur, quibus erga suos cooperatores tenetur - illis etiam quædam rei cotidianæ beneficia præstando - ratione tamen habita illius condicionis, Apostolicæ Sedi propriæ et in Summi Pontificis Epistula explanatæ, qua ipsa nulli alii Civitatum formæ æquanda est, cum communibus facultatibus reddituum comparandorum privetur, nisi eorum qui ab universali caritate manant. Attamen Sancta Sedes sibi est conscia - atque eadem Epistula de hoc perspicue agit - actuosam sociam omnium operam, peculiari autem modo laicorum administratorum, necessariam esse ut rationes et normæ, *iura atque officia* protegantur, quæ ex «iustitia sociali», recte ad rem deducenda, in necessitudinibus operatorem inter et conductorem oriuntur. Ad quæ respiciendo, Epistula operam memoravit quam, ad hunc finem spectando, operatorum Societates præstare possunt, sicut «Consociatio Laicorum Vaticanorum Administratorum», tunc temporis recens orta ad sollicitudinis et iustitiæ spiritum promovendum per frugiferum inter varios officiorum ordines colloquium. Epistula vero monuit cavendum esse, ne huiusmodi instituta principale consilium detorquerent, quo communitas laboris Petri Sedi

duchovním, tak laikům, podle jejich vlastní životní situace, se řídí základními normami sociální nauky církve, jak byly svrchovaně vyhlášeny učitelským úřadem Nejvyšších pontifiků - od encykliky Lva XIII. *Rerum novarum* až po encykliku Jana Pavla II. *Laborem exercens* a *Sollicitudo rei socialis*.

Jakkoli se Svatý stolec potýká s nedostatkem ekonomických dober, je nutně vázán závažnou povinností reagovat na požadavky, jež vůči němu mají jeho spolupracovníci - totiž zajišťovat jim dobrodiní každodenního života - s ohledem na situaci, která souvisí s Apoštolským stolcem a byla vysvětlena v listu Nejvyššího pontifika, již nelze srovnávat s jinými státními zřízeními, totiž že postrádá možnosti získávání a shromažďování jiných prostředků z veřejných zdrojů než těch, které jsou plodem všeobecné dobročinnosti. Nadto si je Svatý stolec vědom - a tento list o tom pečlivě pojednává - že způsoby a normy, *práva a povinnosti* účinné práce všech, zvláště pak laických úředníků, musí být nezbytně chráněny, jak to vyplývá ze „sociální spravedlnosti“, která má rozhodně být uváděna ve skutek mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. S ohledem na to tento list připomněl, že za tímto účelem mohou vznikat odborové svazy, jako „Spolek laických zaměstnanců Vatikánu“, který docela nedávno vznikl za účelem rozvoje ducha péče o spravedlnost prostřednictvím plodné komunikace mezi jednotlivými pracovními složkami. Tento list však upozornil, že je třeba se vyhýbat tomu, aby se tyto organizace neodvracely od hlavního cíle, jímž se má řídit společenství těch, kdo pracují pro Petřův stolec, těmito slovy: „Neodpovídá však sociální nauce

præstandi regatur oportet, hisce verbis: «Non est tamen secundum Ecclesiæ socialem doctrinam eiusmodi societates ad conflictationem præter modum vergere aut ad ordinum inter ipsos dimicationem; nec nota politica insignes esse debent aut servire, aperte vel clam, causæ alicuius factionis aut aliorum entium proposita spectantium valde diversæ naturæ».

5. Eodem autem tempore Summus Pontifex suam certam declaravit fidem, eiusmodi Consociationes - cuiusmodi est illa, quæ supra commemorata est - «in ineundis quæstionibus ad laborem pertinentibus et in utiliter atque continuo disserendo cum Institutis competentibus, ante oculos esse habituras quoquo modo peculiarem Sedis Apostolicæ naturam».

Quoniam autem laicis Civitatis Vaticanæ administris cordi præsertim fuit, ut operum conformatio et omnia ad laboris quæstionem attinentia aptius usque temperarentur, Summus Pontifex disposuit ut «opportuna instrumenta exsecutoria» apparerentur «ut, per accommodatas normas et structuram, foveatur profectus communitatis laboris iuxta exposita principia».

Huic Supremi Ecclesiæ Pastoris sollicitudini nunc respondet institutio, «Officii Laboris apud Apostolicam Sedem» (compendiariis litteris U.L.S.A. appellati), quod per Litteras Apostolicas Motu Proprio datas promulgatur una cum instrumento, quo eiusdem Officii describuntur ac singillatim exponuntur compositio, auctoritas, munera, regendi et consulendi organa cum propriis normis ad æquum, efficacem celeremque ipsius processum fovendum; idem præterea Officium, cum nunc noviter erectum sit, accommodum navitatis

církvě, aby tyto společnosti podněcovaly nadměrné konflikty nebo narušovaly řád spory; nesmějí mít politický charakter ani sloužit, otevřeně či skrytě, nějakému účelu či skutečnosti s cíli zcela odlišné povahy.“

5. Ve stejném čase Nejvyšší pontifex vyjádřil svou jistou víru v to, že takové společnosti – jako je ta, jež byla zmíněna výše – „v nastávajících otázkách souvisejících s prací a v užitečném a setrvalém rozhovoru s příslušnými institucemi budou mít stále na zřeteli zvláštní charakter Apoštolského stolce“.

Jelikož zvláště laickým zaměstnancům Vatikánského státu leželo na srdci, aby uspořádání práce a vše, co se týče pracovních otázek, bylo vhodněji řízeno, rozhodl Nejvyšší pontifex, aby byly zřízeny „příhodné exekutivní instrukce“, „aby prostřednictvím přizpůsobených norem a struktur byl podpořen rozvoj pracovního společenství podle předložených principů.“

Této péči Nejvyššího pastýře církve nyní odpovídá instituce „Úřadu práce při Apoštolském stolci“ (ve zkratce ULSA), který byl založen apoštolským listem *motu proprio* zároveň s instrukcemi, jimiž se popisují a především vykládají složení, autorita, úkoly, řídicí a poradní orgány tohoto úřadu spolu s příslušnými normami pro jeho správný, účinný a rychlý chod; tomuto úřadu, nyní nově založenému, byl pak dán určitý odpovídající čas „na zkoušku“, aby se jednak potvrdily dané předpoklady a způsob jeho činnosti, jednak aby byla skutečně a pravdivě

tempus «ad experimentum» exigit, ut sive collata praecepta agendique modi comprobentur, sive eius momentum re et veritate recognoscatur. Quae Apostolicæ Litteræ Motu Proprio datæ atque novi Officii Laboris disciplina simul in vulgus eduntur una cum promulgata Constitutione Apostolica de Curia Romanæ renovatione.

6. Laboris Officii præcipuus prævalensque finis - præter alios, ad quorum assecutionem idem ad rem effectum est - huc potissimum spectat ut in variis adiutorum Sedis Apostolicæ ordinibus, laicorum præsertim, illa promoveatur ac servetur laboris communitas, cuius nota omnes insigniri debent, qui ad honorem onusque inserviendi ministerio Petriano vocati sunt.

Iterum iterumque explicandum est, hosce adiutores ad peculiarem Ecclesiæ conscientiam in se ipsis fovendam atque colendam teneri, quæ eos ad munera sibi commissa adimplenda, quantacumque sint, aptiores usque reddat: munera dicimus, quæ prorsus non sunt cuiusdam dati et accepti rationes, sicut illæ, quæ cum institutis in civili societate exstantibus intercedere possunt, sed ministerium efficiunt ipsi Christo præbitum, qui «non venit ministrari, sed ministrare» (Mt 20, 28).

Omnes ergo Sanctæ cooperatores, sive ecclesiastici sive laici, velut ob honoris laudem comparandam, atque sincero animo proprii muneris coram Deo et hominibus conscii, sibi proponere debent ut suam sacerdotum et Christi fidelium vitam in exempli modum agant, sicut a Dei mandatis, ab ecclesiasticis legibus et ab actis Concilii Vaticani II, præsertim illis quæ a verbis incipiunt *Lumen*

zhodnocena jeho důležitost. Tento apoštolský list motu proprio a řád nového Úřadu práce byly vydány spolu s vyhlášením apoštolské konstituce o obnově Římské kurie.

6. Hlavním a prvořadým úkolem Úřadu práce – krom jiných, kvůli nimž byl také zřízen – je na prvním místě to, aby mezi jednotlivými skupinami spolupracovníků Apoštolského stolce, zvláště pak mezi laiky, bylo vytvořeno a uchováváno společenství práce, v jehož duchu mají sloužit všichni, kdo jsou povoláni k počtě a úkolu sloužit petrovskému poslání.

Znovu a znovu je třeba vysvětlovat, že tyto spolupracovníci jsou vázáni k podpoře zvláštního povědomí o své sounáležitosti s církví, které je povede k tomu, aby lépe plnili veškeré služby jim svěřené; říkáme služby, jelikož zde nejde pouze o předávání a přijímání hmotných statků, jak tomu bývá u institucí občanské společnosti, nýbrž o podíl na službě vykonávané samotnému Kristu, který „nepřišel, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil“ (Mt 20,28).

Proto všichni spolupracovníci Svatého stolce, jak duchovní, tak laici, musí mít na paměti jakoby pro čest a chválu, jichž se jim má dostat, a s vědomím upřímného svědomí ve službě konané před Bohem a před lidmi, aby žili příkladným kněžským a křesťanským životem, jak jsou k tomu vedeni Božími příkázáními, zákony církve a dokumenty II. vatikánského koncilu, zvláště *Lumen gentium*,

gentium, Presbyterorum ordinis atque Apostolicam actuositatem, proponitur. Attamen hoc liberum est consilium, quo plena conscientia quædam assumuntur onera, quorum momentum non modo in singulos, sed etiam in illorum familias, immo in ipsum laboris communitatis ambitum recidit, quem Sanctæ Sedis cooperatores efficiunt.

«Quærendum nobis est "cuius spiritus simus" (cfr. *Lc* 9, 55 Vulg.): ita Summus Pontifex in extrema Epistula scribit; ideo singuli atque omnes, propriam qua hominum et qua christianorum sinceritatem quærendo, tenentur ad illa promissa vinculaque fideliter servanda, quibus libera voluntate obstricti sunt cum ad operam Sanctæ Sedi præstandam sunt adlecti.

7. Quo præsentior consiliorum et normarum ratio habeatur, quæ Summus Pontifex per memoratam Epistulam, ad Cardinalem a Publicis Ecclesiæ negotiis missam, de laboris significatione Apostolicæ Sedi præbendi significavit, ipsius integrum exemplum infra editur: ea enim fundamentum et signum habenda est omnis illius necessitudinis, quæ intra laboris communitatis ambitum, Apostolicæ Sedi adiutricem operam navantis, ad simul agendum atque ad consensionem tuendam habeatur oportet.

Presbyterorum ordinis a Apostolicam actuositatem. Toto svobodné rozhodnutí pro plnou vědomost o tom, jaké na sebe berou povinnosti a jaká je jejich důležitost, náleží nejen jednotlivcům, ale i jejich rodinám a zvláště také samotnému pracovnímu společenství, které spolupracovníci Svatého stolce vytvářejí.

„Je třeba se ptát, „jakého jsme ducha“ (srv. *Lk* 9,55 podle Vulgaty);“ tak píše Nejvyšší pontifex v závěru svého listu; proto jsou všichni jednotlivě vázáni k úsilí o lidskou a křesťanskou opravdovost, aby věrně zachovávali své sliby a závazky, které na sebe dobrovolně vzali, když byli pizváni k práci pro Svatý stolec.

7. Aby tak byla aktuálně chápána doporučení a normy, které vyjádřil Nejvyšší pontifex ve zmiňovaném listě zaslaném kardinálovi zodpovědnému za veřejné záležitosti církve, je dále uveden jeho celý obsah; má být totiž chápán jako základ a vzor všeho nezbytného, co je třeba konat a v čem je třeba dosáhnout shody v rámci pracovního společenství, které je ku pomoci Apoštolskému stolci.